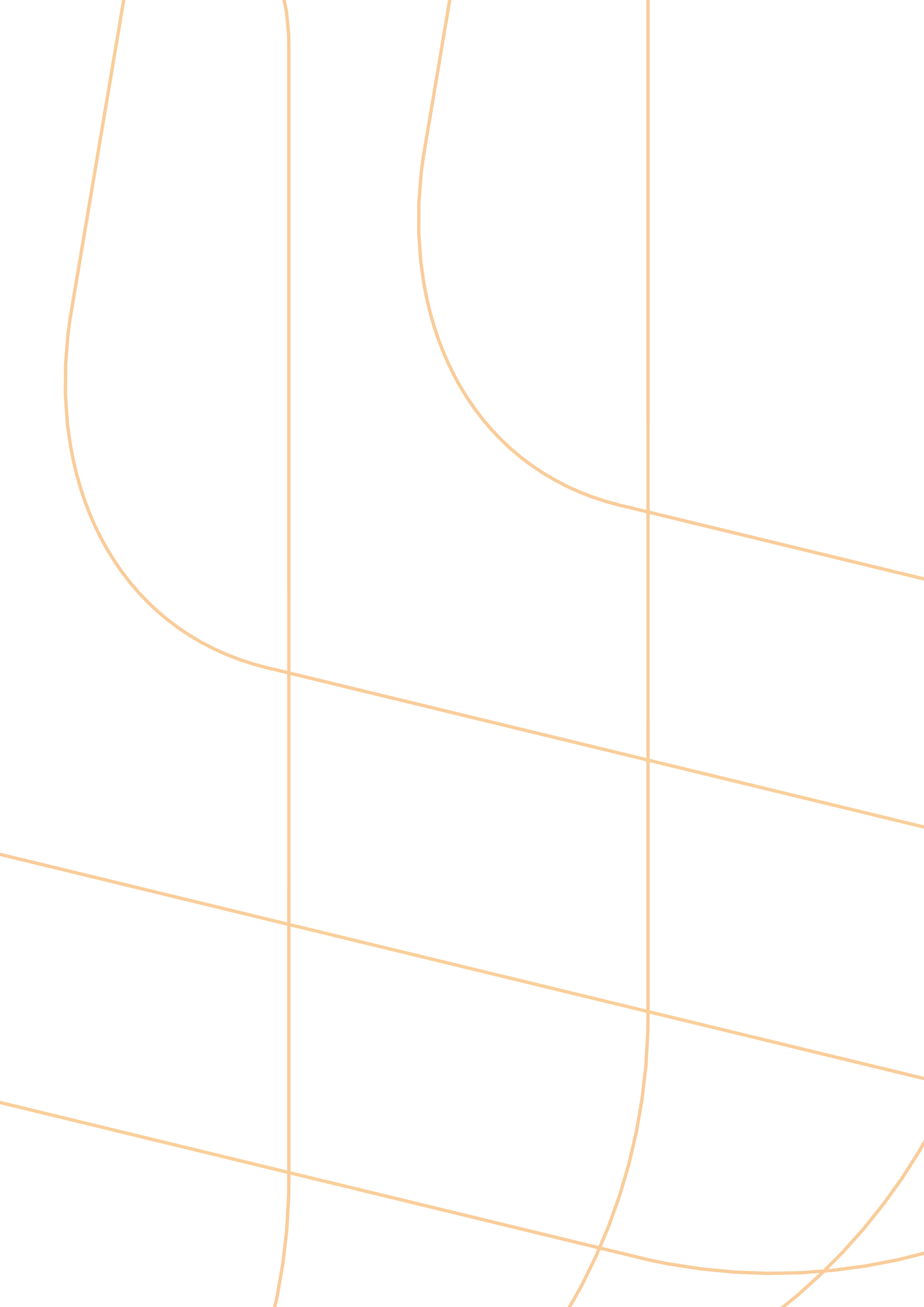

142. regnskapsår

Årsrapport 2020

Innhold

Et annerledes år.....	4
Dette er Fana Sparebank.....	6
Bankens viktigste aktiviteter i 2020	10
Samfunnsansvar og bærekraft rapport.....	23
Redegjørelse om foretaksstyring.....	36
Regnskap og noter.....	39
Nøkkeltall	40
Årsberetning 2020.....	41
Alternative resultatmål (APM).....	137
Revisors beretning	138
Erklæring fra styret.....	142

Et annerledes år

2020 ble ikke som noen av oss hadde forventet. De makroøkonomiske forventningene og utsiktene var gode ved inngangen til 2020. Det var god vekst globalt, lav arbeidsledighet, bedriftene leverte gode resultater og børsene var tilnærmet all-time high. I Norge var det optimisme å spore i de fleste bransjer. Så, som lyn fra klar himmel, traff koronaen oss med full kraft. Vi skjønnte at vi stod overfor en helsekrise, men vi forsto ikke hva det innebar, og det eneste som var sikkert var at vi gikk en høyst usikker fremtid i vente. De ansatte i banken har i denne situasjonen vist stor fleksibilitet i utøvelse av sine arbeidsoppgaver. Det har gjort oss i stand til å utøve vårt samfunnsoppdrag på en god måte også i dette utfordrende året.

Umiddelbart etter at krisen inntraff i mars, var bankens første prioritet å ta vare på bankens kunder. Samtlige lånekunder ble kontaktet for å få avdekket situasjonen deres og bistå med tiltak for å avhjelpe eventuelle endrede inntekts- eller arbeidsforhold. Det ble raskt utviklet selvbetjente løsninger og forenklet behandling for kunder som trengte avdragsutsettelse eller forskuttering av utbetalinger fra NAV knyttet til bortfall av arbeidsinntekt. I tillegg forskutterte vi rentenedgang til boliglånskundene våre, et bidrag som utgjorde 32 millioner kroner. Dette var etterlevelse av bankens visjon «NÆR DER DU ER» i praksis.

Gjennom hele pandemien har vi fortsatt vårt fokus med å drive en samfunnsansvarlig virksomhet. Dette har vi klart gjennom bankens 142-årige historie. Er dette en arv det er mulig å videreføre post korona? Vi mener det. En vesentlig forutsetning for å klare det, er at vi fortsatt har en stor endringstakt i organisasjonen, og medarbeidere som klarer å skape engasjement selv fra hjemmekontor. Det unike med Fana Sparebank er at vi har respekt for historien, men samtidig er vi ikke redde for å utfordre det etablerte, teste ut ny teknologi og forbedre våre prosesser. Vi må alltid huske på hvor vi kommer fra, samtidig som vi må klare å fornye oss og utnytte de nye, digitale mulighetene som ligger i det å være en liten, kjapp og innovativ aktør. I 2020 har vi dokumentert at vi klarer begge deler. Med lanseringen av Himla Banktjenester viser vi at vi har en av Norges beste digitale løsninger samtidig som vi opprettholder en nær relasjon til kundene våre. Det er de lojale kundene våre vi har å takke for at vi er der vi er i dag. Vi er opptatt av å være den gode rådgiverbanken for de av kundene våre som ønsker det, og Fana Sparebank har alle muligheter for å lykkes i dette bildet. I august åpnet Fana Sparebank et «annerledes» og fremtidsrettet bankkontor på Osøyri i Bjørnafjorden kommune. Ideen er å etablere et møtested mellom banken og lokalsamfunnet. Derfor fremstår lokalene noe annerledes enn tradisjonelle banklokaler. På grunn av koronaen er åpningen av konseptet utsatt.

Nye aktører med smarte digitale og effektive løsninger utfordrer oss, og det er bra, for det gir oss energi til å utvikle nye konsepter. I juni 2020 lanserte vi Himla Banktjenester. En heldigital og landsdekkende merkevare og boliglånskonsept fra Fana Sparebank. Jeg kan med stolthet si at vi har truffet markedet med et konsept som kundene ønsker velkommen. Himla er en «Boliglånsmaskin» for heldigitale kunder med

få og enkle produkter, og som skal kjempe om å være på topp 3 på Finansportalen.no. Himla har ingen skreddersøm; alle kunder blir behandlet likt og prisen er lik for alle. Vi gjør noe ingen har gjort før – vi viser kundene til enhver tid, både på hjemmesider og i nett- og mobilbank, hvilken plass vi har på Finansportalen.no. Budsjettmålet for 2020 nådde vi allerede få måneder etter lansering. Takket være god innsats fra Himla-teamet og smart markedsføring, landet vi på 875 millioner i utlån til Himla-kundene ved utgangen av året.

Fana Sparebank har i 2020, nesten utelukkende fra hjemmekontor, klart å opprettholde et meget høyt aktivitetsnivå. Banken fikk over 2300 nye kunder i personmarkedet. Banken tar betydelige markedsandeler i dette segmentet, og hadde en utlånsvekst på hele 12,5 prosent. Himla Banktjenester stod for over 40 prosent av denne veksten. Bankens gode digitale løsninger har vært avgjørende for denne suksessen. På bedriftsmarkedet har vi de siste årene hatt en bevisst strategi for å øke kredittkvaliteten på porteføljen. Dette har vi fått igjen for med lave tap og solide kunder gjennom koronakrisen.

Suksessen med Himla Eiendomsmegling, bankens lavpris eiendomsmeglerkonsept, fortsetter. Himla Eiendomsmegling solgte 516 eiendommer, mens konsernet totalt sett solgte 879 eiendommer i 2020. I Bergensmarkedet tilsvarte det en markedsandel på i overkant av 8 prosent, hvor Himla stod for over 4 prosent. Himlas to eiendomsmeglere i Oslo leverte i andre halvdel av 2020 en markedsandel på omkring 1 prosent av alle boliger omsatt i Oslo. Fana Sparebank Eiendom gikk med et underskudd i 2020. Hovedårsaken til dette kan knyttes til kostnader fra restrukturering av hele virksomheten etter Finanstilsynets tilsynsrapport, herunder konsulentbistand og lederskifte, samt foretaksbot på 350 tusen. Etter den gjennomførte restruktureringen er Fana Sparebank Eiendom godt posisjonert for fremtidige kundeforventninger.

Vi har tatt store steg i riktig retning med tanke på bærekraft. Vi signerte FN's klimainitiativ innen finans høsten 2019, og forpliktet oss med det til seks prinsipper for å drive ansvarlig bankvirksomhet. Vi var også den første norske banken som signerte en kollektiv forpliktelse til klimahandling. Det betyr at vi forplikter oss til å ha konkrete planer og mål med bærekraftarbeidet, i tillegg til at vi må rapportere fremgangen til FN. Med disse initiativene er vi en del av et internasjonalt nettverk som samarbeider og lærer av hverandre for å finne gode bærekraftige løsninger. Den første grønne obligasjonen er utstedt og grønne boliglån ble lansert høsten 2020. Alle barne- og ungdomsinnskuddskontiene er blitt grønne. Biene som flyttet inn i bikuber på taket vårt før sommeren, har allerede gitt oss egenprodusert honning.

Klimaendringer blir en stadig mer sentral del av risikobildet for næringslivet. Det er helt avgjørende at både bedrifter og bankene forstår hvordan klimarisiko vil påvirke deres forretningsmodell og lønnsomhet. Banken er derfor i ferd med å implementere en løsning for Klimarisiko og Bærekraft som blir inkludert som en fast og strukturert del av kredittprosessen i banken, ettersom dette området åpenbart kan påvirke kredittrisikoen. Løsningen er helt ny, prosjektet har startet opp og løsningen vil bli iverksatt i løpet høsten.

Jeg vil takke de ansatte for en fantastisk innsats i 2020, og ikke minst en positiv innstilling til at dere ser behovet for alle de endringer vi har gjennomført. Gode arbeidsforhold er viktig. Banken ble nok en gang Great Place to Work-sertifisert. Den årlige undersøkelsen ble gjennomført i desember. Med en trustindex på 88 prosent skal vi være godt fornøyde etter nesten et år på hjemmekontor for de ansatte; det er en fremgang på 3 prosentpoeng. Samtlige 114 av bankens medarbeidere svarte på undersøkelsen. Jeg er stolt og ydmyk over at vi har et av Norges Beste Arbeidsmiljø og at vi har klart å styrke det i dette krevende året for oss alle.

Jeg vil også takke bankens kunder for den tålmodighet og forståelse de har vist, når vi har måttet stenge kundemottaket i bankens ekspedisjoner. Heldigvis har vi uansett, med gode smitteverntiltak, klart å åpne opp for de kunder som har hatt behov for å møte fysisk i banken i denne perioden.

Hvordan 2021 blir er vanskelig å vite, men en ting er sikkert; Pandemisituasjonen vil påvirke oss lenge. Om en ny smittebølge kommer eller ei er umulig å vite. Vaksineringsen er i gang, og det er bra. Vi er optimistiske. Håpet mitt er at vi i løpet av sommeren eller tidlig på høsten kan nærme oss den nye normalen. For det blir en ny hverdag når «normalen» er tilbake.

Til tross for en krevende situasjon for alle, er det min oppfatning at vi er godt rustet til å fortsette god bankdrift i en digitalisert verden med fornøyde kunder, god vekst og ikke minst engasjerte ansatte. Jeg ser frem til fortsettelsen

Lisbet K. Næro
Administrerende direktør i Fana Sparebank

Dette er Fana Sparebank

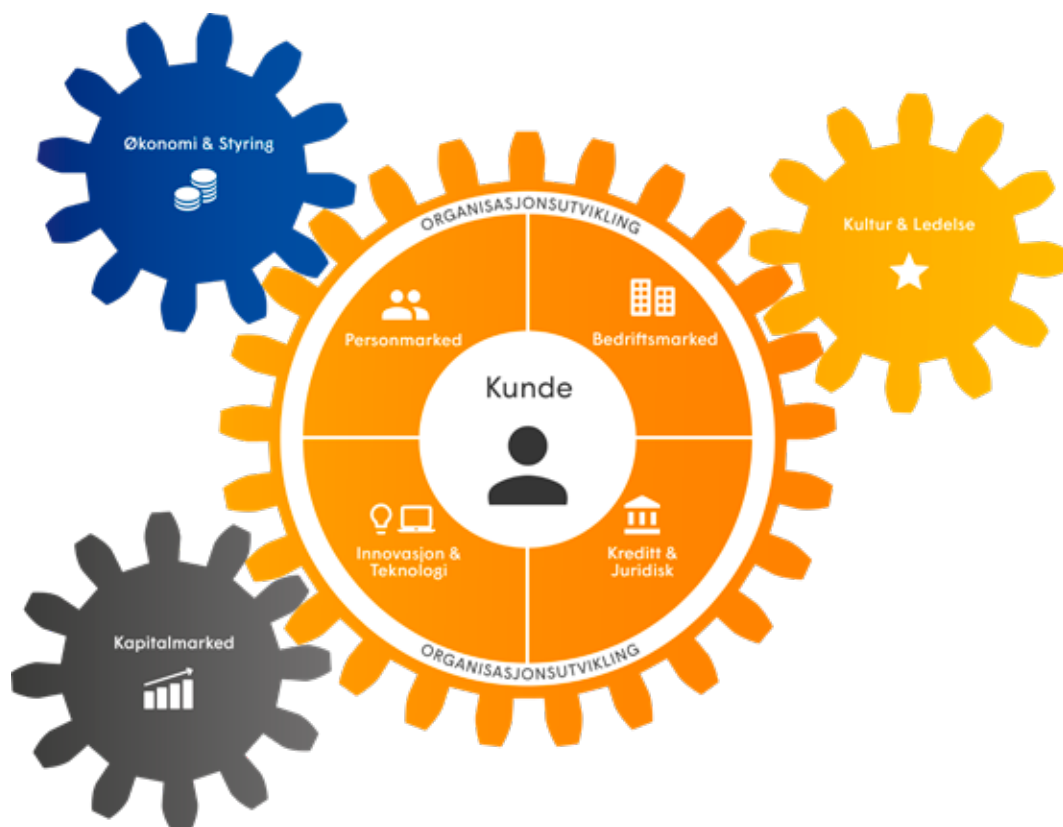
Finansbransjen står overfor store utfordringer og endringer. Det er økende fokus på digitale løsninger og de ansatte i finansbransjen må påregne at deres arbeidshverdag vil endre seg i takt med økt selvbetjeningsgrad og ny teknologi. Kundene forventer tilstedeværelse med enkle, effektive og brukervennlige løsninger. Våre arbeidsprosesser må effektiviseres i takt med denne utviklingen. Riktig kompetanse, effektiv utnyttelse av våre ansatte og teknologiske løsninger vil være avgjørende for å øke vår lønnsomhet og sikre fremtidig eksistens. Pandemien har forsterket behovet for digital kompetanse hos våre ansatte og digitale løsninger for våre kunder.

Gjennom vår organisering setter vi kunden i fokus, både i våre selvbetjente løsninger og gjennom personlig rådgiving. Kundene skal oppleve at vi etterlever vår visjon om å være:

«Nær – der du er»

For å rigge oss for fremtiden har vi organisert oss etter kundens behov, kanalvalg og våre arbeidsprosesser. Gjennom en flat organisasjonsstruktur sikrer vi korte beslutningsveier og mer agile arbeidsprosesser. Vi jobber målrettet for å sikre godt tverrfaglig samarbeid og mener større grad av selvledelse er en forutsetning for å lykkes. I en dynamisk verden i stadig endring må vi alle være i stand til å lede oss selv og treffe egne beslutninger som understøtter strategien. Gjennom større grad av rendyrking av oppgaver sikrer vi også en bedre og mer effektiv utnyttelse av bankens stab- og støttefunksjoner. Ved å knytte tekniske ressurser tettere sammen med nøkkelressurser med god forretningsforståelse, opplever vi økt kundeinnsikt og implementeringsevne.

Vi ønsker å være en utfordrerbank, som hver dag jobber målrettet for å gjøre ting enda litt bedre og jobbe litt smartere. Vi ønsker å være der kundene er, på kundens premisser og gjør det vi kan for å finne de beste løsningene for kundene. Vi har et felles ønske om å lykkes, og har et godt arbeidsmiljø med høy trivsel og lav turnover.

Forretningsidé – derfor er vi til

Fana Sparebank er en foroverlent, selvstendig sparebank med lange tradisjoner. Vi har en sterk posisjon i lokalmarkedet der vi lever ut vår visjon; nær- der du er. Personlig service og nære relasjoner til kunden ligger i vår kultur. Verdiene våre ekte, nytenkende og smidig er godt forankret, og etterlevs i hele organisasjonen.

Konsernet består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Eiendom og Fana Sparebank Boligkreditt. Hovedkontoret til Fana Sparebank er lokalisert på Nesttun i Bergen. Banken har i tillegg et avdelingskontor i Kaigaten i Bergen sentrum, og har åpnet et nytt spennende kontorkonsept sommeren 2020 på Osøyro i Bjørnafjorden kommune. Konsernet forvalter 29 milliarder kroner og har til sammen om lag 134 ansatte.

Kjernevirksomheten i banken er kundetilpasset rådgivning innenfor finansiering, sparing og forsikring. Banken har i tillegg et stort fokus på å legge til rette for selvbetjening gjennom digitale kanaler. Vi har i dag en av Norges mest kundevennlige og effektive digitale låneløyper, og vi ser at gjennom digitale kanaler har vi hatt en betydelig vekst utover Vestland fylke. Banken tilbyr både Apple Pay og Google Pay, i tillegg til betaling med smartklokker som Garmin og Fitbit. Konsernet har hatt stor suksess med lavpriskonseptet Himla Eiendomsmegling, og nyetablerte Himla banktjenester.

Fana Sparebank har ambisiøse mål knyttet til vårt samfunnsansvar. Gjennom egne initiativer og tilknytning til nasjonale og internasjonale organisasjoner har banken forpliktet seg til å bidra til oppnåelsen av FNs klima- og bærekraftsmål. Vi er klimanøytrale, og arbeider for å oppfylle krav til menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Bærekraftsarbeidet utøves blant annet gjennom Nattevandringen for FNs bærekraftsmål som arrangeres hvert år, samt ved støtte og gaver til bærekraftsformål og initiativer lokalt og nasjonalt.

Vår forretningsidé

«Vi skal hjelpe kundene våre å ta gode valg for sin økonomi, samt være en positiv bidragsyter for samfunnet rundt oss.»

Vi ønsker å være en selvstendig og nær sparebank som skaper verdier gjennom å hjelpe kundene til å ta gode valg for sin økonomi. Gjennom en bærekraftig virksomhet og

lønnsom drift gir vi trygghet til våre kunder, ansatte og eiere, samt er en positiv bidragsyter for samfunnet rundt oss.

Vi er lokalbanken mellom de syv fjell, og har vi latt oss inspirere av varden på byfjellene i vår logo. Varden utgjør også den overordnede strukturen for vårt strategiske rammeverk. Varden er bygget stein på stein, og viser hvordan systematisk arbeid gir resultater over tid, både for våre kunder og for oss som finansinstitusjon. Vi er kundens hjelper og veiviser i hverdagen, og vi hjelper kunden med å ta viktige og riktige valg ved store endringer i livet.

Nye forretningsideer realiseres

Himla Eiendomsmegling

Våren 2018 etablerte vi Himla Eiendomsmegling som et lavpristilbud med fastpriskonsept. Himla Eiendomsmegling er en merkevare under Fana Sparebank Eiendom. Konseptet er en suksesshistorie som viser at vi tar kundene på alvor. Kundene kan velge mellom vår tradisjonelle megling med tett oppfølging fra A til Å, eller vår enkle, digitale meglingstjeneste til fast, lav pris. Himla hadde i 2020 en markedsandel i Bergen på 5,2 prosent.

Fana Sparebank Eiendom har mistet svært få oppdrag som følge av Himla, og vi har dermed doblet den totale markedsandelen i Bergen. Himla Eiendomsmeglings markedsandel

i Oslo er rett i underkant av 0,5 prosent. I forbindelse med utvidelse av Himla-konseptet har vi også økt fokus på å styrke merkeveren til Fana Sparebank Eiendom med hensyn til profil, bildebank og kampanjemateriell. Vi vil fortsette med å posisjonere Himla Eiendomsmeglings i Bergen og Oslo.

Himla Banktjenester

Juni 2019 besluttet styret og ledelsen opprettelsen av en ny merkevare under navnet Himla Banktjenester. Bakgrunnen var endret kundeatferd, høy snittalder på kundemassen og et ønske om økt vekst gjennom digitale kanaler. Himla Banktjenester er en nasjonal satsing med stedsnøytralt navn.

Vi fokuserer på utvikling av enkle produkter og tjenester for Himla kundene. Vi har implementert en ny heldigital låneløype fra TietoEvry, utviklet nett- og mobilbank og nye hjemmesider i Himla-profil. I tillegg tilbyr vi et Himla debet- og kredittkort med tilhørende betalingstjenester. Vi har fokusert på å skape et enkelt, smart og lekent uttrykk i merkeveren. Kampanjene første halvår etter lansering gav svært gode resultater, med hensyn til klikkrate og konverteringer. Vi opplever at Himla er en merkevare som skiller seg ut i markedet, i stil, farge og språk.

Vi ønsker å være en boliglånsmaskin, som tilbyr enkle produkter, der alle kundene får den samme gode renten og det ikke er behov for å prute. Man kan til enhver tid følge hvilke betingelser Himla Banktjenester tilbyr, da vi live-streamer renteplassering direkte fra Finansportalen.no, både på

#KRONER

#KUNDE

#DIGITAL

#FOLK

#SAMFUNN

hjemmesider og i nett- og mobilbank. Ved å tenke enkelhet og skalere på eksisterende teknologi og kostnadsbase, er målet å kunne tilby kundene en av landets beste rentebetingelser på boliglån innenfor 75 prosent belåning. Budskapet til kundene er at vi skal kjempe for å være blant topp tre på Finansportalen.no.

Kundene har svart oss. Allerede i løpet av første halvår etter lansering oppnådde vi nesten doblet resultat i forhold til budsjettmålet for 2020. Resultater og tilbakemeldinger fra kundene viser at vi skal fortsette å utvikle Himla konseptet fremover.

Vår visjon – Nær der du er

Vår visjon «Nær der du er» uttrykker selve kjernen i sparebankkulturen gjennom begrepet nær. Nær ved å være tilstede og lokal i vårt markedsområde. For oss betyr visjonen å skape tillit og trygghet til kunder, kollegaer og investorer. Det betyr at vi kjenner lokalmiljøet og kundene våre, og vet dermed hvilke behov som oppstår i ulike faser av livet. Vi er tilgjengelig der kunden ønsker å møte oss, enten det er i det digitale, hjemme hos dem eller i våre lokaler. Det skal være lett å komme i kontakt med oss.

Gjennom å være nær og personlig skal vi hjelpe kundene våre å ta gode valg for sin økonomi. Vi strekker oss gjerne det lille ekstra for å lykkes og er proaktive i vårt arbeid. Vi er til stede der kunden er – på kundens premisser, både med hensyn til kanal, timing og teknologi.

Våre verdier – ekte, smidig og nytenkende

Verdiene våre er viktige for oss. De sier noe om hvordan vi er og hva våre kunder og samarbeidspartnere kan forvente av oss.

Vi er ekte

Ekte er en verdi som er kjernen i vårt omdømme og ivaretar selve sparebankkulturen. Vi er nære og personlige. Vi viser interesse for kundene, med høy grad av tillit og integritet. Med lange og stolte banktradisjoner er vi en trygg og solid aktør, og fremstår som ærlige og genuine. Vi opptrer alltid profesjonelt, og moral og etikk står sentralt i alt vi gjør. Hos oss møter du ekte og troverdige mennesker med respekt for individuelle behov og ulikheter.

Vi er smidige

Vi er fleksible og tilgjengelig på kundens premisser. Gjennom fleksible løsninger, ønsker vi å tilby kundene mer enn de forventer. Det skal være enkelt å være kunde hos oss. Vi snur

oss raskt og har korte beslutningsveier, dette gir løsningsorientert og smidig kundebehandling. Vi er endringsvillige og løsningsorienterte, og klarer å tilpasse oss de endringer som skjer i bransjen.

Vi er nytenkende

Vi skal være nytenkende i alt vi gjør – vi tør å utfordre og tenker annerledes. Dette gjelder både innen teknologi, forretningsutvikling, arbeidsprosesser, kundeopplevelse og kommunikasjon. For å være et attraktivt valg for kundene, må vi være relevante både gjennom løsning og høy kompetanse. Nytenkende forplikter også i form av å utvikle virksomheten på en bærekraftig måte. Ved å være nytenkende bygger vi et sterkt og godt omdømme for fremtiden.

Vårt strategiske mål bilde

Som en selvstendig og nær sparebank har vi en viktig samfunnsrolle. For oss handler samfunnsansvar om å hjelpe våre kunder til å ta gode valg for sin økonomi, gi trygghet til våre medarbeidere og være en positiv bidragsyter for samfunnet rundt oss. Det handler om hvordan vi driver lønnsomt og hvordan vi forvalter vår kapital.

Det strategiske målbildet er delt inn i fem områder. Disse fem områdene er styrende med hensyn til prioriteringer av handlingsplaner og hvordan resultater måles og følges opp.

Hvordan vi jobber med strategi

Finansbransjen endrer seg raskt, og ingen vet hvordan bransjen ser ut om noen år. Vi er en smidig og kjapp bank, og jobber med strategi i halvårssprinter. Vi velger noen store, relevante prosjekter innen hvert strategiske mål bilde som vi har troen på, og gjennomfører disse prosjektene på 6 måneder. Neste halvår er det nye prosjekter. Dette gjør at vi holder et høyt tempo, og hele tiden holder oss oppdatert på hvilke prosjekter som er mest relevante for våre kunder og ansatte.

Great Place To Work

Fana Sparebank ble i 2020 igjen sertifisert som en av Norges beste arbeidsplasser gjennom Great Place To Work. Vi jobber kontinuerlig med å beholde og utvikle det gode arbeidsmiljøet. De ansatte er vår viktigste ressurs, og det er viktig at de trives på jobb. Resultatene fra undersøkelsen i 2020 beskrives nærmere på side 13.

Bankens viktigste aktiviteter i 2020

Nye og bedre digitale låneløyper

Nær der du er, i en krevende ny hverdag

Vårt samfunnsansvar er viktigere enn noen gang.

Lansering Himla Banktjenester

Vi tar opp kampen om Norges billigste boliglån.

2020

Norges 5. beste arbeidsplass

Kåret av Great Place To Work Institute i Norge.

Ny bankfilial på Os

En litt annerledes bankfilial som fokuserer på det fysiske møtet.

Egenprodusert honning

10 000 000 kr til VilVite

En spennende utstilling som skal handle om naturbevissthet og grønn innovasjon.

Lansering Grønt Boliglån

for kunder som har energimerke A, eller energimerke B med byggeår før 2019.

Ny rekord utlån PM
20 milliarder

Lansering
Sparekalkulator

Støttet KIL-fond
Bergen Omegn med
65 000 kr

Himla Banktjenester
nådde årsbudsjettet

Bærekraftsprisen

Sammen med Bergen Næringsråd har vi tildelt Framo AS Bærekraftsprisen for 2020.

Nær der du er, i en krevende hverdag

Vi holder høyt tempo i Fana Sparebank, og det har skjedd mye også i 2020. Vi startet året med store ambisjoner og høy aktivitet som vanlig. 12. mars varslet regjeringen de mest inngripende tiltakene i fredstid. Vi fulgte situasjonen tett med daglige møter i beredskapsgruppe og ledergruppe, og gjorde nødvendige tiltak fortløpende.

16. mars besluttet vi å stenge banken, og sende de fleste ansatte på hjemmekontor. Samtidig ble det besluttet av vi skulle sette ned boliglånsrenten med inntil 0,5 prosent så raskt som overhodet mulig. Dette var mer enn de største bankene, men det ble vurdert som et viktig tiltak for å hjelpe kundene våre i en vanskelig situasjon. Denne vurderingen stod vi ved da vi etter en uke satte ned renten med enda 0,5 prosent. Med et usikkert og urolig marked kunne ikke denne beslutningen dekkes inn av billigere funding. Vel viten om at dette ville koste banken dyrt, var det ingen tvil om at det nå var tid for at banken skulle ta sin del av dugnaden.

Ved den tredje rentenedsettelsen på 0,4 prosent kommenterte administrerende direktør følgende:

– Det er viktig for oss at vi fortsatt gjennomfører rentenedringene med tilnærmet umiddelbar virkning. Derfor har vi i likhet med de to foregående justeringene besluttet å iverksette rentenedgangen uavhengig av ordinære varslingsfrister. Dette koster oss mye, men i disse ekstraordinære tidene ønsker vi å bidra til at kundene blir tatt ekstra godt vare på.

I løpet av de første ukene etter 12. mars ringte vi til alle våre lånekunder for å høre hvordan de hadde det i denne vanskelige tiden. Vi vet at terskelen for å ringe banken og spørre om hjelp er høy, og dersom man kommer i vanskeligheter er det viktig å ta grep tidlig. Vi opplevde god respons på at vi tok dette initiativet. I denne perioden var vi behjelpelig med avdragsfrihet på lån, og etter hvert et forskuddslån for de kundene som ventet på utbetaling fra NAV. Sammen med store rentenedsettelse var dette til god hjelp for mange av kundene våre.

Vi fortsatte med daglige møter i beredskapsgruppen i hele mars, og justerte ned frekvensen etter hvert som situasjonen ble mer oversiktlig. Vi har fortsatt ukentlige møter hvor temaer som smittevern, hjemmekontor, dagligbank og mental og fysisk helse på hjemmekontoret diskuteres.

Vi er Norges femte beste arbeidsplass!

Årlig publiserer Great Place to Work Institute – Norges Beste Arbeidsplasser. Virksomhetene som topper listen kjenne- tegnes ved at ledelsen fokuserer på medarbeidere og kultur som viktig strategi for å lykkes. I 2020 ble Fana Sparebank kåret til 5. plass i kategorien 50–199 medarbeidere, bare ett år etter at vi var med på undersøkelsen for første gang.

– Vi synes det er fantastisk å nå så høyt opp i en så grundig undersøkelse som Great Place To Work gjennomfører. I fjor havnet vi på 10. plass i kåringen. Vi tok med oss forbedringspotensialene som kom frem, og ser nå at vi har klart å forbedre oss vesentlig det siste året. Dette resultatet gir oss motivasjon, og forteller oss at vi beveger oss i riktig retning, sier administrerende direktør Lisbet K. Nærø.

Under medarbeiderundersøkelsen svarte 108 av 109 ansatte på undersøkelsen. Det gir et svært nøyaktig resultat. Fana Sparebank scorer spesielt høyt (91 prosent) på faktoren Fellesskap, som omhandler team-følelsen i bedriften, og omsorgen som blir vist for kollegaer. Videre kommer besvarelser som handler om stolthet, ærlighet og rettferdighet høyt opp. Hele 92 prosent svarer at «jeg er stolt av å fortelle at jeg jobber her», og 94 prosent svarer at «ledelsen er ærlig og etisk i sin forretningsførelse». Videre er svært mange ansatte (94 prosent) stolt av det samfunnsansvaret banken tar, samt fokuset på bærekraft i bedriften.

– Det er gledelig å se at vi kommer høyt opp på faktorer som vi tror er spesielt viktige for å ha en god arbeidshverdag. Det å være stolt av arbeidsplassen, hvor man bruker mange timer hver dag, og å føle at de andre på arbeidsplassen ser deg og har omsorg for deg, tror jeg er mye av grunnen til at man gleder seg til å gå på jobb, avslutter Nærø.

Lansering av Himla Banktjenester

I juni lanserte vi vårt lavpriskonsept Himla Banktjenester. Lanseringen var en stor suksess, og så langt har det gått over all forventning. Resultatet ble nesten 900 millioner i utlån. Himla Banktjenester stod dermed for over 40 prosent av utlånsveksten i 2020.

HIMLA

av Fana Sparebank

Det er tydelig at det er plass i markedet til et konsept som Himla. Vi har fått positiv respons både fra kunder og markedet, som setter pris på effektive løsninger kombinert med et kontinuerlig mål om å tilby en av Norges beste boliglånrenter. I tillegg er transparensten rundt renten, størrelsen på produktporteføljen og den uformelle tonen i kundekommunikasjonen, noe som appellerer til kundene.

Ved utgangen av 2020 hadde Himla nesten 1000 kunder lokalisert i alle deler av landet. Over 50 prosent av lånekundene bor i Oslo og Viken, mens kun 17 prosent er fra Vestland. Konseptet har dermed utvidet bankens markedsområde. Vi gleder oss til fortsettelsen!

Vi har åpnet ny bankfilial på Os!

Stort sett ser vi at flere og flere bankfilialer stenger ned. Vi tror likevel at mennesker fortsatt setter pris på det fysiske møtet, men kanskje på en litt ny og annerledes måte. Derfor åpnet vi i august en bankfilial utenom det vanlige i Bjørnafjorden kommune.

Lokalet er totalrenovert, og tilpasset en fleksibel bruk av kontoret. Os-kontoret vårt skal nemlig ikke være en vanlig bankfilial. Her ønsker vi å bruke lokalet til ulike arrangementer både på kveldstid og i helger. Vi vil også bruke lokalet i engasjementet vårt med lokalsamfunnet, samfunnsansvar, gavemidler og bærekraft.

– Det ser ikke ut som en bank, og det er også hele poenget. Vi har tenkt veldig annerledes og ønsker at dette skal brukes til mer enn bare det man originalt forbinder med en bank, sier

Ann-Kristin Tveit, direktør for personmarked i Fana Sparebank til Os & Fusaposten.

Etableringen av denne filialen er i tråd med vår visjon om å være nær der kunden er. Vi skal være en rådgiverbank som kjenner kundene våre, og er tilgjengelig for kunden der kunden ønsker å møte oss. Åpningen av en ny filial tydeliggjør også skillet mellom det heldigitale konseptet Himla Banktjenester, og det nære og personlige konseptet i Fana Sparebank.

10 millioner kroner til VilVite

I høst kunne vi med glede annonsere vår største gavetildeling noensinne. Banken gav 10 millioner kroner fra gavefondet til VilVite, for å finansiere en helt ny utstilling. VilVite er bevisst sitt samfunnsansvar og tar sin rolle i det grønne skiftet på alvor. De har hele 120.000 besøkende årlig, og har en unik mulighet til å nå ut til barn og unge.

Den nye utstillingen er VilVite sin store satsing innen bærekraft, og skal bidra til å lære unge om hvordan vi kan ta bedre vare på omgivelsene våre, og skape ting som er mer i balanse med naturen. Utstillingen kalles «Vitenskogen», og består av hele 350 m² med utstillingselementer og installasjoner knyttet til bærekraft.

– Dette er et ekstremt viktig prosjekt som vil komme hele Bergens befolkning til gode. Klimaufordringene er noe som vi sammen må bidra til å løse, sier administrerende direktør i banken Lisbet K. Nærø.

Med utstillingen ønsker VilVite å nå neste generasjons tenkere og skapere. De som opplever utstillingen skal få større kunnskap om livet over og under bakken, og hvordan de selv kan bidra til at vi tar bedre vare på naturen.

Den nye, interaktive utstillingen skal stå klar i løpet av 2021.

Fra venstre: Markeds- og kommunikasjonssjef i Framo Geir Helgesen, ordfører Marte Mjøs Persen, CEO i Framo Martijn Bergink, juryleder og styreleder i Fana Sparebank Nils Magne Fjereide, adm. direktør i Bergen Næringsråd Marit Warncke og HR-direktør i Framo Anne F. Isachsen.

Bærekraftsprisen 2020

Fana Sparebank og Bergen Næringsråd har tildelt Framo AS Bærekraftsprisen for 2020.

– Vi er veldig stolte, og det er en stor ære å motta denne prisen, sa CEO Martijn Bergink under utdelingen.

– Framo er en tradisjonell industribedrift som har gått gjennom en stor omskifting og ligger ett skritt foran i det grønne skiftet, sier Marit Warncke, administrerende direktør i Bergen Næringsråd.

Formålet med prisen er å øke bevissthet rundt bærekraft og FNs 17 bærekraftsmål. Fana Sparebank og Bergen Næringsråd ønsker å løfte virksomheter og bedrifter som ser de globale utfordringene som en mulighet. Sammen skal vi med dette inspirere flere til å se bærekraft som et konkurransefortrinn – både nå og i fremtiden.

Samfunnsansvar

Fana Sparebank har et sterkt og tydelig engasjement innen bærekraft og ESG (environmental, social, governance). Satsingen involverer og inkluderer hele organisasjonen. Bærekraft er viktig for banken på selvstendig grunnlag, men det er også relevant for å være en attraktiv arbeidsplass. Både for bankens ansatte og for å være i posisjon til å tiltrekke oss de mest kompetente arbeidssøkerne, er en tydelig bærekraftprofil viktig.

På slutten av året lanserte vi Grønt boliglån. Dette låneproduktet belønner tiltak som reduserer karbonfotavtrykket. Grønt boliglån gir kunder med en spesielt energieffektiv bolig lavere boliglånsrente. På den måten oppfordres kunder til å gjøre energieffektiviserende tiltak, og dermed bidra til å redusere sitt karbonavtrykk. Tidligere på høsten gjorde vi alle innskuddskontoer for barn og unge om til grønne kontoer. Det vil si at banken forplikter seg til å bruke denne finansieringen til grønne formål som har en positiv effekt på klima og miljø. Grønne boliglån er et eksempel på dette. I tillegg gir banken 0,05 prosent av samlet innestående beløp på alle barne- og ungdomskontoer til et gitt bærekraftsprosjekt.

– Som bank har vi et særlig ansvar. Det er gjennom våre utlån at vi har størst mulighet til å bidra til det grønne skiftet. Vi kan påvirke og stimulere til finansiering av tiltak som er med på å redusere karbonfotavtrykket, og samtidig utelukke virksomheter som handler i strid med miljømålene, sier administrerende direktør Lisbet K. Nærø.

På overordnet nivå er banken tilknyttet UN Global Compact som forplikter banken innenfor fire hovedmål; Menneskerettigheter, Arbeidsforhold, Miljø og Anti-korrupsjon. Bankens rolle er en av stifterbankene til FNs klimainitiativ innen finans, og har i den sammenhengen som eneste norske bank også signert en forpliktelse til klimahandling som stiller store krav til banken de nærmeste årene. Bærekraft-temaene ble gjennom 2019 integrert i bankens strategier og delstrategier, herunder kreditt, investeringer og finansiering. Bankens rolle er også en egen overordnet bærekraftstrategi som beskriver hvordan banken skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål.

Bankens samfunnsansvar beskrives nærmere i det følgende.

Ledergruppen

REGNSKAPSÅRET 2020

Lisbet K. Nærø

Administrerende direktør

Lisbet K. Nærø har vært administrerende direktør i Fana Sparebank siden våren 2014. Hun har lang erfaring fra lederstillinger innen finans og transportsektoren. Blant annet har hun vært konsernsjef i Tide ASA, administrerende direktør i BN Bank ASA, konserndirektør i Sparebank 1 SR-Bank, BNR / Fjord Line AS og Sparebanken Vest.

Lisbet er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole og har MBA fra University of Central Florida, samt tilleggsutdannelse fra det juridiske fakultet i Bergen og Harvard Business School.

Oddgeir Timberlid

Økonomidirektør

Oddgeir Timberlid har vært ansatt i banken siden 2008, og begynte i stillingen som leder for økonomi og styring våren 2011. Han har tidligere vært banksjef og leder i konsernregnskapsavdelingen i Christiania Bank og Kreditkasse og i revisjonsavdelingen hos Ernst & Young og Deloitte.

Oddgeir er siviløkonom og statsautorisert revisor fra Norges Handelshøyskole.

Kim Fordyce Lingjærde

Finansdirektør kapitalmarked

Kim har vært ansatt som leder av Kapitalmarked i banken siden 2005. Han har 35 års erfaring fra ulike stillinger innen bank og finans, bl.a. fra Bergens Skillingsbank/ Bergensbanken, der han var administrasjonssjef og hadde ansvar for IR.

Kim er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole med ferdypning innen finans, informasjonssystemer og regnskap.

Bjarne Amundsen

Direktør kreditt og juridisk

Bjarne Amundsen har vært ansatt i banken siden 1997, og ble kredittsjef høsten 2014.

Han har tidligere vært nestleder for bedriftsmarked, og er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Ann Kristin Thue Tveit

Direktør personmarked

Ann Kristin Thue Tveit begynte i Fana Sparebank i 2018, og har vært leder for kontoret på Straume og Nesttun. Hun tiltrådte som leder for personmarked i Fana Sparebank januar 2020. Ann Kristin har blant annet vært leder for personmarkedet i Danske Bank, Hordaland og har ledet avdelingen for fiberleveranse i Eitel Networks.

Hun er utdannet Diplommarkedsfører fra BI og har tilleggsutdannelse fra Norges Handelshøyskole, Høyskolen Kristiania og Columbia University, New York.

Pål K. Haugetun

Direktør bedriftsmarked

Pål K. Haugetun tiltrådte som stillingen som Direktør Bedriftsmarked i 2020 og har vært ansatt i banken siden 2016. Han har tidligere vært nestleder og leder for bedriftsmarked i Fana Sparebank, og har erfaring fra Innovasjon Norge, Sparebanken Vest og Inter Revisjon.

Pål er utdannet siviløkonom fra Norges Handelshøyskole, Breinstruktør og vinterturleder i Bergen og Hordaland Turlag.

Marit Thomassen Liland

Direktør organisasjonsutvikling

Marit tiltrådte stillingen som direktør organisasjonsutvikling i juni 2020. Hun har lang ledererfaring fra blant annet Telenor, hvor hun har arbeidet med større utviklings- og endringsprosesser. Marit har også jobbet som HR direktør Europa for Kinect Energy (tidligere Bergen Energi).

Marit er utdannet Cand.mag. i humanistiske fag, og har tilleggsutdannelse i arbeid- og organisasjonspsykologi, prosjektledelse samt ulike sertifiseringer og kurs innen coaching, ledelse og typeanalyse.

Tone Merethe Gamlemshaug

Direktør teknologi og utvikling

Tone startet i Fana Sparebank 1. desember 2020 som direktør for innovasjon og teknologi. Hun har lang ledererfaring fra DNB hvor hun ledet innovasjons- og digitaliseringsprosjekter. Hun har ledet store teknologienheter, samt salgs- og forretningsutvikling innen bank, pensjon og forsikring.

Tone er utdannet Cand.Polit i Medievitenskap fra Universitetet i Bergen, samt studier fra Vrije Universiteit i Nederland og lederprogram fra Institute for Management Development (IMD) i Sveits.

Medlemmer av styret

REGNSKAPSÅRET 2020

Styret i Fana Sparebank (fra venstre): Nils Magne Fjereide, Peter Frølich, Kjerstin Fyllingen, Henriette Sæther Tveit, Arnt Hugo Knudsen, Hanne Magnussen.

Medlemmer av styret og valgkomité pr. regnskapsåret 2020

Styret	Valgt t.o.m.	Generalforsamlingens valgkomité	Valgt t.o.m.
Nils Magne Fjereide (leder)	2021	Anne-Merete Ask (leder)	2020
Peter Frølich (nestleder)	2020	Bjørn-Frode Schjelderup	2020
Kjerstin Fyllingen	2020	Helga Raa	2021
Henriette Sæther Tveit	2021	Geir Mikalsen	2021
Arnt Hugo Knudsen (ansattes rep.)	2021	Johnny Andberg (ansattes rep.)	2021
Hanne Magnussen (ansattes rep.)	2020		
Varamedlemmer	Valgt t.o.m.	Varamedlemmer	Valgt t.o.m.
Arnstein Bjørke (1. vararep.)	2021	Pål Ivarsøy	2020
Petter Mjell (ansattes rep.)	2021	Nina Askvik	2020
Rita Husebø (ansattes rep.)	2020	Atle Heimdal (ansattes rep.)	2021

Medlemmer av generalforsamlingen i Fana Sparebank pr. regnskapsåret 2020

Kundevalgte	Valgt t.o.m.	Samfunnsrepresentant	Valgt t.o.m.
Ørnulf Samdal	2021	Marit Warncke	2023
Brigitte Sørheim	2021		
Kjersti Hartvedt	2021		
Bjørn-Frode Schjelderup	2020	Varamedlem	Valgt t.o.m.
Erik Fossum Færevaaag	2020	Geir Mikalsen	2023
Nina Askvik	2020		
Hilde Agnete Martens	2020		
Pål Ivarsøy	2020		
Anne-Merete Ask	2023	Ansattes medlemmer	Valgt t.o.m.
Eva Kristin Sætre Tvedt	2023	Rita Husebø	2021
Bjørn Hilmar Baug	2023	Johnny Andberg	2023
Helga Raa	2022	André Hornæs	2023
Kenneth Vågenes	2022	Espen Joachimsen	2022
Karsten Tuffeland	2022	Atle Heimdal	2023
Varamedlemmer	Valgt t.o.m.	Varamedlemmer	Valgt t.o.m.
Carl Platou Ellingsen	2020	Marte Øen Johnsen	2023
Stein Walle	2020	Aase Gjerdal	2021
Anne Gro Storheim Hellsten	2020	Kristine Rasmussen Størksen	2021
Knut Cook Bratland	2020		

HONNING

fra Fana Sparebank

Nektar fra ulike blomster
over flere blomstringstider

250 G

Honning holder seg
lenge ved kald lagring.

Ikke gi honning til
barn under 1 år.

Produert av
Bank Tinnfjord
og Tinn Sparebank
Tinnfjordveien 1
3400 Tinn
www.tinnfjord.no

Samfunnsansvar og bærekraft

RAPPORT 2020

1 Bankens samfunnsansvar

Fana Sparebank er et finanskonsern med kjernevirksomhet innenfor tradisjonell bankdrift. I tillegg har konsernet heleide datterselskaper som utøver beslektet virksomhet, Fana Sparebank Boligkreditt AS, samt eiendomsmegling gjennom Fana Sparebank Eiendom AS. Konsernet har dessuten strategiske eierandeler i produkselskaper innen forsikring, verdipapirhandel og annen finansieringsvirksomhet.

Bankens samfunnsansvar er nært knyttet til begreper som bærekraft og ansvarlig bankvirksomhet. Fana Sparebank har formulert et bærekraftsløfte der banken, gjennom egen virksomhet, og ved å stimulere våre omgivelser til handling, skal bidra til å oppfylle FN's bærekraftsmål.

2 Bankvirksomheten

Fana Sparebanks primærvirksomhet faller innenfor begrepet tradisjonell bankdrift. I dette ligger tjenester og produkter innen innskudd, utlån og kredittgivning, samt betalingsformidling. Omfanget av den tradisjonelle virksomheten, eller det som også kan betegnes som bankens kjernevirksomhet, er under utvikling. Salg og distribusjon av relaterte tjenester, herunder forsikring, leasing og plasseringstjenester, øker i omfang både nominelt og som andel av bankens samlede virksomhet.

Kredittgivning ansees å være den delen av bankdriften som i størst grad berører samfunnet og bankens overordnede og uttalte ansvar. I et samfunnsperspektiv, spesielt innen klimarelatert risiko, utgjør kredittgivning bankens vesentligste fokusområde for risikoanalyse og tiltak. For kredittområdet er det etablert presise eksklusjonskriterier, og det er dessuten innført krav om at bankens næringskunder skal respektere de ti prinsippene for ansvarlig forretningsførsel som er nedfelt i UN Global Compact. Det innebærer at bankens næringslivskunder må forholde seg til grunnleggende regler for praksis innen menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og anti-korrupsjon

Fana Sparebank tilstreber seg å utvise en ansvarlig praksis innen kredittgivning. Bankens retningslinjer for kredittgivning

innebærer blant annet en grundig vurdering av kundens økonomiske situasjon og evne til å betjene et lån. Sikkerhet alene er ikke tilstrekkelig, da konsekvensene av mislighold av et låneforhold vil kunne ramme låntager uavhengig av underliggende sikkerhet og pant. Tilsynsmyndighetene fastsetter de overordnede rammer og føringer for kredittgivning. Banken legger for eksempel til grunn at kunders tilgjengelige likviditet skal være tilstrekkelig for å betjene et lån med dagens vilkår i tillegg til et tenkt scenario der rentenivået skulle øke i betydelig grad. I tillegg anvender banken egne analyser og retningslinjer som kan være strengere enn de generelle rammebetingelsene.

Fana Sparebank har nedfelt krav om at virksomheter som finansieres må kunne fremvise nødvendige tillatelser fra offentlige miljøvernmyndigheter.

Gjennom bankens tilknytning til FN's Global Compact og prinsippene for ansvarlig næringsvirksomhet, påligger det banken å utøve kredittvirksomhet basert på de samme prinsippene. Dette innebærer at banken legger til grunn at kundene respekterer menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og anti-korrupsjon.

Finans Norge har formulert Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen. Veikartet inneholder anbefalinger som er rettet direkte til bankers opptreden i ulike sammenhenger, herunder ved kredittgivning. Fana Sparebank tiltrer disse anbefalingene, og arbeider for aktiv implementering av dem.

Som stiftelsesmedlem av FN's klimainitiativ innen finans har Fana Sparebank tiltrådt et sett prinsipper for ansvarlig bankvirksomhet. Disse prinsippene setter mål for aktive handlinger, og dekker områder som tilpasning, påvirkning, kunder og interessenter, styring og kultur, samt åpenhet og ansvarlighet i utøvelsen av virksomheten.

Banken tilbyr en rekke produkter og tjenester utover de tradisjonelle banktjenestene. Dette inkluderer eiendomsformidling, skade- og livsforsikring, spare- og plasseringsprodukter, verdipapirhandel og leasing. Fana Sparebank har distribusjonsavtaler med de ulike leverandørene, og mottar provisjoner fra salget. I salget av slike tjenester og produkter sørger banken for at kundene mottar bankens beste råd og veiledning. Alt salg skal baseres på kundens behov og i henhold til reglene om god skikk.

Fana Sparebank utøver eierskapet i datterselskaper og tilknyttede selskaper med samme krav til forretningsmessig fremferd som for banken selv. Banken er representert med styremedlemmer i flere av de tilknyttede selskapene, og har således muligheter for direkte påvirkning. Det innebærer blant annet at vi stiller krav til klimanøytralitet, tilknytning til FNs Global Compact og at virksomheten har eksklusjonskriterier som definerer egne kunde- og investeringsmandater.

2.1 Korrupsjonsbekjempelse og antihvitvasking

Banken er underlagt regler om hvitvasking og terrorfinansiering. Hvitvasking er å plassere, tildekke og/eller integrere midler fra straffbare forhold inn i den legale økonomien, samtidig som det fremstår som lovlig opptjente midler. Terrorfinansiering handler om å samle inn midler til å finansiere terrorhandlinger.

Banken har et svært viktig samfunnsansvar med å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og bruker betydelige ressurser for å unngå at banken blir misbrukt til å gjennomføre denne type transaksjoner. Alle bankens medarbeidere får løpende opplæring i å bekjempe hvitvasking og terrorfinansiering, og plikter å sette seg inn i bankens hvitvaskingsrutiner og forstå den løpende oppfølgingen av blant annet legitimasjonsplikt og kundetiltak. Enhver mistanke om hvitvasking- eller terrorfinansiering skal omgående rapporteres nærmeste leder, fagansvarlig AHV eller hvitvaskingsansvarlig.

2.2 Investeringer

Fana Sparebank har finansielle investeringer i verdipapirer og verdipapirfond. I det alt vesentlige utgjøres dette av rentebærende finansielle instrumenter utstedt av stat, kommuner og andre finansinstitusjoner. Banken fastsetter interne rammer og retningslinjer for investeringsvirksomheten, og disse revideres årlig av styret. Det er innhentet bekreftelser på tidligere kartlegging av hvilke retningslinjer som gjelder i fond der banken har plassert midler. Det er bragt på det rene at samtlige fond følger de samme etiske retningslinjer som Statens pensjonsfond utland (SPU/NBIM) eller tilsvarende som et minimum. Referansen til SPU gir trygghet for at det til enhver tid er offentlig oppmerksomhet rundt endringer og strømninger i samfunnet. Retningslinjene til SPU inneholder både etiske, miljø- og klimarelaterte bestemmelser.

Bankens kapitalforvaltningsstrategi inneholder egne avsnitt som stiller krav til ansvarlige investeringer og eksklusjon av investeringer innen visse bransjer.

Utviklingen den senere tid viser at ansvarliggjøringen av forvaltere og generelle holdninger til investeringer bidrar til at grensene for hva som ansees å være langsiktig bærekraftig er under konstant revisjon og endring. Publikums økte etterspørsel etter produkter som oppfyller strenge krav til miljø, ansvarlighet og god virksomhetsstyring er viktig for å påvirke og endre adferd. Fana Sparebank har mottatt informasjon fra interessegrupper som påpeker brudd på menneskerettigheter i investeringsporteføljer hos fondsforvaltere som bankens distribuerer. Banken bidrar med å forsikre seg overfor forvalterne om at de utøver forvaltningen og eierskapet på sine investeringer i henhold til internasjonal lov og rett.

2.3 Bankbil

Fana Sparebanks grunnleggende holdning til samfunnsansvar gjenspeiles på mange plan. Banken har drevet den

«ikke-digitale mobilbanken» siden februar 2016. Det er et tilbud til de av bankens kunder som ikke er helt digitale enda, eller som ikke har mulighet til å oppsøke banken fysisk. Bankbilen passer for kunder som har behov for hjelp til ulike banktjenester, og som ønsker å lære mer om våre digitale banktjenester.

Vårt tilbud er godt tilpasset Fana Sparebanks forutsetninger, ved at de fleste kunder befinner seg innenfor en rimelig avstand fra hovedkontoret på Nesttun og kontorene i Kaigaten og Osøyro. Det er en forutsetning for tjenesten at løsningsen kan gjennomføres med bruk av elbil for å begrense de miljømessige konsekvensene av tiltaket. I 2020 har det ikke latt seg gjøre å bruke denne tjenesten av hensyn til smittevernet. Mange av kundene som benytter seg av tilbudet er eldre, hvilket utløser en særlig aktsomhet for konsekvenser av COVID-19.

3 Strategi og målbilder

Fana Sparebank arbeider kontinuerlig med ulike strategier for alle deler av virksomheten. I bankens hovedstrategi er målbildene tilpasset en fremtidsrettet profil. De er delt inn i fem ulike kategorier: Kroner, Kunder, Digital, Folk og Samfunn. Sistnevnte vil i mange henseender favne virksomhetens samfunnsrolle og -ansvar. Det er i målbilde Samfunn lagt et solid fundament for å synliggjøre at Fana Sparebank skal ha en tydelig og forpliktende bærekraftprofil.

Strategiprosessene i Fana Sparebank gjennomføres med svært høy grad av medvirkning fra hele organisasjonen. Samtlige medarbeidere inviteres til tankesmier for å drøfte scenarioer og gi innspill til utforming av målbildene. Disse prosessene resulterer i konkrete forslag fordelt på målbildene. Forslagene bearbeides videre, og danner grunnlag for årlig oppdatering av strategien, samt prioritet av utviklings- og innovasjonsarbeid.

I 2019 implementerte vi for første gang hospitering for ansatte i ulike deler av banken, som var ett av innspillene som kom fra medarbeiderne selv. Hospitering i kortere eller lengre perioder bidrar til å øke organisasjonens samlede kompetanse, og gi større grad av forståelse og innsikt i de ulike avdelingens og funksjoners rolle. Erfaringene fra 2019 var meget positive. I løpet av året ble det registrert til sammen 102 hospiteringsopphold av kortere eller lengre varighet, inkludert spesielt tilrettelagte avdelingspresentasjoner. I 2020 hadde vi som mål at alle ansatte skulle hospitere minst en gang. På grunn av koronapandemien kom vi ikke i gang med dette, men dette er et mål vi viderefører inn i 2021 etter hvert som den nye normalen er i gang.

4 Gaver til allmennyttige formål

– nær der du er

Sparebanker kan, med hjemmel i Finansforetaksloven, sette av deler av årsoverskuddet til allmennyttige formål. Gaver til allmennyttige formål er en viktig del av Fana Sparebanks strategiske satsing, og som lokalbank ønsker vi å bidra til å legge til rette for et godt nærmiljø. Fana Sparebank har balanseført et gavefond på 68,3 millioner kroner ved utgangen av 2020. Totalt delte banken ut 13,4 millioner kroner til allmennyttige formål i løpet av året.

Med utgangspunkt i de fremlagte resultatene for 2020 er det foreslått en avsetning til gaver og allmennyttige formål på 30 millioner kroner i 2021.

Det deles ut gaver under fire kategorier fordelt på hvert sitt kvartal.

4.1 Næring og kultur

Ved hjelp av gavefondet skal banken være med på å stimulere til formål som arbeider for utvikling av kultur- og næringslivet. Støtte kan skje direkte til foreninger, nærings- og bransjesamarbeid innenfor kultur og næringslivet, og/eller gjennom arrangement og konferanser som er tilrettelagt for dette segmentet. Utdelingen finner sted én gang i året, og søkeprosessen vil være i 1. kvartal. Det ble delt ut i underkant av 2,8 millioner kroner til Næring og kultur i 2020.

4.2 Barn og ungdom

Med konseptet barn og ungdom får Fana Sparebank mulighet til å bidra til en god oppvekst gjennom sunne aktiviteter og spennende prosjekter. Konseptet dekker en rekke kategorier, eksempelvis kultur, musikk, idrett og oppvekst. Banken mottok 734 søknader i 2020, og det ble delt ut 8 millioner kroner i denne kategorien.

4.3 Velfortjent

Gjennom Velfortjent deles det ut gavemidler til mennesker som har gjort noe spesielt, og som fortjener ekstra oppmerksomhet. Det kan være enkeltpersoner som har gjort noe bra for andre eller som har et unikt talent, og som fortjener en velfortjent påskjønnelse. Her fikk banken inn 22 nominasjoner i 2020, og delte ut totalt 110.000 kroner til åtte forskjellige personer.

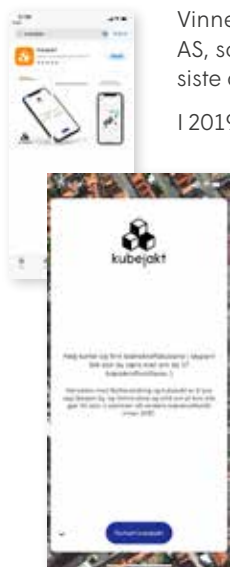
4.4 Bærekraft

Bærekraft er ett gavekonsept som ble lansert høsten 2018. Konseptet skal sette lys på FNs bærekraftsmål og støtte bedrifter og personer som jobber for et mer bærekraftig samfunn.

I samarbeid med Bergen Næringsråd deler banken ut Bærekraftsprisen til en organisasjon eller bedrift som bidrar særskilt til et bedre og mer bærekraftig samfunn. Prisen deles vanligvis ut i forbindelse med Nattevandring for FNs bærekraftsmål og årskonferansen til Bergen Næringsråd – som de siste årene har hatt bærekraft som tema. Vinneren av Bærekraftsprisen 2020 ble Framo AS, som har gått gjennom en stor omstilling de siste årene, for å ta del i det grønne skiftet.

I 2019 delte vi for første gang ut Folkets pris i forbindelse med Nattevandringen. I 2020 ble arrangementet avlyst pga. koronapandemien, og vi utsetter derfor utdeling av Folkets pris til mars 2021. Prisen skal deles ut til en enkeltperson eller frivillig organisasjon som brenner ekstra for ett eller flere av bærekraftsmålene, og som jobber aktivt for å nå disse.

Vi håpet i det lengste at vi skulle kunne arrangere en alternativ Nattevandring i 2020. Derfor ble det utviklet en app som skulle guide turgåere gjennom

en digital nattevandringsløype. Det digitale arrangementet måtte også utsettes på grunn av ytterligere nedstenginger i november, men vi tar med oss appen inn i 2021, og jobber videre med den.

Gjennom konseptet bærekraft har vi i 2020 delt ut 2,5 millioner kroner.

5 Sponsoraktivitet

Banken støtter sine samarbeidspartnere i form av sponsorbidler. Organisasjonene som sponses har til felles at de alle er sosialt og samfunnsmessig verdifulle prosjekter. Bidragene har til hensikt å synliggjøre og profilere banken og merkevaren Fana Sparebank overfor gitte målgrupper.

Hovedmålet med sponsering er at banken, gjennom samarbeidsavtaler med lokale aktører i markedsområdet, skal styrke egen virksomhet, samt bidra til positiv utvikling hos samarbeidspartnerne. Dette skaper gjensidig motivasjon og inspirasjon.

Sponsorarbeidet er et viktig virkemiddel for å sikre at Fana Sparebank får god eksponering overfor ønsket målgruppe. Det vil på sikt føre til økt kundetilstrømming og styrket kundeloyalitet.

For regnskapsåret 2020 var bankes største samarbeids- og sponsoravtaler følgende lag og organisasjoner: Fana IL Fotball, Nore Neset IL, Bergen og Hordaland Turlag, Kirkens Bymisjon, Åsane Håndball, Salgs- og Reklameforeningen, Vestkantsvømmerne og VilVite.

6 Arrangement

Bankens medarbeidere er vanligvis ivrige bidragsytere til flere arrangement gjennom året. Det gis fri inntil to dager per år til å engasjere seg i frivillig arbeid. I fjor har vi, som alle andre, ikke kunnet arrangere og delta på like mye som vi pleier, men vi har likevel engasjert oss i følgende samfunnsnyttige formål:

6.1 Kirkens Bymisjon

I anledning Kirkens Bymisjons arbeid for et varmere samfunn, arrangeres det årlig en strikkedugnad. Fana Sparebanks ansatte har i flere år deltatt i denne aksjonen, og kunne i 2020 levere hele 180 oransje skjerf, deriblant noen luer og votter. Medarbeidere fra alle avdelinger bidro med selvstrikkede, oransje skjerf, og strikkedugnaden skapte stort engasjement.

6.2 VilVite

Gjennom året har ansatte på tvers av organisasjonen deltatt på digitale workshops sammen med VilVite, for å bidra med ideer og innspill til den nye innovasjonsutstillingen som viten-senteret holder på å utvikle. Banken har også bidratt med ressurser og grafisk arbeid til prosjektet Pengefellen, som er et opplegg VilVite har for elever på 9. klasse trinnet. Opplegget skal gjøre det enkelt og gøy for elever å lære om privat-økonomi.

6.3 Rydding rundt Nesttunvatnet

I samarbeid med Nesttunvassdragets Venner ble bredden av Nesttunvatnet og lokale omgivelser ved bankens hovedkontor ryddet for plast og skrot. Ryddeaksjonen er den tredje i rekken, og har etter hvert blitt et fast oppdrag med frivillige deltagere fra banken.

6.4 Rosa Sløyfe

I 2019 deltok rekordmange ansatte fra Fana Sparebank på Rosa Sløyfe-løpet. Hele 62 kolleger kledd i oransje, lyste bankens profil opp løypen. I år ble løpet litt annerledes, da ikke alle kunne løpe sammen. Ansatte meldte seg på digitalt, og kunne løpe i en gitt periode og etter-registrere distanse og tid. En liten gjeng ansatte møtte likevel opp på Nesttun i regi av en ekstra løpeglad kollega, og løp en løype på Nesttun sammen.

6.5 Arrangement vi tar med oss inn i 2021

Banken har prøvd å vise et så stort engasjement for lokal-samfunnet som mulig i et veldig annerledes år. Det har ikke blitt like mange fysiske arrangement som før, men vi har tatt samfunnsansvar på andre områder, ved å hjelpe våre kunder med avdragsfrihet på lån, sette ned renten og være tilgjengelige med støtte og god kommunikasjon i en vanskelig tid.

I 2021 håper vi at vi igjen kan gjennomføre flere av våre faste, større arrangement som måtte avlyses eller utsettes i 2020. Blant disse er Nattevandring for FNs bærekraftsmål, Julekonsert med Kirkens Bymisjon, 7-fjellsturen og Gavekalas for barn og unge.

7 Klimanøytral

Fana Sparebank er klimanøytral.

Basert på årsrapporten til Stiftelsen Miljøfyrtårn for året 2019, og innkjøpte klimakvoter i 2020 for å kompensere beregnet CO₂-utslipp som ikke er dekket gjennom reduserende tiltak, er Fana Sparebank klimanøytral etter definisjonene til UN Climate Neutral Now. Tilsvarende blir klimaregnskapet for 2020 dekket av kvotekjøp i 2021.

Kjøp av klimakvoter er å anse som et midlertidig tiltak, og unntar ikke banken fra kravet om å redusere eget karbonfotavtrykk.

7.1 UN Climate Neutral Now

FNs program Climate Neutral Now er anvendt som grunnlag for å etablere klimanøytralitet. Lokalt er disse prinsippene gjort kjent gjennom Fjordkraft og deres Klimanjaro-prosjekt der de, foruten selv å være klimanøytrale, også krever at deres leverandører forplikter seg til å bli det. Fana Sparebank har besluttet å stille tilsvarende krav. Klimanøytralitet oppnås gjennom følgende 3 trinn:

1. Lag et klimaregnskap

Et klimaregnskap er en oversikt over hvordan bedriften påvirker klimaet – hvilket klimafotavtrykk vi har.

2. Reduser utslipp

Når bedriften har fått oversikt over utslippene, iverksettes tiltak for å redusere dem.

3. Kompenser for restutslipp

Ved å kjøpe klimakvoter kan bedriften kompensere for virksomhetens innvirkning på klimaet. Klimakvotene skal være FN-godkjente: UN Certified Emission Reductions (CERs).

Klimanøytraliteten er basert på kompensasjon av foregående års klimaregnskap. Av det beregnede karbonfotavtrykket på 105 tCO₂ i 2020 var 76 knyttet til forbruk av elektrisitet, hovedsakelig til oppvarming, drift av kontormateriell, og belysning. Dette forbruket dekkes av opprinnelsessertifikater, Guarantees of Origin (GoO). Sertifikatene sikrer oss at el-forbruket er direkte knyttet til produksjonen ved et presist angitt vannkraftverk. I rapporteringen til Miljøfyrtårn beregnes det likevel en utslippsfaktor i form av CO₂-ekvivalenter. I karbonsammenheng er det derfor rimelig å ta dette med i mengden som skal kompenseres med klimakvoter.

Banken tar forbehold om at ikke alle utslipp er kartlagt eller tilstrekkelig dokumentert. Dette gjelder i særlig grad utslipp som hører til under Scope 3, indirekte utslipp. Den antatt vesentligste kilden til utslipp innen denne kategorien er bankens forbruk av energi knyttet til IT, samt drift av datasystemer og datalagring. Bankens hovedleverandør innen dette området er TietoEvyri. Karbonfotavtrykk knyttet til innkjøp vil også bli bedre dokumentert etter hvert som leverandørene gir tilgang til informasjon.

7.2 Valg av kvoter

Klimakvoter er knyttet til ulike prosjekter. CER er tilgjengelig både for igangsatte vindkraftprosjekter, biogassanlegg og vannkraftverk, men også for nye prosjekter. Bankens kjøp av klimakvoter er i hovedsak knyttet til prosjekter som finansierer kommende, karbonreducerende tiltak.

Kostnaden for CER varierer etter prosjekt. Bankens kvotekjøp er gjort til et gjennomsnitt av USD 10,70 per tCO₂. Av bankens samlede kjøp av klimakvoter ble 57 prosent av beløpet anvendt til et prosjekt i Uganda som finansierer kokeovner til skoler og institusjoner. Den største klimapåvirkningen ved prosjektet er at forbruket av ved blir redusert med inntil 80 prosent. I de aktuelle regionene er avskoging et problem på grunn av husholdningenes behov. Kokeovnene bidrar til at skog og tilhørende CO₂-fangst opprettholdes. Prosjektet har sekundæreffekter ved at de bidrar til velstandsøkning i lokalsamfunnene, fattigdomsbekjempelse, økt utdanning og likestilling ved at skolene og institusjonene legger til rette for at jenter skal få tilgang til skole.

Det andre prosjektet utgjør 43 prosent av kvotekjøpet, og finansierer et solcelleanlegg i India. Anlegget sikrer lokal elektrisitetsproduksjon og bidrar til å redusere fattigdom.

De to prosjektene, solenergi i India og kokeovner til skoler og institusjoner i Uganda, oppfyller begge kravene til Gold Standard. Gold Standard er et uttrykk for et eget kvalitets-sikringsprogram for prosjekter som kvalifiserer til CER i FNs regi.

7.3 Kjøp av klimakvoter

Samlet sett kjøpte Fana Sparebank klimakvoter for 175 tCO₂ i 2020. Det er knyttet til beregnet kompensasjon i henhold til UN Climate Neutral Now (168 tCO₂), samt tilleggskjøp for å ta høyde for udokumenterte, ikke kartlagte utslipp i Scope 3 (7 tCO₂).

8 Klima- og bærekraftsforpliktelser

Fana Sparebank har knyttet seg til flere toneangivende nasjonale og internasjonale organisasjoner som forplikter banken innen bærekraft og ESG. Disse organisasjonene og forpliktelsene er retningsgivende for banken, herunder hensyn til sentrale bærekraftsmål og virksomhetsstyring.

8.1 Miljøfyrtårn

Fana Sparebank er sertifisert Miljøfyrtårn. Sertifiseringen omfatter Fana Sparebank i sin helhet, med hovedkontor og avdelinger. I tillegg er Fana Sparebank Eiendom miljøsertifisert. Banken ble sertifisert i 2015, og ble resertifisert i november i 2018. Den årlige rapporteringen som avlegges i ordningen danner hovedstammen for bankens klimaregnskap.

8.2 UN Global Compact

Fana Sparebank er tilsluttet UN Global Compact. UN Global Compact er FNs organisasjon for bærekraftig næringsliv og verdens største bedriftsinitiativ for bærekraft. UN Global Compact baserer seg på ti prinsipper innenfor de fire hovedområdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til UN Global

Compact betyr at man gjør sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med de ti prinsippene. UN Global Compact stiller krav til at deltakende selskaper skal produsere en årlig rapport, Communication on Progress (COP), som beskriver arbeidet med å integrere de ti prinsippene i strategier og operasjoner. COP er et offentlig tilgjengelig dokument.

Over 12.354 bedrifter i 160 land er medlemmer. I dag finnes det lokale UN Global Compact nettverk i rundt 70 land på alle kontinenter, inkludert i Norge. UN Global Compact Norge er medlemsstyrt og har for øyeblikket rundt 200 medlemmer.

Fana Sparebank stiller krav til at finansinstitusjoner og verdipapirforetak som banken handler med skal være tilsluttet UN Global Compact. Videre stilles det krav til at bankens næringslivskunder skal respektere prinsippene for virksomhetsutøvelse som er uttrykt i UN Global Compact.

8.3 FNs Klimainitiativ innen finans

FNs klimainitiativ innen finans (UNEP Finance Initiative) er et globalt samarbeid mellom FN og finanssektoren. Et av initiativene til UNEP FI er prinsippene for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking). Klimainitiativet ble etablert med 132 banker i september 2019, og utgjør i dag 214 banker over hele verden. Disse representerer omtrent en tredjedel av alle bankenes samlede forvaltningskapital globalt.

Prinsippene for ansvarlig bankdrift betyr at banker er transparente om hvordan deres produkter og tjenester skaper verdier for kunder og investorer, i tillegg til samfunnet som helhet. Prinsippene skal veilede bankene i sitt bærekraftarbeid, og støtte opp under samfunnets overordnede mål, i tråd med FNs mål for bærekraftig utvikling og Paris-avtalen.

Fana Sparebank er stiftelsesmedlem av FNs Klimainitiativ innen finans.

8.3.1 Kollektiv forpliktelse for klimahandling

Blant stifterbankene av prinsippene for ansvarlig bankvirksomhet inngikk en gruppe på 32 en kollektiv forpliktelse til klimatililtak; Collective Commitment for Climate Action (CCCA). Det er senere tilkommet flere medlemmer, slik at det ved utgangen av 2020 var 38 deltagere, hvorav 2 er norske.

I samsvar med Parisavtalen har gruppen forpliktet seg til å tilpasse utlånsporteføljene slik at de reflekterer og finansierer en lav-karbon, klimastabil økonomi som kreves for å begrense den globale oppvarmingen til godt under 2, og streber etter 1,5 grader Celsius. Det skal blant annet gjøres ved å:

- Fokusere innsats der den har eller kan ha den mest betydningsfulle effekten, det vil si innledningsvis på de mest karbonintensive og klimasårbare sektorene i våre porteføljer
- Engasjere og samarbeide med våre klienter om deres overgang til et lavutslippssamfunn.
- Iverksette tiltak mens det jobbes med metoder og utvikles mål.

8.4 UN Climate Neutral Now

Fana Sparebank anvender prinsippene i UN Climate Neutral Now som grunnlag for å etablere klimanøytralitet for egen virksomhet. Banken krever at leverandører av varer og tjenester til banken forplikter seg til å bli klimanøytrale. Oppfølgingen av dette kravet er utfordrende. Banken har store leverandører som har et aktivt forhold til egne bærekraftsmål og ambisjoner, herunder mål om klimanøytralitet. Utviklingen i senere tid viser at det ikke synes å være realistisk å sette absolutte krav til klimanøytralitet knyttet til stramme tidsfrister. Dette har sammenheng med at det er store forskjeller i metodene for beregning av klimanøytralitet.

8.5 Klimapartnere Vestland

Banken er partner i Klimapartnere Vestland. Det er et partnerskap for grønn næringsutvikling. Klimapartnere presenterer seg som en koblingsboks for grønn innovasjon mellom offentlige og private virksomheter. Partnerne deler råd med konkrete eksempler og jobber systematisk med klimaarbeid. Det er 300 partnervirksomheter i Norge, og 60 av disse i region Vestland. Klimapartnere går sammen for både grønn næringsutvikling og klimagassreduksjon.

Klimapartnere Vestland har vedtatt mål om å bli et nullutslippssfylke innen 2030. Alle Klimapartnere blir utfordret på å fjerne alle direkte utslepp innen 2030 og å sette seg mål i tråd med dette, samt å være sterke pådrivere for det grønne skiftet i regionen.

8.6 Grønnvaskingsplakaten

Fana Sparebank arbeider aktivt med å forbedre og tydeliggjøre sin rolle innen samfunnsansvar og bærekraft. Det er mange utfordringer knyttet til tiltak og endringer som er nødvendig for å gjennomføre det grønne skiftet, ikke minst å unngå tiltak som kan oppfattes som grønnvasking. Banken har derfor sluttet seg til prinsippene til Grønnvaskingsplakaten. Det betyr at banken blant annet bestreber seg på å være mest mulig etterrettelige når det gjelder de faktiske tiltak og bidrag vi gjør overfor det grønne skiftet.

9 Bærekraftig virksomhet – det grønne skiftet

Fana Sparebanks forpliktelser innenfor bærekraft og klimatililtak er godt forankret i bankens styringsdokumenter og strategier. Bankens bidrag til å nå FNs bærekraftsmål krever handling og konkrete tiltak. Det legges vekt på å gjennomføre konkrete tiltak på alle nivåer, også gjennom symbolhandlinger som kan være holdningsskapende. I et vesentlighetsperspektiv er det likevel gjennom kjernevirksomheten – kreditt- og utlånsvirksomhet – at banken kan bidra mest.

9.1 Grønn finansiering – Green Finance Framework

Fana Sparebank etablerte i desember 2019 et rammeverk for grønn finansiering basert på internasjonale standarder for grønn finansiering; ICMA Green Bond Principles. Rammeverket er kvalitetssikret med en uavhengig bekreftelse fra CICERO Shades of Green, som gav programmet rating Medium Green.

Rammeverket gir grunnlag for å finansiere kvalifiserte, grønne prosjekter gjennom utstedelse av Grønne Obligasjoner eller ved å motta øremerkede, Grønne Innskudd fra publikum.

Fana Sparebanks rammeverk for grønn finansiering har lagt til grunn strengere kvalifiseringskrav enn markedsstandard. Banken har lagt vekt på at den grønne finansieringen i størst mulig grad skal oppfylle kravet til at tiltak skal medvirke til reduksjon av karbonfotavtrykket. Det betyr at det ikke anses som å være tilstrekkelig at en oppført bolig tilfredsstiller en bygningsteknisk standard. Den skal også oppfylle kravet til ytterligere tiltak ved å ta i bruk alternative energikilder. Eksempelvis tilfredsstiller boliger med Enovas energimerke «A» kvalifiseringskravet.

9.1.1 Grønne Innskudd

Fana Sparebank står bak et innskuddsprodukt som representerer en nyvinning innen bærekraftig bankvirksomhet; Grønne Innskudd. Grønne Innskudd er et tilbud til publikum om sparekonto med en garantert grønn profil. Slike innskudd forplikter banken til å finansiere tilsvarende midler i kvalifisert, bærekraftig virksomhet i henhold til bankens rammeverk for grønn finansiering. Grønne Innskudd er en innovasjon innen norsk bankvesen, og representerer en variant av konseptet Green Bonds.

Grønne Innskudd representerer et miljørettet kundeløfte fra Fana Sparebanks side. For hver krone som kommer inn på Grønne innskudd forplikter banken seg til å finansiere et bærekraftig formål eller prosjekt med et tilsvarende beløp. Ut fra det perspektivet, bestemmer kundene med deres innskudd hvor stor del av bankens virksomhet som skal finansiere bærekraftig aktivitet.

Konseptet bygger på en mer aktiv dialog med kundene enn ordinære innskuddsprodukter. Banken skal rapportere på årlig basis hvilke miljømessige effekter som er oppnådd. I tillegg setter banken av en andel av innskuddsmidlene til en Grønn Bonus. Grønn Bonus vil representere en sum som skal danne grunnlag for en utdeling til et innskytervalgt miljøformål.

Grønne Innskudd er en modell for bærekraftige innskudd som har anvendelse for andre publikumstilbud. Banken tilbyr fastrenteinnskudd med tilsvarende profil. Grønt Fastrenteinnskudd stimulerer i tillegg langsiktig sparing. For å underbygge bankens langsiktige ambisjoner og mål for ansvarlig bankvirksomhet, vil alle bruks- og sparekontoer for barn og unge bli underlagt samme, grønne profil.

Ved utgangen av 2020 har til sammen 789 kundekontoer med Grønne Innskudd i Fana Sparebank, opp fra 489 i 2019. Innskuddene utgjør 39 millioner kroner.

9.1.2 Grønne innskudd for barn og unge

I 2020 ble bankens grønne innskudd utvidet til å omfatte samtlige bruks- og sparekontoer for barn og unge. Tiltaket innebærer at banken garanterer at alle innskudd knyttet til de yngste kundene er knyttet til grønn finansiering. De grønne innskuddene er inkludert i bankens rammeverk for grønn finansiering, og underlegges den kontroll og rapportering som gjelder for rammeverket. Ved årsskiftet er det til sammen 7.223 barne- og ungdomskontoer med grønne bruks- og sparekontoer, med et samlet innskuddsvolum på 128 millioner kroner.

9.1.3 Grønne Boliglån

Fana Sparebank tilbyr Grønne boliglån der boliger med energimerke A kvalifiserer for særlig gunstige lånevilkår. I tillegg vil boliger med energimerke B ferdigstilt før 2020 være kvalifisert. De grønne boliglånene er definert som en del av bankens rammeverk for grønn finansiering. Fana Sparebank legger til grunn en relativt streng vurdering av kravet til kvalifisering, da det skal godtgjøres at boligen skal være bygget med ekstra tiltak for å redusere karbonfotavtrykket, og ikke bare følge en byggeforskrift.

Ved utgangen av 2020 utgjør Grønt boliglån 47,5 millioner kroner. Av dette er 38,4 millioner knyttet til eksisterende lån der kundene er kvalifisert og banken har tatt initiativ til å gi kunden glede av bedre lånevilkår.

9.2 EUs klassifiseringssystem

Etter hvert som arbeidet innenfor bærekraft og overgangen til lavkarbonsamfunnet gjør seg gjeldende, kommer også behov og krav til å rapportere status for virksomheten. Det foreligger ulike modeller og metoder for rapportering, og i 2020 ble EUs taksonomi – klassifiseringssystem – introdusert som en felles plattform for presise definisjoner av hva som kan regnes som «grønt».

For bankens del er det primært tre dimensjoner som blir målt; resultatelementer, innskudd og utlån. Utlånsvirksomheten er driveren for målingen, og blir sentral for måling og bransjesammenligning. Målsettingen er å identifisere lån som er gitt i tråd med klassifiseringskravene og angi hvilken andel det utgjør av den samlede virksomheten. Begrepet «taxonomy aligned», klassifiseringstilpasset, vil bli et sentralt nøkkeltall i kommende år. For bankens del vil det i en overgangsfase både bli rapportert tilpassede og grønne, ikke-tilpassede virksomhetstall.

9.2.1 Grønne innskudd

Ved utgangen av 2020 hadde banken 167,3 millioner kroner i grønne innskudd, hvilket utgjør 1,4 prosent av den samlede innskuddsmassen.

9.2.2 Grønne utlån

Ved utgangen av 2020 har Fana Sparebank 1.922 millioner kroner i grønne lån til boligformål. Det representerer 9,7 prosent av den samlede utlånsmassen. Av dette er 89 millioner kroner, eller 0,4 % ansett som fullt tilpasset EUs klassifiseringssystem (Energimerke A).

Konsern	MNOK	Prosent
Energimerke A	89	0,4
Energimerke B	655	3,3
TEK 10 Urban	1.179	5,9
Sum grønne boliglån	1.922	9,7
Øvrige boliglån	17.935	90,3
Sum boliglån	19.858	100,0

TABELL: Bankens andel av grønne utlån til boligformål, inkludert energimerke A som er tilpasset EUs klassifiseringssystem

Det samlede volumet av grønne utlån danner grunnlag for utstedelse av grønne obligasjoner, obligasjoner med fortrinnsrett, grønne innskudd og alle bruks- og sparekontoer innskudd fra barn og unge under 18 år.

Bankens boliglånsmasse inneholder boliger av nyere konstruksjonsdato (TEK 10), og som ligger innenfor Bergen kommunes fortettingsområder beskrevet i arealplanen. Disse er betegnet som TEK 10 Urban.

9.3 Kapitalforvaltning

Fana Sparebank har til enhver tid store midler plassert i finansielle instrumenter. Det største volumet er knyttet til plasseringer som inngår i bankens likviditetsbuffer. I tillegg har vi porteføljer av obligasjoner som holdes for avkastningsformål. I denne porteføljen inngår en egen aktivaklasse, Grønne obligasjoner. Disse er notert på egen liste på Oslo Børs, og finansierer bærekraftig virksomhet i henhold til bestemte kriterier.

Kapitalforvaltningen i Fana Sparebank er underlagt bankens bærekraftstrategi og særskilte retningslinjer for eksklusjon av bransjer og virksomhetsområder.

Fana Sparebank har gått inn på eiersiden i Invertapro, et selskap som driver insektsoppdrett. Virksomheten representerer sirkulærøkonomi der matavfall blir omdannet til protein som blant annet kan gå til konsum og fôrtilskudd i fiskeoppdrett.

9.4 Fond og plasseringsprodukter

Fana Sparebank leverer fondsprodukter gjennom samarbeidspartneren Norne Securities. Vi tilbyr fond SKAGEN Fondene, DNB Asset Management, Holberg Fondene, Odin Forvaltning og Eika Fond gjennom en nettbasert, selvbetjent løsning. Blant fondene som tilbys våre kunder, er det en positiv trend for utvikling av nye fond som har fastsatt miljø- eller bærekraftinnrettede mandater for sin forvaltningspraksis. Investeringsmandatene varierer, slik at enkelte fond har spesifikke klimareferanser, mens andre legger opp til bredere spekter av hensyn. En fellesbetegnelse for det siste er uttrykt ved ESG (Environmental, Social and Governance), og kan oversettes til norsk som miljø, sosiale og virksomhetsstyring.

Fondsutvalget som tilbys bankens kunder inneholder i tillegg muligheten til å velge mellom aktivt forvaltede fond og indeksforvaltning.

10 Klimaregnskap

Det samlede karbonfotavtrykket er en funksjon av bankens forbruk av ulike innsatsfaktorer, både direkte og indirekte, omregnet til CO₂-ekvivalenter. Bankens karbonfotavtrykk er basert på årsrapporten som utarbeides til Stiftelsen Miljøfyrtårn. Klimaregnskapet for 2020 viser en nedgang på 63 tonn CO₂-ekvivalenter sammenlignet med fjoråret. Reduksjonen utgjør 37 %. Den største kilden til reduksjonen er knyttet til at det i 2020 ble oppnådd full effekt gjennom hele året av nye varmepumper og elektrifisering av hovedkontoret. Koronakrisen er hovedårsaken til halveringen av de indirekte utslippene i scope 3, der flyreiser blir registrert. Alle tall i antall tonn CO₂-ekvivalenter.

Beskrivelse	2018	2019	2020
Scope 1, direkte utslipp oppvarming/kjøretøy	73	31	9
Scope 2, elektrisitetsforbruk og elbiler	106	98	79
Scope 3, indirekte utslipp, restavfall og flyreiser	57	39	17
Beregnet karbonfotavtrykk, Miljøfyrtårn	236	168	105

10.1 Scope 1 direkte utslipp

Ved bankens hovedkontor var oppvarmingsbehovet inntil første halvår 2019 delvis dekket av oljefyring i ett av to bygg. Det avlagte klimaregnskapet for 2020 er det første uten bruk av fossilt brensel til oppvarmingsformål. Gjenværende direkte utslipp er knyttet til dieselforbruk for bankens varebil i tillegg til kjøregodtgjørelse for tjenestereiser der fossilt drivstoff anvendes. Når økonomisk og klimamessig levealder tilsier det, vil varebilen bli skiftet ut med et ikke-fossilt alternativ, alternativt vil banken dekke transportbehov på annen måte.

10.2 Scope 2 indirekte utslipp

Hovedforbruket er elektrisitet til oppvarming, belysning og drift av lokale installasjoner, herunder IT-utstyr. Kjøregodtgjørelse for elbiler og forbruk i elbiler i bankens eie inngår i Scope 2.

Energibehovet for oppvarming, kjøling og varmt vann i alle bankens lokaler dekkes av elektrisitet med opprinnelsesgaranti. Hovedkontoret ble utstyrt med varmepumper og nye styringssystemer i 2019. Dette ble installert samtidig med utfasingen av oljefyringen. Isolert sett økte tiltaket elektrisitetsforbruket for å drive varmepumpene, men erfaringen viser at selv bruttoforbruket er redusert, og har hatt særlig utslag på karbonfotavtrykket

El-forbruket i 2020 påvirkes av sesongvariasjoner, og i noen grad av koronakrisen, da kontorene har vært i mindre bruk. I tillegg til hovedkontoret på Nesttun dekker energiforbruket kontoret i Kaigaten, og fra august også det nye kontoret på Osøyro.

Alt forbruk av elektrisitet er knyttet til opprinnelsesgarantier, Guarantees of Origin (GoO), basert på EUs fornybardirektiv.

10.3 Scope 3 indirekte utslipp fra kjøpte tjenester

Scope 3 omfatter indirekte forbruk som følge av bankens virksomhet. Forbruk av flyreiser utgjør den vesentligste andelen av registrerte utslipp under Scope 3. Mellom 2019 og 2020 er antallet flyreiser redusert fra 107 til 45. Reisene regnes som tur/retur. Omregnet til CO₂-ekvivalenter utgjør dette en reduksjon fra 35 til 9 tonn. Flyreisene er i all hovedsak mellom Bergen og Oslo.

Koronakrisens effekt på bankens klimaregnskap har hatt størst målbart utslag i denne kategorien. Flyreiser opphørte for alle praktiske formål fra mars. Møtevirksomhet utenfor banken er i stor grad erstattet med nettmøter, og reduksjonen i karbonfotavtrykket må sees i dette lyset. Erfaringene som er gjort med å erstatte fysiske med virtuelle møter er gode nok til å kunne forvente at det vil påvirke reisevirksomheten når vi er tilbake til «den nye normalen».

Denne kategorien inkluderer indirekte utslipp der banken ikke har tilstrekkelig god oversikt. Det er særlig utslipp og klimaeffekt av IT-systemer som antas å inneholde de største volumene. Innen dette segmentet er det to vesentlige områder; Innkjøp og forbruk av maskinvare, herunder PC-er, skjermer, mobiler, nettbrett og møteromsinstallasjoner, og bankens forbruk av datatjenester, herunder dataleveranser fra systemleverandøren EVRY, drift av servere og datalagring. Forbruket under Scope 3 forventes å bli vesentlig påvirket av bankens avdekking av indirekte utslipp knyttet til IT-tjenester. I tillegg kommer forbedret identifisering og datagrunnlag for andre indirekte utslipp som har sammenheng med bankens virksomhet.

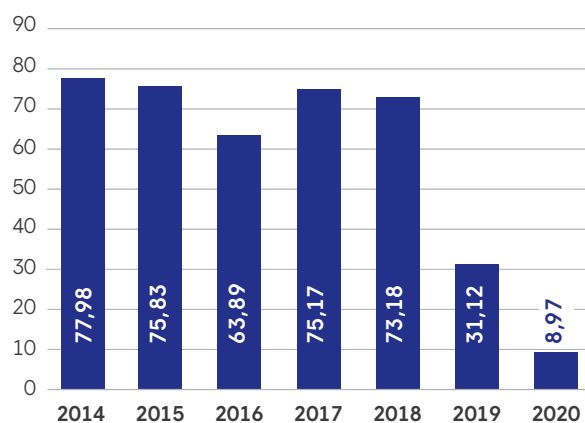
10.4 Tiltak

Bankens samlede karbonfotavtrykk fra egen virksomhet er et uttrykk for interne forhold, der oppvarming og innendørs klimakontroll, materialforbruk, avfallhåndtering og reiseaktivitet utgjør vesentlige poster. Det er generelt sett god oppmerksomhet på gjennomføring av små og store lokale tiltak som forbedrer klimaregnskapet. Variasjoner år om annet kan påvirkes av forhold utenfor bankens måling, for eksempel værmessige svingninger. I tillegg er banken svært bevisst at økt kunnskap og tilgang til data fra kilder som ennå ikke er fanget opp i klimaregnskapet vil øke det registrerte karbonfotavtrykket.

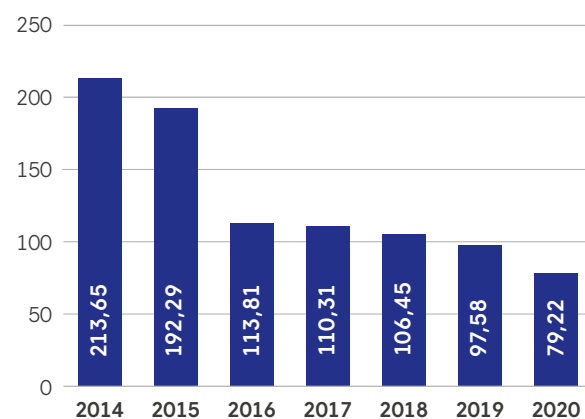
De siste årene har banken i hovedsak gått over til elbiler, med unntak av en driftsbil som fremdeles er fossil. Den forventes avhendet i 2021 som følge av at den miljømessige effekten av utskifting står i et rimelig forhold til fortsatt bruk. Utfasingen vil bli vurdert opp mot bankens faktiske transportbehov, og hvorvidt alternativer som bildeling eller innkjøp av tjenester kan erstatte en egen varebil. Bankens eiendomsmeglere, som bruker bil mest i sitt virke, kjører utelukkende elbiler.

Kontorene til Fana Sparebank er godt plassert, og i god relasjon til kollektivtilbudet for både ansatte og kunder. Hovedkontoret på Nesttun ligger rett ved et bybanestopp og et knutepunkt for buss. Det samme gjør Kaigaten. Det nye kontoret i Osøyro ligger sentralt til i Os sentrum, og søkes bemannet med ansatte som er bosatt lokalt.

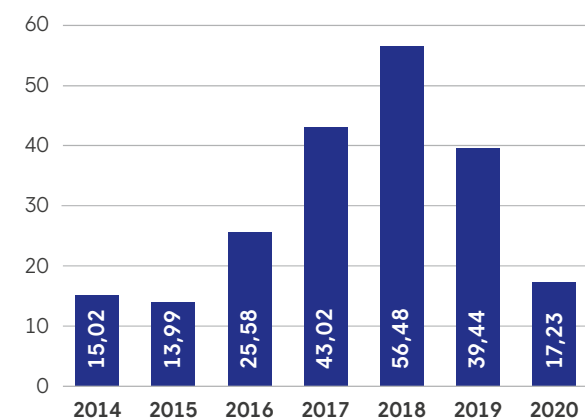
Det vil i løpet av de neste årene bli innført mengdeberegning av avfall gjennom BIR AS. Dermed vil det bli oppnådd mer nøyaktig og høyere kvalitet på målingene.

SCOPE 1: Direkte utslipp fra egen virksomhet, der forbruk av fossile energikilder til transport er den gjenværende kilden.

SCOPE 2: Indirekte utslipp fra virksomheten, elektrisitet, omregnet til CO₂-ekvivalenter.

SCOPE 3: Indirekte utslipp fra bl.a. restavfall og reisevirksomhet. Scope 3 forventes å øke etter hvert som banken får tilgang på informasjon om andre, indirekte utslipp som skyldes virksomheten.

Bankens håndbøker for helse-, miljø og sikkerhet er oppdatert og i tråd med retningslinjene som gjelder for sertifisering. Tilsvarende gjelder personelhåndboken, drifts- og innkjøpsrutiner, samt øvrige rutiner og retningslinjer.

Fana Sparebank har gjennomført en grunnleggende kartlegging av virksomhetens innkjøp og forbruk av ulike produkter, herunder energikilder. De fleste umiddelbart tilgjengelige skritt for å forbedre konsernets håndtering av ulike klima- og miljørelaterede temaer er i stor grad tatt ut.

Den viktigste konsekvensen og utfordringen knyttet til miljøsertifiseringen er at banken har etablert og satt forpliktende mål for videre tiltak. Målsettingene krever et aktivt engasjement og løpende søkelys på mange sider ved å forbedre Fana Sparebanks karbonfotavtrykk, samt en forpliktelse om at banken skal være klimanøytral.

10.5 Reisevaner

Flyreiser og andre jobbrelaterte reiser er sterkt redusert i 2020 av koronarelaterte årsaker. Likevel er det slik at det oppmuntres til å erstatte fly med tog for reiser mellom Bergen og Oslo. Møter og konferanser forventes i stadig større grad å bli satt opp med nettbaserte alternativer, noe som vil bidra til at antall flyreiser ikke vil gå tilbake til det omfang det hadde før koronaen.

Blant tiltakene banken skal gjennomføre, er en ny kartlegging av de ansattes reisevaner. Banken vurderer hvilke muligheter som foreligger for effektivt å stimulere til mer bærekraftige reisevaner. Det er foretatt store utbedringer av garderobe- og dusjmulighetene ved hovedkontoret, hvilket betyr at det er godt tilrettelagt for ansattes bruk av sykkel eller til fots ved alle kontorene.

I tråd med generelle trekk i samfunnet, bruker også en rekke av bankens medarbeidere elbil til daglig. Andelen el- og hybridbiler er stigende i takt med samfunnsutviklingen generelt.

Ansattes reisevaner er identifisert som et område der banken skal vurdere ulike tiltak for å stimulere til en dreining over på mer bruk av kollektivtransport eller sykling til og fra hjemstedet.

10.6 Bysykler

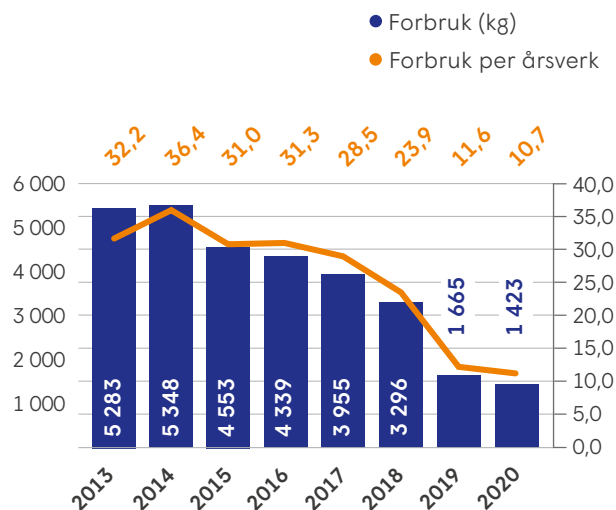
Ansatte i Fana Sparebank som bruker Bergen kommunes Bysykler får dekket abonnement av banken.

10.7 Materialforbruk

Fana Sparebank anvender Admincontrol som verktøy for elektronisk saksbehandling og møteadministrasjon for styret og sentrale interne møter. I tillegg brukes systemet av selskaper banken har produktsamarbeid med, og der også banken er representert gjennom eierskap og i styrende organer. Verktøyet erstatter i det alt vesentlige av fysiske sakspapirer. Systemet ivaretar også en sikkerhetsmessig side ved at konfidensielt materiale blir håndtert på en trygg måte.

Det kan konstateres at papirforbruket, både absolutt og fordelt per ansatt, er kraftig redusert. Det samlede, beregnede forbruket av kopipapir ble redusert fra 1,7 til 1,4 tonn i 2020. Reduksjonen er marginal når det tas hensyn til at forbruket har vært påvirket av den utstrakte bruken av hjemmekontor gjennom mesteparten av året.

Målt per ansatt utgjør reduksjonen 7,8 prosent sammenlignet med fjoråret. Det er generelt sett god oppmerksomhet på bruk av papirutskrifter, da dette er et godt synlig og konkret miljøtiltak. Papirforbruket er også påvirket av økt digitalisering av interne prosesser og rapportering, ikke minst i kundesammenheng. E-signering og digital behandling av avtaledokumenter bidrar til lavere papirforbruk.

KOPIPAPIR: Diagrammet viser forbruk av kopipapir totalt for konsernet. Oppgitt enhet er beregnet antall kilo papir. Både faktisk forbruk og forbruk per årsverk er redusert over flere år. For 2020 er totalt beregnet forbruk 10,7 kg per ansatt, en reduksjon på 7,8 prosent i løpet av det siste året.

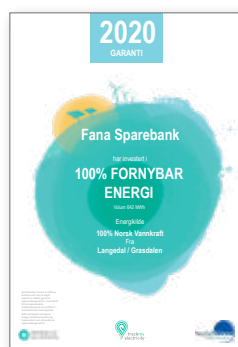
10.8 Ren kraft

For å stimulere til økt produksjon av fornybar energi har Fana Sparebank fortsatt å kjøpe opprinnelsesgarantier tilsvarende hele konsernets fysiske kraftforbruk i Norge. Kjøpet gir en garanti for at et kraftvolum tilsvarende årsforbruket av elektrisk kraft blir produsert som fornybar kraft ved norske vannkraftverk.

Ordningen med opprinnelsesgarantier (Guarantees of Origin, GoO) er etablert med utgangspunkt i EUs fornybardirektiv, og er en frivillig ordning for forbrukere som ønsker å gjøre en konkret klimainnsats.

Opprinnelsesgarantier gjør at fornybarheten i kraftproduksjonen kan spores og omsettes i markedet som en egen vare. GoO-godkjente kraftanlegg som produserer forny-

bar energi, for eksempel i form av vann- eller vindkraft, får utstedt ett GoO-sertifikat for hver MWh de produserer. Disse kan omsettes fritt i markedet. Hvert GoO-sertifikat har et unikt ID-nummer som knytter den til selve kraftproduksjonen. Fana Sparebanks opprinnelsesgaranti er knyttet til Langedal og Grasdalen kraftverk. Kraftverkene er vannkraftverk i henholdsvis Flora og Samnanger kommune i Vestland.

10.9 Andre forhold

Banken åpnet et nytt kontor i Os sentrum i august. Kontoret er i de samme lokalene som opprinnelig huset Os Privatbank, og bygningen er fra 1933. Rehabiliteringen er gjennomført med spesiell vekt på å bevare de opprinnelige kvalitetene, og med behørig hensyn til bærekraft ved materialvalg og utførelse. Det er blant annet anvendt brukt teglstein på en av veggene i hovedrommet. Lokalene er tilrettelagt for fremtidsrettet bruk av teknologi, slik at banken kan tilby best mulig kundeopplevelse. Kontoret skal også være åpent for alternativ bruk lokalt.

10.10 Fremtidige forpliktelser og utfordringer

Som Miljøfyrtårn har banken inngått en forpliktelse om å utvide og utvikle engasjementet. Forpliktende utsagn knytter seg til innkjøpsrutiner, energiforbruk, samt høynet bevissthet knyttet til virksomhetens klima og miljøpåvirkning.

Fokus omkring egen virksomhet var et naturlig utgangspunkt ved etableringen som Miljøfyrtårn. Når banken skal resertifiseres høsten 2021, blir det med et tillegg av nye kategorier for virksomheter innen bank og finans.

Det ligger imidlertid en betydelig utfordring, og tilhørende potensial for å oppnå ambisiøse klimamål, i å gjennomføre miljørelaterte temaer i kjernevirksomheten. Det er først når vi kan inkludere klimainnrettede tiltak i kundesammenheng at bankens bidrag til klimaendring kan få et omfang av noe betydning. Fana Sparebank har forpliktet seg til å utvikle kunderelaterte produkter og tjenester som underbygger en økologisk bærekraftig utvikling. I tillegg skal gavetildeling og støtte fra bankens gavefond inkludere formål som underbygger samfunnsansvaret banken ivaretar.

11 Etikk

Fana Sparebank er opptatt av å levere tjenester som er forankret i solid etisk adferd. Dette sikres blant annet i god, grunnleggende kompetanse og faglig bakgrunn. Banken er tilknyttet fire ulike autorisasjonsordninger innenfor Finansnæringens autorisasjonsordninger, FinAut. Flere av autorisasjonsordningene er overlappende, det vil si at rådgivere og ansatte er autorisert innen flere fagområder. Samlet sett besitter bankens medarbeidere autorisasjoner som følger: 34 innenfor sparing og investeringsrådgivning, 33 innenfor kreditt, 34 innenfor skadeforsikring, og 36 innenfor personforsikring.

Autorisasjonsordningene legger til grunn reglene for god skikk i kundekommunikasjon og rådgivningsvirksomhet både for bankvirksomheten og innenfor forsikringsområdet. Banken stiller på generell basis krav til at rådgivere innen personmarkedet skal være autorisert for områder der de treffer kundene. I fagplanene inngår etikk som ett av kompetanseområdene, og kunnskapen prøves både med teoretisk og praktisk prøve. Etske problemstillinger inngår også i en årlig, faglig oppdatering.

Samtlige ansatte pålegges å sette seg inn i og å undertegne bankens etiske retningslinjer. Retningslinjene omfatter blant annet forholdet mellom fritid og arbeid, privatøkonomi, service og tillit, habilitet, taushetsplikt og forholdet til kunder, leverandører og forretningsforbindelser. I tillegg gjelder egne regler for adferd når det gjelder anvendelsen av IKT og data-

Banken har inngått en fadderavtale med en lokal birøker som har installert tre bikuber på taket av bankens hovedkontor på Nesttun. Tiltaket vil blant annet bidra til å forbedre kvaliteten på pollinering i frukthager i nærmiljøet.

Biene er primært et symbol på bredden i bankens satsninger innen klima- og miljøtiltak. Biene og honningen som produseres er gode ambassadører for bankens profil.

sikkerhet. De etiske retningslinjene gjennomgås og kvitteres ut elektronisk på årlig basis.

Satsningen på FinAut og systematiseringen av retningslinjene for bankens etiske ansvar ansees å ha bidratt positivt både overfor kunder og samfunnet, samt å ha gitt et økt bevissthetsnivå innad i banken og dets datterselskaper.

Bankens etiske retningslinjer fastslår at medarbeidere i Fana Sparebank ikke må motta vederlag i noen form fra kunder, meglere, leverandører eller andre forretningsforbindelser. Dette fordi slike ytelser kan være egnet til å påvirke den enkeltes beslutninger om forvaltningen av betroede midler. Ingen medarbeider må derfor motta personlige gaver utover mindre oppmerksomheter, uten at dette rapporteres skriftlig og godkjennes av overordnede. Gaver omfatter ikke bare materielle gjenstander, men også andre fordeler, for eksempel i form av personlige rabatter ved kjøp av varer og tjenester.

Visse ansatte er pålagt særskilte restriksjoner når det gjelder verdipapirhandel. For denne gruppen er regelverket beskrevet i bankens rutinehåndbok, og hjemlet i Verdipapirhandellovens bestemmelser.

11.1 Medarbeidere

Samtlige medarbeidere er underlagt egne regler og retningslinjer for habilitet og taushet i eksterne og interne forhold. Habilitetsreglene innestår for at den enkelte medarbeider i sitt virke i banken ikke skal behandle lån, fastsette forretningsvilkår eller på annen måte foreta vurderinger på vegne av banken eller datterselskaper som berører

- egne personlige interesser
- familiemedlemmer
- nære venner
- privat eller offentlig virksomhet eller organisasjoner vedkommende har økonomisk interesse eller tillitsverv i, eller
- lag og/eller organisasjoner som man er medlem av eller deltaker i

Som et ledd i overholdelsen av disse retningslinjene avgir den enkelte medarbeider årlig en erklæring med oversikt over tillitsverv eller økonomiske interesser i organisasjoner og/eller selskaper de er engasjert i. Habilitets- og taushetsreglene tar utgangspunkt i Finansforetakslovens bestemmelser, og er forankret i bankens Personalhåndbok med tilhørende retningslinjer. Fana Sparebank har ikke avdekket uregelmessigheter innenfor dette området.

Det er fastlagte prosedyrer for opplæring av nye ansatte, slik at disse gis anledning til å sette seg inn i bankens arbeidsreglement og de forventninger som stilles den enkelte overfor kunder og kolleger i arbeidsforholdet.

11.2 Sosiale medier

Det er utarbeidet noen generelle råd og anbefalinger til hjelp for den enkelte ansatte for kommunikasjon som privatperson i sosiale medier på nett og samtidig å ivareta Fana Sparebanks interesser og omdømme.

11.3 Diskriminering og likestilling

Bærekraftsmålene har mange referanser til menneskeretter generelt, og områder som diskriminering og likestilling spesielt. Fana Sparebank har fokus på integrering av mangfolds- og likestillingsperspektiver i virksomheten, og arbeider med mål og tiltak på flere felt. Et grunnleggende prinsipp er å tilstrebe full likestilling på alle områder. Nedenstående oversikter supplerer årsberetningens redegjørelse:

11.3.1 Hel- og deltidstilling

Av bankens ansatte er det 6 som har deltidstilling. Av disse er 5 kvinner og 1 mann. Deltidstillingene er i det alt vesentlige knyttet til uførhet. Stillingsandelene fordeler seg slik:

Andel ansatte fordelt på stillingsbrøk	Kvinner/ Menn	Prosent
100 % stilling	58/45	92/98
80 % stilling	1/0	2/0
75 % stilling	1/0	2/0
50 % stilling	0/1	0/2
40 % stilling	2/0	3/0
35 % stilling	1/0	2/0
Sum	63/46	100/100

11.3.2 Permisjon og fravær

Uttak av foreldrepermisjon (samlet antall dagsverk):

Kjønn	Antall	Gj.snitt	Samlet	Andel
Menn	2	62	124	39 %
Kvinner	3	68	203	62 %
Sum	5	65	327	100 %

Det er videre registrert kjønnsfordeling av fravær på grunn av syke barn, der menn og kvinner er registrert med henholdsvis 23 og 62 dagsverk.

12 Prosedyre

Alle retningslinjer, rammer og krav som er nedfelt i bankens strategidokumenter, blir gjort gjenstand for regelmessig oppdatering og årlig revisjon med forankring i styret. Den enkelte operative enhet har ansvaret for å implementere strategiene gjennom handlingsplaner og faktiske tiltak. Fastsatte rammer skal måles med angitt frekvens og rapporteres.

Banken har fastsatt retningslinjer og prosedyrer for rapportering av avvik. Dersom det oppstår hendelser som bryter med bankens rammer eller retningslinjer, eller også oppdages før det inntreffer brudd, blir disse rutinemessig loggført og rapportert. Alle rapporterte avvik ledsages av en vurdering om den aktuelle hendelsen krever endring i eller oppdatering av gjeldende rutiner.

13 Veien videre

Fana Sparebank har inngått forpliktelser innenfor bærekraft generelt og for klimahandling spesielt. Disse forpliktelsene påvirker bankens agenda og handlingsplaner, og det forventes at dette vil forsterkes i kommende år. Banken har vedtatt en bærekraftstrategi som stiller høye ambisjonskrav når det gjelder omstilling og tilpasningen til et lavkarbonsamfunn. Som et ledd i denne målsettingen vil det bli gjennomført grunnleggende risikoanalyse og kartlegging av hele virksomheten. Det vil i 2021 bli satt særlig fokus på å identifisere risiko for tap eller skade som følge av klimaendring. Dette gjøres ved å anvende scenarier for ulike temperaturendringer, og vurdere potensielle konsekvenser for banken, dets omgivelser og virksomhet på generelt grunnlag, inkludert kundeengasjementer.

Videre har banken engasjementer med lokale organisasjoner som vil kreve ressurser og bidrag. Ett forhold som i særlig grad vil berøre kundene direkte, er innføringen av kundeutbytte.

Fana Sparebank har i forretningsideen nedfelt utsagn om at virksomheten skal drives på en bærekraftig måte, samt at banken skal være en positiv bidragsyter for samfunnet. Disse utsagnene skal, i tråd med de forpliktelsene som er inngått, gis innhold og bli synliggjort gjennom bankens virksomhetsutøvelse.

Det knyttes forventninger til at bankens hovedstrategi, samfunnsansvarsstrategi og strategi for gaveinstituttet vil medføre en klar synliggjøring av bankens samfunnsansvar og satsning på bærekraftig virksomhet.

I de kommende år vil flere grønne produkter se dagens lys; Den største utfordringen er knyttet til å videreutvikle grønne boliglån slik at rehabiliteringstiltak som reduserer en boligs karbonfotavtrykk med minst 30 prosent kan verifiseres og identifiseres som eget produkt. Innskudds- og brukskontoer knyttet til barn og ungdom er definert i bankens rammeverk for grønn finansiering (Green Finance Framework). Dette innebærer at banken etablerer en «grønn tråd» for kunder som kvalifiserer eller ønsker produkter som oppfyller krav til bærekraft; Innskudd, lån og plasseringer.

I tillegg til dette vil det også fra bankens side bli stilt nye krav til kunder og forbindelser, primært på næringslivssiden. Det er naturlig å se for seg at kreditt- og utlånsvirksomheten vil se en klar dreining i retning av å bli et instrument for påvirkning av samfunnet rundt oss.

Redegjørelse om foretaksstyring

Styrende organer

Styret

Styret er ansvarlig for de strategiske veivalg Fana Sparebank gjør. Styret skal føre tilsyn med bankens virksomhet, herunder at de midler det råds over forvaltes på en betryggende og hensiktsmessig måte. Styret skal holde seg orientert om bankens økonomiske stilling og påse at banken har forsvarlig egenkapital og likviditet i forhold til lovpålagte krav. Videre skal styret sørge for at banken har en forsvarlig organisering, tilstrekkelig kvalifisert personell og klare ansvarslinjer. Styret har 6 medlemmer (inkludert 2 medlemmer valgt av de ansatte) og 3 varamedlemmer (1 varamedlem for eksterne styremedlemmer og 1 varamedlemmer for hver av ansatte-representantene). Styret har en ordning hvor varamedlem for de eksterne styremedlemmene av hensyn til kontinuitet i styrearbeidet – har møte- og talerett. Styrets medlemmer og varamedlemmer velges av generalforsamlingen for inntil to år. Styrets leder og nestleder velges for inntil 2 år ved eget valg på generalforsamlingen. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges. Styret har besluttet at en deltager i utdanningsprogrammet «Styrekandidaten» i regi av Bergen Næringsråd, kan delta på styremøtene som observatør.

Generalforsamlingen

Generalforsamlingen har 20 medlemmer, hvorav 14 medlemmer er valgt av og blant sparebankens kunder/innskytere, 1 medlem som ivaretar samfunnsfunksjonen og 5 medlemmer som er valgt av og blant de ansatte i banken.

Generalforsamlingens oppgaver er blant annet å se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og generalforsamlingens vedtak. Generalforsamlingen fastsetter bankens vedtekter, vedtar bankens regnskap, herunder avsetting til gavefond, samt velger styre, valgkomité og gavekomité, og fastsetter honorar til tillitsvalgte.

For å tilpasse seg rammeloavgivning på best mulig måte, har generalforsamlingen besluttet at det ikke skal være en særskilt leder av dette organet. Styret innkaller til møter i generalforsamlingen og møtene vil bli åpnet og ledet av styrets leder.

Risikostyring og internkontroll

God risiko- og kapitalstyring er sentralt i Fana Sparebanks langsiktige verdiskapning. Bankens overordnede mål følger av strategisk plan. Avkastningsmålet er styrende for bankens

aktiviteter og konkretisering av delmål. Fokus settes på å sikre bankens konkurransevne. Fana Sparebanks strategiske mål balanseres mot bankens risikoevne og -vilje. Risiko- og kapitalvurderinger er en integrert del av bankens strategiske og forretningsmessige prosesser. Bankens risikostyring er knyttet opp mot hovedområdene kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Styret i Fana Sparebank legger til grunn at banken skal være godt kapitalisert. Gjennomgang av bankens viktigste risikoområder, samt kapitalvurderinger (ICAAP) gjennomføres minst én gang i året og behandles av styret. Bankens kapitalstrategi skal være basert på reell risiko i virksomheten supplert med effekt av ulike stressscenarioer. Ansvar for gjennomføring av bankens risiko- og kapitalstyring og kontroll er delt mellom bankens styre, ledelse og operative enheter. Styret har ansvar for å påse at banken har kapital som er tilstrekkelig ut fra ønsket risiko og bankens virksomhet, samt sørge for at banken er tilstrekkelig kapitalisert ut fra regulatoriske krav. Styret vedtar også bankens mål og rammer innenfor alle risikoområder. Rapportering til styret i forhold til mål og rammer finner sted kvartalsvis. Administrerende direktør har ansvaret for bankens samlede risikostyring, herunder utvikling av gode modeller og rammeverk for styring og kontroll. Bankens avdeling for risikostyring ivaretar viktige funksjoner knyttet til styring, kontroll, rapportering og analyse, og har ansvar for bankens modellverk for risiko- og kapitalstyring. Leder for risikostyring, Risk manager, rapporterer administrativt til direktør Økonomi og styring, og for å opprettholde uavhengighet, direkte til administrerende direktør i risiko-/kontrollrelaterte saker.

Ansvarlig for Compliance/CCO (etterlevelse av regelverk) har et overordnet ansvar for å kontrollere at lov- og regelverk blir implementert og rapporterer administrativt til direktør for Kredit og prosess, og direkte til administrerende direktør i saker som gjelder compliance. Lederne for de ulike enhetene har ansvar for implementering av regler, retningslinjer og rutiner og at virksomheten drives i samsvar med gjeldende regelverk. Styret har godkjent bankens compliance-policy, compliance-plan, compliance-risikoanalyse og retningslinjene til CCO.

Kredittkomiteer behandler større engasjementer og saker av spesiell karakter.

Alle ledere i Fana Sparebank har ansvar for å styre risiko og sikre god internkontroll innenfor eget område i tråd med bankens vedtatte risikoprofil. Fana Sparebank har vedtatt en strategi for risikostyring og internkontroll som fastsetter mål, organisering og gjennomføring av internkontrollarbeidet. Strategien omfatter også krav til rapportering av status for bankens risikobilde og kvaliteten i internkontrollen samt oppfølging av risikoreduserende tiltak.

Bankens regnskapsavdeling har ansvar for fagområdene finansiell rapportering, intern økonomistyring, skatt/avgift og internkontroll over finansiell rapportering. Herunder følger ansvar for kvartalsvis finansiell rapportering i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder og fastsatte regnskapsprinsipper for konsernet. Det er utarbeidet rutiner for finansiell rapportering, som skal sikre fullstendighet i rapporteringsgrunnlaget og konsistent prinsippbruk. Ledelsen i banken foretar, i tillegg til gjennomgang av regnskap og risikorapportering, periodisk gjennomgang av driftsrapportering mot budsjett med orientering til styret.

Styrets revisjonsutvalg, som består av styrets leder, et styremedlem samt et styremedlem valgt av de ansatte, behandler bankens regnskaper. Revisjonsutvalgets oppgaver er rettet mot prosessen for regnskapsavleggelse og de avlagte regnskapene, samt revisjon og revisors uavhengighet.

Styrets risikoutvalg, som er tilsvarende sammensatt som revisjonsutvalget, overvåker og styrer bankens samlede risiko og vurderer jevnlig om bankens styrings- og kontrollordninger er tilpasset risikonivå og omfang av virksomheten.

Godtgjørelsesutvalget gjennomgår og overvåker praktiseringen og virkningene av bankens godtgjørelsesordninger. Utvalget er sammensatt av tre styremedlemmer, deriblant styrets leder og et ansattvalgt styremedlem.

Internrevisjonen er en uavhengig, objektiv bekreftelses- og rådgivningsfunksjon. Internrevisjonen benytter en systematisk og strukturert metode for å evaluere og forbedre effektiviteten og hensiktsmessigheten av organisasjonens prosesser for risikostyring, kontroll og governance. Internrevisor velges av bankens styre.

Eksternrevisor velges av generalforsamlingen. Revisor avgir årlig revisjonsberetning til generalforsamlingen, og har minst

et årlig møte med styret hvor beretning fra revisor blir presentert og kommentert. I dette møtet redegjør revisor som regel bl.a. for sin vurdering av bankens internkontroll, herunder områder hvor kontrollen bør forbedres. Forholdet til revisor er regulert i engasjementsbrev som blant annet omhandler partenes ansvar, fastsettelse av revisjonshonorar og hvordan andre tjenester skal avtales og honoreres.

Bankens etiske retningslinjer omfatter varslingsplikt for ansatte ved kritikkverdige forhold, herunder brudd på interne retningslinjer, lover og forskrifter, og fremgangsmåte for hvordan slik informasjon skal avgis.

Virksomheten i Fana Sparebank er underlagt tilsyn av Finanstilsynet. I tillegg til stedlige tilsyn, gjennomgår Finanstilsynet bankens års- og delårsregnskaper samt risikorapporter og kapitalvurderinger. Styret og administrasjonen tilstreber en åpen og konstruktiv dialog med Finanstilsynet.

Banken har rutiner for finansiell informasjon som skal sikre finansmarkedene korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise børs- og pressemeldinger, bankens hjemmeside samt regnskapsrapporter. Finansiell rapportering for banken finner sted kvartalsvis i tillegg til årsregnskapet. Banken lar seg vurdere av et internasjonalt ratingbyrå.

Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer m.v.

I henhold til bankens vedtekter skal valgkomiteen forberede valg til generalforsamlingen, styret og valgkomite. Valgkomiteen innstiller på kandidater til kunde-/innskytervalget og fremmer forslag til medlemmer av styret og medlemmer av valgkomiteen. Valgkomiteen fremmer også forslag til kandidater på vervene som styrets leder og styrets nestleder. I tillegg innstiller valgkomiteen på honorar til de tillitsvalgte. Valgkomiteen har 5 medlemmer og 3 varamedlemmer, hvorav de ansatte har 1 medlem med varamedlem. Medlemmer og varamedlemmer av valgkomiteen velges for inntil 2 år. Valgkomiteens leder velges ved eget valg. Valgkomiteens oppgaver følger for øvrig av instruks fra generalforsamlingen.

Fana Sparebank følger for øvrig Norsk Anbefaling Eierstyring og Selskapsledelse, utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES).

INNHOLDSFORTEGNELSE

Regnskap og noter

Nøkkeltall.....	40	19 Provisjonskostnader	105
Årsberetning.....	41	20 Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrument	106
Resultatregnskap	54	21 Personal- og generelle administrasjonskostnader	107
Balanse.....	55	22 Andre driftskostnader	108
Kontantstrømoppstilling.....	56	23 Skattekostnader	109
Endringer i egenkapitalen	57	24 Klassifikasjon av finansielle instrumenter i balansen	111
Noter		25 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost	113
1 Regnskapsprinsipper	58	26 Verdsettelsehierarki for finansielle instrumenter til virkelig verdi	114
2 Segmentrapportering.....	67	27 Finansielle derivater	117
3 Kapitaldekning.....	68	28 Motregning finansielle derivater	118
4 Uvektet kapitalandel.....	70	29 Rentebærende verdipapirer	119
5 Risikostyring	71	30 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	120
6 Maksimal kreditteksponering.....	77	31 Datterselskaper	121
7 Kredittrisiko og risikoklassifisering.....	79	32 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	122
8 Utlån, garantier og nedskrivninger fordelt på næringer.....	82	33 Leieavtaler	124
9 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område	86	34 Gjeld	126
10 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer	87	35 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	128
11 Nedskrivning på utlån, ubenyttede kreditter og garantier	88	36 Avsetninger og pensjonsforpliktelser	128
12 Fordeling av utlån til kunder mellom steg	93	37 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	129
13 Likviditetsrisiko/restløpetid på eiendels- og gjeldsposter	95	38 Transaksjoner med nærstående parter	132
14 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, morbank	99	39 Godtgjørsler og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte	133
15 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, konsern	101	40 Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	135
16 Rentefølsomhet	103		
17 Netto renteinntekter	104		
18 Provisjonsinntekter og gebyrer	105		

Nøkkeltall

Regnskapsposter i prosent av GFK	2020	2019	2018	2017	2016
Gjennomsnittlig forvaltningskapital pr. mnd. i mill. kroner	27 810	25 958	24 741	23 062	21 249
Renteinntekter	2,21	2,86	2,55	2,56	2,68
Rentekostnader	1,02	1,42	1,12	1,05	1,17
Netto renteinntekter	1,19	1,44	1,43	1,51	1,51
Andre driftsinntekter	0,36	0,42	0,62	0,60	0,63
Sum inntekter	1,55	1,86	2,05	2,11	2,13
Driftskostnader	0,91	0,99	0,98	0,94	0,90
Driftsresultat før tap	0,64	0,87	1,07	1,17	1,23
Tap på utlån og garantier	0,07	-0,05	0,10	0,03	0,05
Driftsresultat etter tap	0,58	0,92	0,97	1,14	1,19
Skattekostnader	0,12	0,22	0,18	0,25	0,27
Resultat for perioden	0,46	0,70	0,79	0,89	0,92
Totalresultat	0,45	0,70	0,79	1,00	0,99
Andre nøkkeltall	2020	2019	2018	2017	2016
Egenkapitalavkastning (Resultat etter skatt i % av snitt EK) *	4,9	7,5	8,6	9,9	11,0
Egenkapitalavkastning (Totalresultat etter skatt i % av snitt EK) *	4,9	7,5	8,6	11,1	11,8
Kapitaldekning i prosent	19,7	21,2	20,6	19,1	18,0
Ren kjernekapitaldekning i prosent	16,9	18,0	16,7	15,2	14,8
Uvektet kapitalandel i prosent	8,5	9,2	9,3	8,7	8,5
LCR i prosent	219	208	190	184	147
Kostnader i prosent av totale inntekter *	58,5	53,3	47,7	44,4	42,2
Kostnader i prosent av totale inntekter ekskl. verdipapirer *	60,2	53,4	51,2	47,7	44,2
Innskuddsdekning*	46,9	48,4	49,9	51,8	56,5
Årsverk i bankdriften	109	108	103	101	111
Vekst i utlån brutto i prosent *	9,1	5,4	6,5	11,2	7,4
Vekst i innskudd fra kunder i prosent *	5,7	2,2	2,6	1,9	2,3
Vekst i forvaltningskapital i prosent	11,6	4,3	4,8	9,3	5,9
Forvaltningskapital pr. 31.12.	29 276	26 242	25 168	24 022	21 990
Gjennomsnittlig forvaltningskapital *	27 810	25 958	24 741	23 062	21 249
Brutto utlån pr. 31.12.	25 440	23 310	22 119	20 759	18 672
Netto utlån pr. 31.12. (etter tapsavsetninger)	25 387	23 253	22 034	20 693	18 608
Innskudd fra kunder pr. 31.12.	11 924	11 278	11 037	10 762	10 557
Egenkapital	2 644	2 535	2 486	2 305	1 888

* Alternative resultatmål (APM) er definert i eget vedlegg.

Årsberetning 2020

1 Året i sammendrag

Fana Sparebank presenterer med dette sitt 142. årsregnskap.

Året 2020 er et år sterkt preget av koronakrisen. Vårt lokalmiljø, våre kunder, ansatte og samfunnet er gjennom det meste av året blitt påvirket i en eller annen form.

Fana Sparebank er en organisasjon som favner bredt når tiltak blir iverksatt i en krisesituasjon. Hensynet til liv og helse står i fremste linje, og bankens samfunnsansvar er stilt på prøve for å ivareta kundenes og de ansattes interesser på best mulig måte.

Årsrapporten viser etter styrets mening at Fana Sparebank fremstår med høy grad av bevissthet og kompetanse til å løse de store og komplekse samfunnsoppgavene vi står overfor, også når uforutsette hendelser oppstår. Organisasjonen og resultatene er påvirket av pandemien. Det har likevel ikke vært til hinder for at det er tatt viktige strategiske skritt med sterk innovasjonskraft, noe Himla Banktjenester bærer vitnesbyrd om. Himla er en ubetinget suksess, og resultatet av dedikert innsats fra en rekke bidragsyttere i banken. Konseptet har fått stor oppmerksomhet, både fra fornøyde kunder og fra andre aktører som har interesse for nyvinninger innen bank og finans. Med Himla har Fana Sparebank laget en heldigital løsning som gir kunder en reell mulighet til å bruke en ren selvbetjent bankløsning – og gjennom det få bedre vilkår.

Banken møter også andre krav til omstilling i nåtid og de kommende årene, ikke minst når det gjelder overgangen til lavutslippssamfunnet. Bærekraftsmålene, også dekket gjennom begrepet samfunnsansvar, er et uttrykk som er forankret i genene til en sparebank med lange tradisjoner.

Fana Sparebanks relevans som aktiv bidragsyter i et moderne samfunn vil defineres på flere nivåer. Kompetanse og gjennomføringskraft innen innovasjon for å skape innovative, effektive og kundetilpassede tjenester er grunnleggende for å møte fremtidige utfordringer. Dernest må det økonomiske fundamentet være til stede gjennom god lønnsomhet som sikrer soliditet og evne til å oppfylle kundenes finansielle behov. Til sist har styret uttrykt høye ambisjoner for bankens rolle i samfunnet ved å drive ansvarlig bankvirksomhet og bidra til å oppfylle FN's bærekraftsmål. Dette i en krevende tid som stiller høye krav til omstilling. Fana Sparebank har i 2020 tatt viktige steg i rett retning innen alle disse områdene.

Bak tallene finnes en stab av dedikerte og kompetente medarbeidere som daglig løser krevende oppgaver i sterkt skiftende omgivelser, noe som i særlig grad er blitt satt på prøve under koronakrisen. Hjemmekontor og høy, vedva-

rende beredskap har vært krevende å opprettholde over tid, alt mens kundenes interesser har vært godt ivaretatt.

Konsernets virksomhet og resultater i 2020 er påvirket av koronakrisen, men også av stor aktivitets- og innovasjonskraft som legger et godt fundament for bankens fremtid. Bankens årsresultat på 127 millioner kroner er skapt gjennom en solid plattform av eksisterende kunder, og også et stort tilfang av nye kunder gjennom hele året.

Den underliggende kjernevirksomheten reflekterer de spesielle forholdene banken har vært eksponert for i 2020. Et særlig fremtredende trekk ved den forretningsmessige virksomheten er utlånsveksten på 2,3 milliarder kroner til boligformål. Veksten for personmarked er på hele 12,5 prosent, og er et resultat av sterk satsning på å utvikle banken i denne retning.

Fana Sparebank lanserte Himla banktjenester i juni 2020. Himla er et tilbud til kunder som kan dekke sine bankbehov gjennom enkle, standardiserte og selvbetjente tjenester. Himla tilbyr svært konkurransedyktige vilkår, knyttet til en ambisjon om å ligge på topp 3 sammenlignet med øvrige bankers utlånsbetingelser til enhver tid. Himla er blitt en ubetinget suksess, og har passert 1 milliard kroner i utbetalte lån. Utlån gjennom Himla står for rundt 40 prosent av alle nye boliglån.

I august ble en ny bankfilial åpnet i Bjørnafjorden kommune. Etableringen i Osøyro sentrum skal være et utradisjonelt bankkontor, der det også vektlegges å synliggjøre vårt arbeid med lokalsamfunnet når det gjelder samarbeidspartnere, gavemidler og bærekraft.

Konsernets forvaltningskapital økte med i overkant av 3 milliarder kroner, til 29,3 milliarder kroner ved utgangen av året. Konsernets rene kjernekapital er 16,9 prosent ved utgangen av 2020.

Fana Sparebank Eiendom AS gjennomgikk en større restrukturering i siste halvdel av 2020, og er godt rustet for positiv utvikling fremover. Selskapet har en markedsandel i overkant av 8 prosent i Bergens-området, hvorav 4 prosent er knyttet til lavpriskonseptet Himla Eiendomsmedling.

Som et ledd i utviklingen av organisasjonen, har banken knyttet seg til Great Place to Work (GPTW). Fana Sparebank ble i 2019 kåret til Norges 5. beste bedrift i klassen 50–199 ansatte. Den årlige medarbeiderundersøkelsen i 2020 viser ytterligere fremgang. GPTW er etablert som et godt verktøy for å utvikle en god bedriftskultur.

På et overordnet nivå er observert kundeadfærd et godt uttrykk for hvordan banken utvikler seg. I 2020 ble det registrert i overkant av 2.350 nye kunder i Fana Sparebank. Dette skjer under krevende markeds- og konkurranseforhold, og i en tid der kravene til å tilby tidsriktige og digitale løsninger er svært høye. Styret tar dette som en bekreftelse på at bankens virksomhet utviklet seg i riktig retning i 2020.

2 Den økonomiske bakgrunnen for årets virksomhet

Innledningen til 2020 var preget av relativt positive makroøkonomiske utsikter og nøktern optimisme på en rekke områder. Historiske lave renter over lang tid var i ferd med å bli erstattet av utsikter til renteoppgang. Norges Banks styringsrente var løftet i 3 omganger gjennom 2019, og flere var ventet. Med renten som temperaturmåler, var økonomien på god vei tilbake etter tilbakeslaget i norsk økonomi fra oljeprisfallet i 2015. Likeledes var mye oppmerksomhet viet det grønne skiftet og fremveksten av nye virksomheter og satsningsområder. De første tegne til omslag kom imidlertid i slutten av februar, og med nedstengningen av Norge fra 12. mars, et internasjonalt koronasjokk for verdensøkonomien og sterkt fallende oljepris ble alles hverdag og oppmerksomhet endret.

Ved utgangen av 2020 ser vi tilbake på et år der det er vanskelig å ta inn over seg hvilken gjennomgripende effekt koronaen har hatt. Nå er det utsikter til en utgang på krisen gjennom vaksiner, men i mellomtiden er det gjort stor skade på økonomien i mange land, og langtidsvirkningene er fortsatt usikre. Ressursene som er øst på for å dempe de negative virkningene krisen øker statsgjelden overalt, og det kan bidra til at en tilsynelatende rask normalisering kan bli erstattet av finansielle utfordringer i kommende år.

2.1 Koronakrisen

Koronakrisen har påvirket Fana Sparebanks organisasjon, kundene og årets virksomhet på en rekke måter. Hensynet til liv og helse har vært den røde tråden siden mars, og bankens har lagt vekt på å følge myndighetenes råd og anbefalinger.

2.1.1 Kunder

Bankens ekspedisjonssteder har vært stengt i flere perioder siden mandag 16. mars. Kunder som har hatt behov for å få utført nødvendige gjøremål har imidlertid kommet til, og da med behørig hensyn til smittevern. Det ble, som følge av de ekstraordinære tiltakene som ble iverksatt fra myndighetenes side, etablert ekstra kapasitet for å håndtere pågang av telefoner og henvendelser via elektroniske medier. Videre ble det iverksatt en omfattende mobilisering for å ringe samtlige lånekunder. Mange av våre kunder var direkte berørt av nedstengninger og tap av ordinære arbeidsinntekter. Banken gikk aktivt til verks med å innvilge avdragsuttsettelse for de som hadde behov for det. Det ble raskt etablert en selvbetjent, digital løsning for disse henvendelsene.

Som følge av nedstengninger oppstod det også en situasjon der kunder kom i likviditetsproblemer i påvente av utbetalinger fra NAV. Banken etablerte en egen kanal for digital behandling av søknader om forskuddslån for å dekke oppståtte behov.

Innen BM er bankens kunder i ulik grad påvirket av krisen, det brukes også her mye ressurser på å snakke med kundene

i denne krevende situasjonen. Kunder i utsatte bransjer har fått tilbud om avdragsuttsettelse. Sammen med ulike statlige støtteordninger vurderes dette å ha stor betydning for kundenes likviditet gjennom krisen. Det er likevel bankens oppfatning at det fortsatt vil være knyttet store utfordringer for mange kunder til å holde seg flytende frem til samfunnet på ny fremstår i en normalisert utgave. Banken har tre mindre engasjementer som er knyttet til den statlige garantiordningen som ble innført i mars.

2.1.2 Renteendringer

Norges Bank satt ned styringsrenten med 1,5 prosentpoeng i tre omganger gjennom krisens første faser. Dette ble raskt fulgt opp av banken, og Fana Sparebank var tidlig ute med å fravike ordinære frister for iverksettelse av renteendringer. Her reagerte banken med å sette ned utlånsrenten så raskt det lot seg gjøre rent praktisk. Sammenlignet med ordinære frister for iverksettelse, utgjør bankens bortfall av renteinntekter 32 millioner kroner. Dette representerer en faktisk verdioverføring til bankens boliglånskunder.

Fana Sparebank satt ned boliglånsrenten med inntil 1,4 prosentpoeng. Flertallet av bankens boliglånskunder fikk full uttelling, og hele 90 prosent av alle boliglånskunder fikk renten justert med mer enn 0,75 prosentpoeng. Markedsrenten og bankens fundingkostnader ble imidlertid ikke fullt ut tilpasset før i juni. Det var heller ikke rom for å kompensere med tilsvarende reduksjoner på innskuddssiden. Samlet effekt av renteendringene har medvirket til en svekkelse av bankens rentenetto og rentemargin i 2020.

2.1.3 Organisasjonen

Det er ikke registrert koronasmitte blant bankens ansatte. På konsernnivå er det registrert to tilfeller. Ekstraordinære tiltak er gjennomført for å ivareta liv og helse i organisasjonen slik at banken i størst mulig grad kan fungere slik at samfunnskritisk virksomhet opprettholdes mest mulig normalt. De fleste av bankens ansatte har arbeidet fra hjemmekontor under hele eller deler av året siden mars. Ved bankens kontorer er kantinen stengt, og det er iverksatt strenge retningslinjer for bevegelse mellom etasjer og de ulike avdelingene.

Banken har etablert en særskilt beredskapsgruppe for å håndtere krisen, herunder overvåking av daglige tiltak, renhold og øvrige hensyn knyttet til de ansatte og omgivelsene.

Til tross for store konsekvenser knyttet til smittevern, og at mange ansatte har fått en mer utfordrende hverdag, har driften av banken i stor grad forløp som normalt.

2.1.4 Økonomi

Koronakrisens effekt på bankens resultat og balanse har vært betydelige for året sett under ett, men også i særlig grad dersom man ser på de enkelte kvartalsrapportene. I 1. kvartal 2020 medførte markedsverdijusteringer på bankens porteføljer av verdipapirer og avsetninger til tap på utlån til at banken rapporterte et negativt kvartalsresultat. I det påfølgende kvartalet så vi en kraftig gjenvinning av både markedsverdier på finansielle instrumenter, og også tilbakeføringer på tap på utlån og garantier. I samme kvartal var det særlig effekten av rentenedsettelse til utlånskundene som trakk resultatet ned. I annet halvår har tiltakene med rentenedsettelse til boliglånskundene gitt betydelig lavere rentenetto og resultat. Et historisk lavt rentenivå har som konsekvens at tilpasninger av innskuddsrentene ikke lenger gir mulighet til å kompensere rentenedsettelser på utlån.

De regulatoriske rammebetingelsene for banker har også vært gjort gjenstand for endringer som følge av koronaen. Kapitalkravene er redusert ved at motsyklisk buffer er satt ned med 1,5 prosentpoeng, og Finanstilsynet har også meddelt bankene at det har vært tillatt å ha avvik til likviditetskravene. Det ble åpnet for ekstraordinære F-lån umiddelbart etter at krisetiltakene ble iverksatt, og bankene har brukt denne adgangen til å ta opp 3- og 12-måneders F-lån. Gjenværende F-lån utgjør 400 millioner kroner ved årsskiftet.

3 Bankens virksomhet i 2020, daglig drift

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet. De viktigste områdene er håndtering av innskudd fra kunder, utlån til person- og næringslivskunder, samt betalingsformidling. Salg og distribusjon av forsikringsprodukter, fond og andre finansielle tjenester representerer i tillegg viktige bidrag til bankens samlede tjenestetilbud. I 2020 lanserte banken Himla banktjenester, et nytt, selvbetjent konsept.

Banken yter eiendomsmeglervirksomhet gjennom Fana Sparebank Eiendom AS. Virksomheten består av tradisjonell eiendomsmegling og lavpriskonseptet Himla Eiendomsmegling. Himla Eiendomsmegling har befestet seg som en suksess i lokalmarkedet og har opparbeidet en markedsandel i Bergen på i overkant av 4 prosent. Himla Eiendomsmegling har et avdelingskontor i Oslo.

Fana Sparebank Boligkreditt AS er et viktig instrument for å sikre konsernet gunstigst mulig finansiering fra pengemarkedet, og dermed mulighet til å tilby kunder konkurransedyktig pris på boliglån. Banken har overført nær halvparten av boliglånsporteføljen til boligkreditselskapet. Boligkreditselskapet finansierer virksomheten gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. I 2020 utgjorde utstedt volum på to av obligasjonslånene 2 milliarder kroner eller mer. Lånene kvalifiserer dermed som tellende likviditet for andre banker, hvilket øker konsernets tilgang på finansieringskilder i betydelig grad.

I årsberetningen er det konsernets regnskapstall som kommenteres dersom annet ikke er angitt. Tall i parentes angir tilsvarende størrelser for 2019.

Styret har avholdt 14 møter i 2020, hvorav 10 ordinære styremøter og 4 møter med sakshåndtering via e-post og telefon. Hovedtyngden av de ordinære styremøtene har vært avholdt digitalt. I tillegg samles styret og bankens ledergruppe til en årlig strategisamling. Av utvalg som utgår direkte fra styret, har Revisjonsutvalget hatt 4 møter, Risikoutvalget 6, og Godgjørelsesutvalget 1 møte i 2020.

3.1 Lokalisering

Utviklingen av digitale tjenester og selvbetjente løsninger bidrar til at kundenes behov for å oppsøke filialer og kontorer reduseres. Fana Sparebank ønsker imidlertid å opprettholde åpne kontorer for å ivareta kunders behov for rådgivning i viktige livsfaser, samt å bistå kunder som av ulike årsaker ikke har tilgang til eller mulighet for å bruke selvbetjente tjenester.

Fana Sparebank har hovedkontor på Nesttun. Ved hovedkontoret tilbys alle tjenester knyttet til dagligbank og rådgivning for person- og bedriftskunder. I tillegg befinner bankens kreditt-, administrasjons- og ledelsesfunksjoner seg ved hovedkontoret. Fana Sparebank Eiendom AS driver sin

virksomhet fra lokaler i tilknytning til bankens hovedkontor på Nesttun.

Banken har et kontor i Kaigaten i Bergen sentrum som tilbyr alle kunderelaterte tjenester.

I august åpnet vi en ny bankfilial i Bjørnafjorden kommune. Etableringen i Os er et uttrykk for et ønske om å satse i et område i sterk vekst og utvikling. Filialen ligger i det ærverdige bankbygget i Osøyro sentrum, i totalrenoverte lokaler med en utradisjonell utforming. Målet har vært å skape et lokale som oppleves hyggelig og åpent, samtidig som vi har beholdt det historiske ved bygget. Interiør, materialer og fargevalg skaper en behagelig atmosfære som muliggjør en allsidig bruk av lokalet. Det er et ønske om å bruke lokalet til langt mer enn vanlig kontordrift. Filialen skal bidra til å synliggjøre vårt arbeid med lokalsamfunnet når det gjelder samarbeidspartnere, gavemidler og bærekraft.

Kundenes bruk av banken, og utviklingen av selvbetjente og mobile tjenester, har medført at virtuell lokalisering utgjør en stadig viktigere del av kontakten mellom kunde og rådgiver i banken. Telefon, chat, mobiltelefon og e-post er viktige kommunikasjonskanaler sammen med mobilbank og de etablerte, nettbaserte banktjenestene. Banken har en egen avdeling for å støtte digitale kunder.

Som følge av teknologiutviklingen, og stadig mer bruk av digitale og selvbetjente løsninger, har bransjen en utfordring knyttet til håndtering av de ikke-digitale kundene. For spesielt å hjelpe den eldre generasjonen, har Fana Sparebank en bankbiltjeneste som kjører hjem til de kundene som ønsker hjelp til å få utført sine bankoppdrag. Banken har for tiden to godt profilerte elbiler for formålet.

Banken tilpasser valg og tilbud av kommunikasjonskanaler til kundens behov og ønsker. Bankens kunder gis anledning til å velge mellom å benytte digitale kanaler eller å kunne møte banken ved å oppsøke et av kontorene.

Effektive og kundefriendlye nett- og mobilbanktjenester utgjør en viktig del av Fana Sparebanks distribusjonsstrategi. Nettbanken og mobilbanken oppdateres fortløpende med funksjonalitet tilpasset kundenes behov. Betalingstjenesten Vipps kompletterer kundenes tilgang til mobil, digital og døgnbasert tilgjengelighet.

Banken har bevisst satset på sosiale medier for å møte kunder og andre som er interessert i vår virksomhet. Profilene på Facebook, Twitter, LinkedIn og Instagram brukes aktivt og følges av mange. Dette er kanaler som passer godt til bankens profil, og som skaper engasjement blant publikum.

Styret og administrasjonen vurderer til enhver tid hvilke kanaler og konsepter som er best egnet til å betjene kundene i tråd med bankens visjon og kjerneverdier.

3.2 Fortsatt drift

Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av bankens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet. Regnskapet er utarbeidet i henhold til IFRS.

4 Bankens samfunnsansvar

Fana Sparebank er en del av det norske sparebankvesenet som oppstod og utviklet seg på 1800-tallet. Sparebankenes funksjon og målsetting var nært knyttet til å dekke datidens behov, både innen organisering og stimulering av sparing og for å bistå med finansiering av lokal virksomhet. Dette er fortsatt nedfelt i bankens formålsparagraf, der det blant annet heter (...) *Sparebanken har til formål å fremme sparing ved å ta imot innskudd fra en ubestemt krets av innskytere, levere finansielle tjenester til publikum, næringsliv og offentlig sektor, og å forvalte på en trygg måte de midler den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker (...).*

I nyere tid, og da med særlig vekt på de siste fem årene, har bankens engasjement knyttet til samfunn og bærekraft gjennomgått en betydelig oppgradering. Dette kan dels sees i lys av endrede holdninger i samfunnet, men i særdeleshet knyttet til nye initiativer og ambisjoner i banken. Begrepet bærekraft brukes i mange sammenhenger, og vil favne hensynet til menneskerettighet, arbeidsforhold, miljø og klima, samt virksomhetsstyring og forpliktelsen til å utøve ansvarlig bankvirksomhet.

Fana Sparebank ligger i forkant når det gjelder enkelte trender, og ser samtidig at samfunnets krav og forventninger vil være kraftige drivere til stadig forbedring.

FNs Klimainitiativ innen finans ble lansert i september 2019. Da var Fana Sparebank én av 132 stifterbanker på global basis, herunder syv norske, som ble med fra starten. Ved utgangen av 2020 har antallet medlemsbanker økt til 214. I tillegg var Fana Sparebank den eneste norske banken som deltok i Collective Commitment for Climate Action (CCCA) fra oppstarten, en gruppe av 30 banker som har forpliktet seg til å sette mål og tidsplan for å bidra til et lavkarbonsamfunn. CCCA er senere utvidet til 38 banker, hvorav to norske.

Det er gitt en nærmere beskrivelse av bankens bærekraftsambisjoner og samfunnsansvar annet sted i årsrapporten. Samfunnsansvarsrapporten inneholder oversikt over bankens innsats knyttet til samfunnsrelaterte tiltak, herunder gavefondet og miljø- og bærekraftområdet.

4.1 Gavefond

Fana Sparebank praktiserer en gavestrategi som innebærer at bankens bidrag til samfunnet er økt i betydelig grad. Tildelingene av gavemidler og støtte til allmennyttige formål er organisert i fire ulike konsepter. Hvert av konseptene er knyttet til aktivitet gjennom årets kvartaler.

4.2 Gavetildelinger 2020

Det er tildelt til sammen 13,4 millioner kroner fra Fana Sparebanks gavefond i 2020. Det tilsvarende beløpet i 2019 var 24,1 millioner kroner. Årets tildelinger til samfunnsnyttige formål er på linje med foregående år hensyntatt den ekstraordinære støtten på 10 millioner kroner som ble gitt til ny bærekraftsutstilling på VilVite i 2019.

Årets gavetildelinger er fordelt på følgende konsepter og kategorier (tall i millioner kroner):

Konsept	2020	2019	2018
Barn og ungdom	8,0	6,7	5,1
Velfortjent	0,1	0,1	0,2
Bærekraft	2,5	2,7	2,7
Næring og kultur	2,8	13,8	-
Andre gavetildelinger	-	0,7	2,3
Sum tildeling fra gavefond	13,4	24,1	10,3

Gavetildelinger er beskrevet nærmere i Samfunnsansvarsrapporten.

4.3 Samfunnsansvar og bankens virksomhet

Fana Sparebank identifiserer seg med ambisjonene som beskrives gjennom FN's 17 bærekraftsmål.

Fana Sparebank har sluttet seg til UN Global Compact. UN Global Compact baserer seg på ti prinsipper innen områdene menneskerettigheter, arbeidslivsstandarder, miljø og anti-korrupsjon. Tilslutning til Global Compact betyr at den enkelte bedrift gjør sitt beste for å drive sin virksomhet i tråd med de ti prinsippene.

Fana Sparebank har i 2019 innført krav overfor bankens hovedleverandører av finansielle instrumenter at de skal være tilsluttet UN Global Compact. Det er i tillegg innført krav om at bankens næringslivskunder skal gjøres kjent med og respektere de samme prinsippene.

Banken har utvidet og presisert kriteriene for ekskludering. Ekskluderingskriterier er nedfelt i bankens overordnede bærekraftstrategi, slik at de gjelder alle deler av virksomheten, herunder kreditt og investeringer. Delstrategier og policy-dokumenter er forankret i hovedstrategien i tillegg til at relevante presiseringer er inkludert for de ulike risikoområdene.

Fana Sparebank skal ikke finansiere virksomhet knyttet til våpen, gambling, tobakk, pornografi eller produksjon av energi basert på ikke-fornybare, fossile kilder. Fana Sparebank skal heller ikke eksponere seg i selskaper som bryter med regler om menneskerettigheter, miljøregelverk eller korrupsjon, statsobligasjoner fra land som er underlagt sanksjoner fra EU eller FN, eller statsobligasjoner fra land som regnes som korrupte.

Fana Sparebank skal forhindre at banken bidrar til skattemotiverte transaksjoner i selskaper det lånes ut penger til. Banken stiller seg også eksplisitt mot skatteparadis, og risikoen er derfor lav for at banken vil bidra til transaksjoner som har til hensikt å unngå beskatning. Banken stiller krav om at selskaper og virksomheter det lånes ut penger til skal være åpne om sine eierstrukturer, at de skal redegjøre for hvor mye de betaler i skatt i alle land der de har virksomhet, og at eventuelle særavtaler om skattelettelse som selskapene har fått av myndighetene.

Banken slutter seg til prinsippene om å bekjempe korrupsjon, har en nulltoleranspolicy mot korrupsjon og godtar heller ikke bestikkelser i egen virksomhet. Banken stiller dessuten krav om at næringskunder har rutiner mot korrupsjon og at de forplikter seg til ikke å betale eller motta bestikkelser.

Banken håndhever alle regulatoriske krav som innebærer at selskapers reelle eiere skal identifiseres og registreres.

5 Resultat for 2020

5.1 Sammendrag

Fana Sparebank konsernet oppnådde et resultat før skatt på 160,5 millioner kroner i 2020. Dette er betydelig svakere enn fjorårets resultat på 239 millioner kroner. Resultatet er et samlet uttrykk for utfordringene banken har møtt innenfor flere områder.

Styret har i 2020 gjort strategiske valg der boliglånsvekst er vektlagt. Ved å utnytte høy grad av digitalisering i alle ledd av låneprosessene, skjer veksten innenfor dagens kapasitet i organisasjonen, og med begrenset kostnadsøkning. Det forventes at dette vil gi god uttelling for banken fremover.

Den underliggende bankvirksomheten utvikler seg tilfredsstillende. Utlånsveksten er et godt uttrykk for høyt aktivitetsnivå. Nettorenten er svakere enn fjoråret, og representerer i stor grad en oppsummering av koronakrisens hovedeffekt på resultatregnskapet.

Resultatet etter tap og før skatt fra bankvirksomheten er 168,7 millioner kroner i 2020, mot 241,4 millioner kroner i 2019. I prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjør bankresultatet før skatt 0,61 prosent, mot 0,93 prosent foregående år.

Konsernets resultat etter tap og skatt ble et overskudd på 126,8 millioner kroner (182,2).

Rentenettoen utgjorde 331,2 millioner kroner, mot 373,9 millioner kroner i 2019. Det representerer en nedgang på 42,7 millioner kroner. Netto provisjonsinntekter gikk ned med 21,8 millioner kroner til 77,8 millioner kroner. Det har i hovedsak sammenheng med lavere salgsprovisjonsinntekter fra eiendomsmeglervirksomheten. Netto resultat og markedsverdijusteringer fra finansielle instrumenter og utbytte fra aksjer og andeler endte på 18,6 millioner kroner. I 2019 var det tilsvarende tallet 7,4 millioner kroner. Blant årets gevinster på finansielle instrumenter er det markedsverdijustering av aksjer i Frende og Brage.

Samlede driftskostnader utgjorde 252,3 millioner kroner mot 257,4 i 2019. Driftskostnadene er i 2020 redusert med 5,1 millioner kroner. Kostnadsreduksjonen er i all hovedsak knyttet til reduksjoner i personalkostnader på konsernbasis.

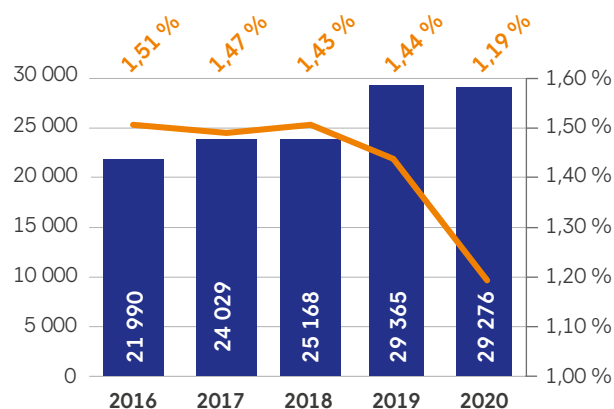
Resultatet for 2020 gir en egenkapitalavkastning på 4,9 prosent for konsernet (7,5 prosent).

Fana Sparebank har eierposisjoner i produkt- og tjenesteleverandørene Frende Forsikring, Brage Finans AS, Norne Securities AS og Balder Betaling AS (Vipps). Banken har aktive, produktrelaterte forbindelser til disse selskapene, og mottar provisjoner fra salg. Selskapene konsolideres ikke i bankens regnskaper.

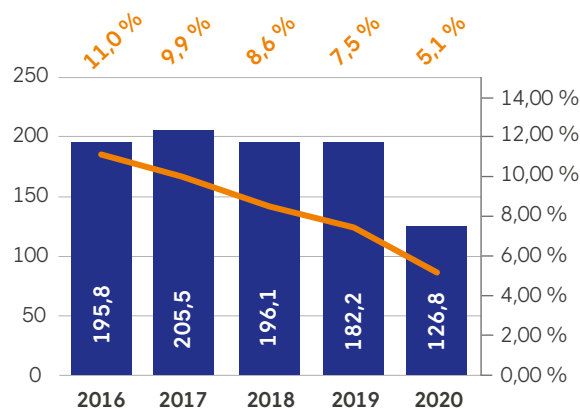
5.2 Bankens inntekter

5.2.1 Rentenetto

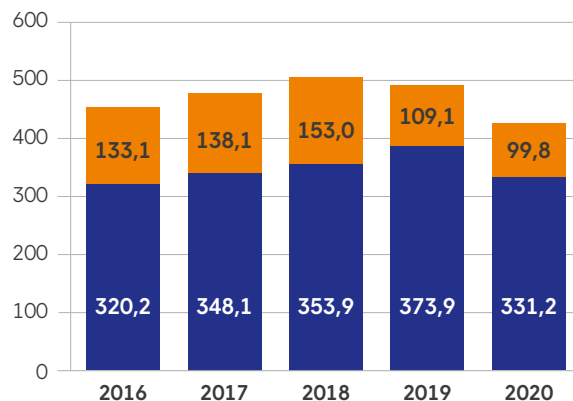
Konsernets netto renteinntekter utgjør 331,2 millioner kroner i 2020 (373,9). Reduksjonen i rentenettoen utgjør 42,7 millioner kroner fra 2019. Dette har primært bakgrunn i forskutteringen av rentenedsettelsen på 32 millioner kroner til bankens boliglånskunder i perioden mars til juni. Fondsbidrag til innskuddsgarantifondet og krisehåndteringsfondet utgjorde til sammen 10,4 millioner kroner i 2020 (10,3).

FIGUR 1: Utvikling av forvaltningskapital og netto rentemargin. (Tall i millioner)

FIGUR 2: Resultat etter skatt/EK-avkastning. (Tall i millioner)

FIGUR 3: Graf rentenetto og andre inntekter. (Tall i millioner)

Netto renteinntekter utgjorde 1,19 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Det representerer en signifikant nedgang fra 2019 (1,44), og uttrykker den samlede effekten av redusert utlånsrente til boliglånkundene og utfordringene på rentesiden gjennom året.

5.2.2 Andre driftsinntekter

Andre driftsinntekter utgjør 99,8 millioner kroner (109,1). Endringen fra 2019 har bakgrunn i reduserte provisjonsinntekter og økte gevinster fra finansielle instrumenter.

Brutto provisjonsinntekter og gebyrer på 85,5 millioner kroner er en nedgang på 21,6 millioner kroner fra 2019 (107,1). Endringen har sammenheng med tre forhold; et fall i provisjoner fra eiendomsselskapet grunnet restrukturering og redusert aktivitet, reduserte provisjonsinntekter fra bankkundernes bruk av Visa betalingstjenester i utlandet og en korreksjon i provisjonsinntektene sparings- og plasseringsprodukter som følge av endringer i provisjonsgrunnlaget.

Netto verdiendringer på finansielle instrumenter utgjør 11,5 millioner kroner (1,4). Årets tall er et uttrykk for resultatet av et svært volatil år, med store svingninger i markedsverdivurderingen av bankens beholdninger av finansielle instrumenter. Beholdningene av rentebærende verdipapirer er i all hovedsak langsiktige plasseringer i tillegg til kortsiktig plassering i særlig likvide rentepapirer som ledd i bankens løpende likviditetsstyring. Disse papirene har i det alt vesentlige gjenfunnet verdiene fra nedgangen i mars.

Markedsverdivurderingen av strategiske aksjer, representert ved Frende Forsikring og Brage Finans, har gitt økt verdi gjennom året med bakgrunn i observert omsetning av aksjeposter i selskapene.

5.3 Driftskostnader

De samlede driftskostnadene utgjorde 252,3 millioner kroner i 2020 (257,4).

Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjør den største andelen av driftskostnadene med 136,2 millioner kroner (142,5). Endringen fra fjoråret er i stor grad påvirket av reduksjonene i eiendomsmeglervirksomheten. I morbanken er det små endringer fra fjoråret.

Kostnadsprosenten fra bankvirksomheten utgjør 54,3 prosent (47,8) i 2020. Med bankvirksomhet menes morbank inkludert boligkreditselskapet, eksklusive finansielle instrumenter. Provisjonsinntekter og kostnader fra eiendomsmeglervirksomheten er tilsvarende ekskludert. Det er et uttalt mål at banken over tid skal tilstrebe seg å holde kostnadsprosenten under femti.

Kostnadsprosenten for konsernet utgjorde 58,5 (53,3) i 2020. Når finansielle instrumenter ekskluderes, ble kostnadsprosenten 60,2 for året (53,4). Kostnadsprosenten er høyere enn bankens langsiktige målsetting for dette nøkkeltallet, og kan i hovedsak forklares med lavere inntekter enn ønskelig.

5.4 Tap og mislighold

Fana Sparebank klassifiserer og måler tapsnedskrivninger etter IFRS 9. Det innebærer at det settes av forventet tap på hele utlånsporteføljen.

For konsernet Fana Sparebank ble det i 2020 netto avsatt 18,2 millioner kroner til tap på utlån og garantier, mot tilbakeføring tilsvarende 13,4 millioner kroner i 2019. Samlede nedskrivninger på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

utgjør 72,1 millioner kroner ved utgangen av 2020. Ved utgangen av 2019 utgjorde samlede nedskrivninger 61,1 millioner kroner.

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 0,3 prosent av brutto utlån (0,3).

Styret vurderer dette som tilstrekkelig sett i forhold til bankens risiko i utlåns- og garantiporteføljen, og konsernets tap på utlån vurderes fortsatt å være på et lavt nivå.

Brutto misligholdte engasjementer ut over 90 dager utgjør 90,4 millioner kroner ved utgangen av 2020, ned fra 131,6 i 2019. Misligholdte engasjementer utgjør 0,4 prosent av brutto utlånsmasse. Styret er godt fornøyd med at misligholdene går ned i en ellers krevende tid.

Mislighold på utlån er fordelt mellom privat- og bedriftskunder, hovedsakelig knyttet til utlån til bolig og næringsseierdom. Banken overvåker disse engasjementene nøye, og har tett oppfølging og dialog med disse kundene. De underliggende pantesikkerheter og verdier knyttet til de misligholdte engasjementene er tilstrekkelig gode til at styret anser at eventuelle tap er kontrollerbare.

Konsernet har tapsutsatte engasjement på 90,9 millioner kroner ved utgangen av året, mot 40,3 millioner kroner året før. Tapsutsatte engasjement utgjør 0,4 prosent av brutto utlån. Totalt er det foretatt nedskrivninger på 23,8 millioner kroner (8,7) på tapsutsatte engasjement.

5.5 Totalresultat

Totalresultatet for konsernet inneholder poster som påvirker egenkapitalen direkte, og som ikke føres som en del av bankens driftsresultat. Det er ubetydelige poster knyttet til totalresultatet i 2020. Konsernets totalresultat for 2020 er 126,2 millioner kroner mot 181,8 i 2019.

6 Bankens balanse

6.1 Forvaltningskapital

Det har vært en betydelig økning i konsernets forvaltningskapital gjennom året. Utlånene er den største driveren til den positive utviklingen. Ved årsskiftet utgjorde bankkonsernets forvaltningskapital 29,3 milliarder kroner (26,2).

6.2 Kontantstrøm

Konsernets likviditetsbeholdning utgjør 77,4 millioner kroner (77,6). Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter utgjør -1.092,3 millioner kroner (-462,6). Den største posten som inngår i operasjonelle aktiviteter er netto inn- og utbetalinger av lån til kunder, etterfulgt av rente og provisjonsinnbetalinger, samt innskudd fra kunder. Endringen skyldes hovedsakelig en høy differanse mellom utlåns- og innskuddsvekst i 2020 sammenlignet med fjoråret.

Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktivitet utgjør 2.016,6 millioner kroner (359,3). De største postene som inngår i finansieringsaktivitetene er opptak av obligasjoner til finansiering av virksomheten og refinansiering av lån som kommer til ordinært forfall. Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter utgjør -924,5 millioner kroner (107,6). Dette utgjøres i hovedsak av justeringer i bankens likviditetsbeholdninger.

6.3 Finansinvesteringer

Fana Sparebanks kapitalforvaltning er nedfelt i et eget strategidokument. Det inkluderer styrets fastsatte rammer for volum og fordeling i risikoklasser, kursfallsrisiko, durasjon, renterisiko og valutarisiko.

Kapitalforvaltningen er underlagt bankens generelle regler for bærekraftige investeringer, herunder eksklusjonskriterier overfor enkelte bransjer og virksomheter. Banken stiller krav til at alle leverandører av finansielle instrumenter skal være tilknyttet UN Global Compact.

6.3.1 Kapitalforvaltning, rentepapirer

Forvaltningen av overskuddslikviditeten skjer både gjennom plasseringer i rentefond i tillegg til porteføljer av enkeltpapirer i ulike aktiva- og risikoklasser.

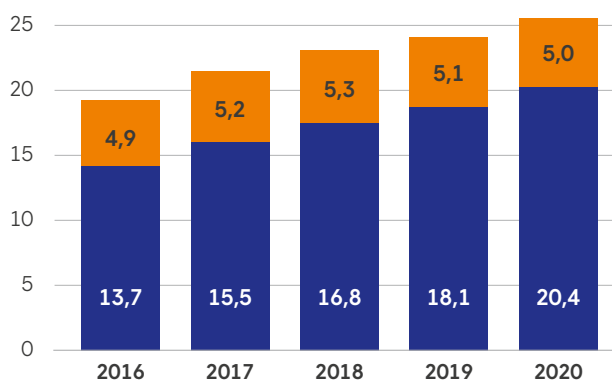
Ved utgangen av 2020 utgjorde konsernets samlede portefølje av rentebærende verdipapirer 3.128,1 millioner kroner (2.179,1).

Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utgjør mer enn halvparten av konsernets samlede beholdninger av rentebærende verdipapirer. Volumet og sammensetningen av verdipapirporteføljen har nær sammenheng med regulatoriske forhold (Basel III, Liquidity Coverage Ratio (LCR)), der midlene plasseres i svært likvide og sikre papirer, særlig statsobligasjoner og obligasjoner med fortrinnsrett. LCR utgjorde 219 prosent på konsernnivå ved utgangen av 2020. Forvaltningen av bankens likviditetsbuffer innenfor LCR er holdt som en særskilt aktivaklasse.

6.3.2 Kapitalforvaltning, egenkapitalrelatert

Forvaltningen av bankens finansinvesteringer i egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter skjer dels ved investeringer i form av fond forvaltet av tredjepart, dels gjennom egen forvaltning av en mindre portefølje av børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis. I tillegg har banken løpende, langsiktige investeringer i selskaper som har en forretningsmessig tilknytning til vår egen virksomhet, samt selskaper som representerer produkttilhørighet, herunder Frende Forsikring, Brage Finans, Norne Securities og Balder Betaling.

Konsernets samlede portefølje av aksjer, andeler og egenkapitalbevis utgjorde 291,4 millioner kroner (336,7).

FIGUR 4: Utlån fordelt på PM og BM, tall i milliarder kroner.

Banken benytter finansielle instrumenter som rentebytteavtaler og lignende for å sikre eller begrense renterisiko.

6.4 Utlån

Brutto utlån i konsernet utgjør 25,4 milliarder kroner. Dette er en økning på 2,1 milliarder kroner sammenlignet med året før. Den samlede utlånsveksten utgjør 9,1 prosent.

Innenfor personmarkedet var utlånsveksten på hele 2,3 milliarder kroner i 2020. Det representerer en utlånsvekst på 12,5 prosent (7,9 prosent). I dette tallet har Himla Banktjenester bidratt med 875 millioner kroner i boliglån fra oppstarten i juni. Himla bidrar med nær 40 prosent av boliglånsveksten. Brutto utlån til personkunder utgjør 20,4 milliarder kroner på konsernbasis. Veksten og porteføljen i denne gruppen er primært knyttet opp mot boligfinansiering.

Banken har i 2020 gjennomført en kontrollert nedtrapping av bankens eksponering i store næringsseiendommer. Det har gjennom året hatt som konsekvens at utlån til bedriftsmarkedet ble redusert med 3,1 prosent i 2020. Bankens samlede utlån til næringskunder utgjør 5,0 milliarder kroner. Utlånsporteføljen er primært knyttet til eiendomsfinansiering med høy kredittkvalitet.

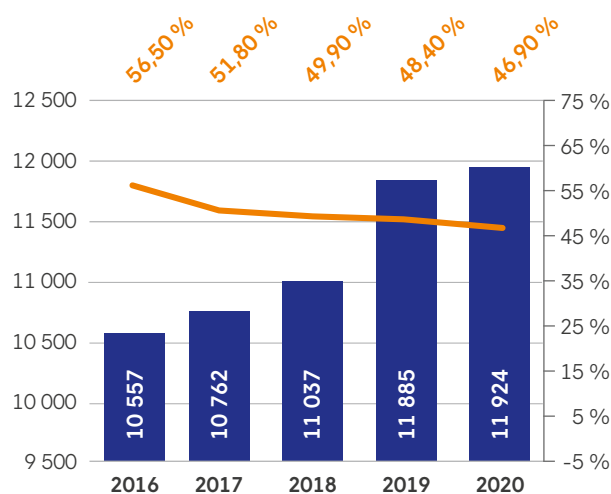
Styret anser utlånsveksten som betryggende og innenfor bankens vedtatte retningslinjer.

Som ledd i bankens samlede finansieringsstrategi er en andel av bankens boliglånsportefølje overført til det heleide datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkreditselskapet har ved utgangen av 2020 en utlånsportefølje på 10,8 milliarder kroner (8,8). Låneporteføljen i boligkreditselskapet utgjør 42,7 prosent av bankens samlede utlån, og 53,3 prosent av konsernets utlån til personmarkedet (48,6 prosent).

Bankens andel av utlån til næringsformål utgjør 19,7 prosent av den totale utlånsmassen (22,7).

6.5 Innskudd

Innskudd fra publikum er bankens største enkeltkilde til finansiering. Dette er målsatt ved at innskuddsdekningen skal utgjøre minimum 40 prosent på konsernbasis. Utlånsveksten i banken er for tiden høyere enn veksten i innskudd. Andelen av bankens samlede innskudd fra publikum målt mot

FIGUR 5: Innskudd i millioner kroner. Innskuddsdekning som prosent av utlån.

utlånene har falt gjennom året. Innskuddsdekningen er 46,9 prosent ved årsskiftet (48,4).

Innskudd fra publikum utgjør 11,9 milliarder kroner. Det utgjør en vekst på 646 millioner kroner (5,7 prosent) fra 2019. Innskuddene er fordelt med 8,7 milliarder kroner fra personmarkedet og 2,4 milliarder kroner fra bedriftsmarkedet. I tillegg er 0,8 milliarder kroner definert som meglede innskudd.

I konsernet er alle utlån i boligkredittselskapet finansiert gjennom utstedelse av langsiktige obligasjoner med fortrinnsrett. Alle publikumsinnskudd ligger i morbanken, og danner fundamentet for morbankens finansiering. Morbankens innskuddsdekning er 81,8 prosent ved årsskiftet, opp fra 78,2 prosent i 2019.

6.6 Øvrige innlån

Obligasjoner med fortrinnsrett gjennom Fana Sparebank Boligkreditt AS er den viktigste kapitalkilden for innlån fra pengemarkedet generelt, og det langsiktige finansieringsbehovet spesielt. Utstedelse av ordinære, usikrede sertifikater og obligasjoner dekker det korte og mellomlangsigte finansieringsbehovet.

Ordinære innlån ved utstedelse av usikrede sertifikater og obligasjoner utgjør pålydende 4.725 millioner kroner.

Utstedt pålydende volum av obligasjoner med fortrinnsrett utgjør 9.303 millioner kroner ved utgangen av 2020. Dette representerer en økning på 1.651 millioner kroner fra 2019.

Av det utstedte volumet av obligasjoner med fortrinnsrett utgjør Grønne OMF 300 millioner kroner.

Total gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir utgjør netto 13.773 millioner kroner, mot 11.932 i 2019. Vektet løpetid for bankens innlånsportefølje er 3,3 år.

6.7 Rating

Fana Sparebank har offisiell rating fra Moody's Investors Service Ltd. Morbankens deposit rating er opprettholdt på A3/P-2 med stable outlook. Bankens Counterparty Risk Rating (CRR) er A2. Bankens rating vil, alt annet like, styrkes med forbedrede nøkkeltall. Banken er opptatt av å overvåke kriterier som har betydning for bankens rating. Ett av forholdene som vektlegges, er bankenes utstedte volum av usikrede seniorlån. Under visse krisescenarier vil slike lån være tapsekspontert, hvilket innebærer høyere sannsynlighet for videreføring av virksomheten og beskyttelse av innskytterne.

Fana Sparebank Boligkreditt AS utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med offisiell rating Aaa. Ratingen er opprettholdt i 2020. Aaa-ratingen står seg godt mot hendelser som kan medføre nedgradering. Ratingen av obligasjonene i boligkredittselskapet bygger blant annet på avtaler mellom morbanken og datterselskapet som sikrer obligasjonseierne rettidig oppgjør. Dermed er morbankens rating viktig for konsernets funding gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett.

Offisiell rating er et tiltak som innebærer best mulig sikring av tilgangen på kapital fra eksisterende og nye kapitalkilder i Norge. I tillegg oppnår konsernet en betydelig besparelse ved at obligasjoner med offisiell rating har et lavere kredittpåslag, og sikrer at vi kan tilby våre kunder konkurranse-dyktige vilkår. Det er ellers en generell utvikling i retning av at stadig flere investeringsmiljøer krever rating for å kunne investere i kredittpapirer. Utviklingen påvirkes både av skjerpede regulatoriske krav så vel som investorstyrte rammer.

6.8 Egenkapital og kapitaldekning

Konsernets egenkapital utgjør 2.644 millioner kroner (2.535). Tilsvarende tall for morbanken er 2.300 millioner kroner (2.213). Egenkapitalen inkluderer hybridkapital på 101 millioner kroner.

Fana Sparebank har utstedt ulike ansvarlige lån som er tellende i kapitaldekningen. Banken har utstedt ansvarlige lån på 300 million kroner som inngår som tellende tilleggskapital.

Banken har også utstedt et fondsobligasjonslån pålydende 100 millioner kroner. Fondsobligasjonen kvalifiserer som hybridkapital og inngår som annen kjernekapital.

Fana Sparebank har en risikovektet kapitaldekning på 19,7 prosent ved utgangen av året. Kjernekapitaldekningen er 17,6 prosent, hvorav ren kjernekapital er 16,9 prosent. Uvektet kapitalandel utgjør 8,5 prosent (9,2). Konsernets kapitaltall inkluderer rapportering av soliditet for eierforetak i samarbeidende grupper. Morbanken har en vektet egenkapitaldekning på 23,4 prosent (24,6). Morbankens rene kjernekapital utgjør 19,8 prosent (20,7). Morbankens uvektede kapitalandel utgjør 10,5 prosent (10,8).

7 Risikostyring knyttet til bankens virksomhet

7.1 Organisering og ansvar for risikostyring

Fana Sparebanks finansielle og operasjonelle virksomhet medfører en rekke risikoer. Styret fastsetter langsiktige mål og rammer for bankens avkastning og risikoprofil innenfor de ulike risikokategorier. Finansielt mål for banken er god risikojustert avkastning. En økning i risiko skal gjenspeiles i økt forventet avkastning. Hvor mye risiko banken skal eksponere seg for avgjøres av bankens risikoevne og -vilje. Type risiko avgjøres av kompetanse. Strategidokumenter knyttet til bankens risikoområder revideres årlig. Fordi operasjonell risiko er et vidt fagfelt, har banken utarbeidet en egen strategi for styring av operasjonell risiko. Strategien kommer i tillegg til Strategi Risikostyring og Internkontroll. Banken har utarbeidet gjenoppretingsplan i tråd med krisehåndteringsdirektivet.

Styret i Fana Sparebank er av den oppfatning at god risikostyring og internkontroll er avgjørende for å nå bankens mål. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig enhet for risikostyring under ledelse av leder risikostyring. Risikostyringsenheten har ansvar for at bankens rammeverk for risikostyring og internkontroll bygger på krav i lov og forskrift.

7.2 Bærekraftsrisiko

Banken definerer manglende oppmerksomhet rundt bærekraft som en operasjonell risiko som vil kunne påvirke bankens vurdering av det operasjonelle risikonivået. Operasjonell risiko ellers omtales under. Hvis banken ikke analyserer egen ESG-risiko, vil banken kunne komme i en situasjon der vi kan bli avskåret fra samarbeid, leverandørforhold, med videre. Banken kan miste attraktivitet som arbeidsgiver, og dermed tap av mulighet til å rekruttere viktig kompetanse. Banken kan miste kunder eller bli irrelevante for nye som krever at vi har et aktivt forhold til dette. Banken vier FNs bærekraftsmål og virksomhetsstyring stor oppmerksomhet.

Styring av bærekraftsrisiko betyr blant annet at all kredittgivning skal sikre at banken bidrar positivt til klima, miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring. Banken skal gjennom en aktiv tilpasning av kredittvirksomheten stimulere til å oppnå en lavkarbon, klimastabil økonomi. Kredittgivningen skal i særlig grad bidra til å oppnå følgende bærekraftsmål:

Nr. 5: Likestilling og styrke jenters og kvinners stilling. Dette innebærer å oppmuntre og legge til rette for kvinner til å etablere egen næringsvirksomhet.

Nr. 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst. Dette innebærer å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst og anstendig arbeid for alle, herunder legge til grunn en strategi/policy som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet små bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester.

Nr. 11: Bærekraftige byer og samfunn. Dette innebærer å oppmuntre lånekundene til å ta miljøvennlige valg knyttet til forbruk, transport og bolig.

Nr. 12: Ansvarlig forbruk og produksjon. Dette innebærer å oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus, og betydelig redusere utslipp av avfall til luft, vann og jord for mest mulig å begrense skadevirkningene for menneskers helse og for miljøet.

I tråd med bankens fokus på bærekraft, skal eventuell risiko for manglende bærekraft vurderes i forbindelse med kredittvurdering av den enkelte kunde. Denne type risiko skal vurderes på lik linje med andre risikoforhold. Sentralt i vurderingen er kundens holdning og økonomiske evne til å kunne etterleve relevante mål for bærekraft.

Et kriterium for ethvert kundeforhold er at kundene følger lovverk og avtaleverk som gjelder i Norge og i de landene der kundene er til stede. Dette inkluderer å tilstrebe likestilling, nulltoleranse mot rasisme og annen diskriminering på sine arbeidsplasser. Banken skal heller ikke eksponere seg i selskaper som bryter med regler om menneskerettigheter, miljøregelverk eller korrupsjon.

Tilsvarende forventer banken at kundene tar hensyn til reguleringer for bruk av naturressurser, aktivitet i områder som i dag har annet bruksområde for lokalbefolkning eller urfolk, eller i områder med sårbart miljø, truede arter eller vannmangel.

Banken vil at selskapene som finansieres viser at de har på plass rutiner for å oppfylle lovkrav og gjennom ledelse, ord og handling fremstår på en måte som er i tråd med allmennhetens oppfatning av god etisk adferd.

Banken skal ikke finansiere virksomhet knyttet til våpen, gambling, tobakk eller produksjon av energi basert på ikke-fornybare, fossile kilder.

For likviditetsstyring betyr dessuten styring av bærekraftsrisiko at banken i sin vurdering av investorer skal ta hensyn til om

bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten investorene representerer. Tilsvarende skal banken i kapitalforvaltningsvirksomheten i sin vurdering av verdipapirinvesteringer ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten det investeres i.

7.3 Kredittrisiko

Definisjonen av kredittrisiko er risiko for tap som oppstår som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken.

Kredittrisiko som følger av utlånsvirksomheten, skal være den risikoeksponeringen som gir størst bidrag til bankens inntjening. Dette begrunnes med bankens kredittvurderingskompetanse. Banken har i 2020 hatt god vekst i kredittvolum i personmarkedet. I bedriftsmarkedet har det vært en mindre nedgang i kredittvolum etter en ønsket reduksjon av eksponeringen i større engasjementer.

Alle person- og bedriftskunder klassifiseres på søknadstidspunktet, samt hver måned med hensyn til forventet sannsynlighet for mislighold i neste 12-måneders periode. Her vektlegges forhold som kundeadfærd med videre.

Bankens kreditthåndbok, med kredittstrategi, -policy, fullmakts- og bevilgningsreglement samt rutiner, er utarbeidet med utgangspunkt i anbefalinger for god kredittstyring, og tilpasset Fana Sparebanks størrelse. Styringsdokumentene oppdateres minimum årlig.

7.4 Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Banken har ubetydelig valutarisiko. Samlet sett representerer markedsrisikoen en relativt moderat del av bankens totale risiko. Banken har fastsatt egne rammer for markedsrisiko.

7.5 Renterisiko

Renterisikoen oppstår dersom rentebindingstiden er ulik for bankens eiendeler og gjeld. Banken tilstreber seg å ha minst mulig renterisiko. Bankens eksponering for renterisiko var stabil på et lavt nivå gjennom året.

7.6 Kursfallsrisiko

Banken har finansiell risiko knyttet til endringer i markedsverdien på investeringer i aksjer og egenkapitalbevis. Banken har begrensede rammer for slik eksponering.

Styret anser kredittrisikoen ved eksponering i rentebærende verdipapirer som moderat. Bankens likviditet er plassert i bredt diversifiserte porteføljer av finansielle instrumenter fra utstedere med tilfredsstillende kredittverdighet. Forvaltningen skjer i vesentlig grad ved plasseringer i statscertifikater/-obligasjoner, obligasjoner med fortrinnsrett, ordinære obligasjoner utstedt av finansinstitusjoner og andre næringer, ansvarlige lån og fondsobligasjoner, samt rentefond med høy grad av risikospredning og likviditet.

Rentebærende instrumenter er eksponert for endringer i kredittrisiko. Svingninger i risikopåslaget slår ut i markedsverdivurderingene av de tilhørende verdipapirene. Papirer som inngår i likviditetsbufferen har gjerne lang løpetid, hvilket forsterker effekten av endringer i kredittrisikopremien.

7.7 Likviditetsrisiko

Målet for likviditetsstyringen i Fana Sparebank er å finansiere bankens virksomhet ved å balansere forholdet mellom finansieringskostnad og likviditetsrisiko. Likviditetsrisiko er definert som sannsynligheten for at banken ikke har tilgang til nødvendig finansiering til en fornuftig pris. For å nå målet om finansiering av virksomheten skal banken tilstrebe en diversifisering av finansieringskildene. For å dekke gapet mellom bankens finansieringsbehov og finansieringen som innskudd og egenkapital representerer, skal banken utstede sertifikater, senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett. I vurderingen av hvordan de ulike verdipapirene skal settes sammen, skal pris, graden av pantsettelse av bankens eiendeler, finansieringsstruktur, forfallstruktur, låneomfang mv. tas hensyn til. Grunnet pris og tilgjengelighet skal obligasjoner med fortrinnsrett være bankens hovedinstrument for langsiktig markedsfinansiering. I takt med at andelen av porteføljen av obligasjoner med fortrinnsrett øker, skal de andre vurderingskriteriene tillegges økt vekt. Finansieringskostnaden knyttet til ulike typer verdipapirer bestemmes av bankens rating, løpetid og størrelsen på enkeltlån. Bankens skal tilstrebe å opprettholde eller forbedre kredittratingen, og derfor løpende være oppmerksomme på forhold av betydning for bankens kredittrating. Bankens tre mål for styring av likviditetsrisiko er lav fundingkonsentrasjon, tilfredsstillende likviditetsandel samt tilfredsstillende andel stabil finansiering.

Fana Sparebank utsteder obligasjonslån med rammer for det enkelte låns størrelse. Seniorlån utstedes med inntil 800 millioner kroner, og obligasjoner med fortrinnsrett inntil 2.500 millioner kroner. Slike volum på sistnevnte enkeltlån gjør at lånet kvalifiserer som likvide midler i henhold til Basel III og Liquidity Coverage Ratio (LCR), og er dermed attraktive for andre bankers LCR-porteføljer. Fana Sparebank har i 2020 økt de interne rammene, og anser utstedelse av LCR-kvalifiserte obligasjoner med fortrinnsrett å ligge godt innenfor det konsernet vil kunne håndtere på en betryggende måte.

Bankens rammer for likviditetsstyring er samlet i et strategidokument som revideres årlig av styret. Det er utarbeidet beredskapsplaner for likviditeten. Styret mottar tre kvartalsvise rapporter om henholdsvis likviditetssituasjonen fra kapitalmarked, overholdelse av styrefastsatte risikorammer fra risk management samt stresstesting av likviditetssituasjonen fra risk management og kapitalmarked.

På operasjonelt nivå overvåkes likviditetsrisikoen av bankens Balansestyringskomité. Komiteen møtes regelmessig. I 2020 var komiteen ledet av administrerende direktør, og består ellers av finansdirektør, økonomidirektør, direktør bedrifts-marked, direktør kreditt og juridisk, front-office ansvarlig, mid-office ansvarlig, regnskapssjef, risk manager, samt daglig leder Fana Sparebank Boligkreditt. Komiteens mandat er å holde overoppsyn med utførelsen av bankens fundingaktivitet, samt å sikre god informasjon i bankens ledelse om likviditetssituasjonen til enhver tid.

Styret har fastsatt at banken skal oppfylle de til enhver tid gjeldende likviditetskrav slik de er uttrykt gjennom LCR. Likviditetssituasjonen underlegges stresstesting ved at ulike scenarier for kriser måles og vurderes opp mot bankens overlevelsessevne over tid. Scenariene dekker både systemkriser, bankspesifikke kriser og kombinasjoner av disse.

Fana Sparebank rapporterer LCR til Finanstilsynet i henhold til gjeldende regelverk. Styret har fastsatt at banken skal oppfylle LCR med en buffer på 10 prosentpoeng. For konsernet

Fana Sparebank skal LCR måles og oppfylles for konsern, morbank og Fana Sparebank Boligkreditt hver for seg. For konsernet utgjorde LCR 219 prosent ved utgangen av 2020, og 194 prosent for morbanken. Fana Sparebank Boligkreditt hadde på samme tidspunkt en LCR på 860 prosent.

7.8 Operasjonell risiko

Banken definerer operasjonell risiko som risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser.

Målet for risikostyringen i banken er at avvik fra forventet resultat ikke skal overstige en styrefastsatt maksimumsramme. Rammen tilsvarer bankens margin på toppen av regulatoriske kapitalkrav. Det er først og fremst endringer i markedspriser som statsrenter og kredittrisikopåslag som gir opphav til volatilitet. Men også tap som følge av operasjonell feil kan gi avvik fra forventet resultat. Styret er av den oppfatning at tap som følge av operasjonelle feil kun i begrenset grad skal bidra til avvik fra forventet resultat, og har fastsatt maksimumsramme for slik eksponering. Nivået på rammen begrunnes med at operasjonelle feil knyttet til vurdering og etablering av den enkelte sikkerhet kan gi tap av en viss størrelse.

I tråd med Strategi Styring av Operasjonell Risiko har banken egenutviklet metodikk for risikoanalyse. Det følger av risikoanalysen at beregnede tap som følge av operasjonelle feil er på nivå med bankens risikovilje.

Intern rapportering av hendelser fungerer tilfredsstillende i banken. Unntaksvis fører operasjonelle hendelser til uønskede tap. I 2020 har tre hendelser gitt operasjonelle tap av en viss størrelse. Samlet er tapene noe lavere enn styrets maksimumsramme for operasjonelle tap. Bankens har som følge av hendelsene iverksatt tiltak for å styrke operasjonell risikostyring.

7.9 Internrevisjon

Bankens internrevisjon utføres av revisjonsselskapet PwC. Internrevisjonen foretar blant annet årlige gjennomganger av bankens kritiske risikoområder, herunder innenfor kreditt, IKT, likviditetsstyring og markedsrisiko. Aktivitetsplanleggingen og rapportering av internrevisjonens arbeid er forankret hos styret.

7.10 Compliance

Bankens compliancefunksjon ivaretas av bankens avdeling for kreditt og juridisk. Compliance har ansvar for å gi råd til ledelsen om etterlevelse av lover, regler og standarder som banken skal drive sin virksomhet etter. Funksjonen skal også proaktivt identifisere, dokumentere og vurdere compliance-risiko knyttet til bankens forretningsmessige aktiviteter.

7.11 Vurdering av risiko og kapitalbehov

Fana Sparebank har utarbeidet en totalrisikomodell som utgangspunkt for beregning av bankens kapitalbehov, ICAAP, i henhold til Finanstilsynets Rundskriv 12/2016. Bankens har identifisert og beskrevet følgende risikoområder som legges til grunn ved beregningen av kapitalbehovet: kredittrisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko og markedsrisiko. Fana Sparebank har valgt de enkleste tilnærmingene, det vil si standardmetoden med hensyn til kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. Beregnet kapitalbehov for kredittrisiko etter standardmetoden er økt med et tillegg for konsentrasjonsrisiko. For de øvrige risikoområdene er det lagt til grunn både simuleringer basert på ulike scenarier i tillegg til metoder som er beskrevet i

Finanstilsynets rundskriv. Banken vil løpende evaluere kost/nytte i forbindelse med overgang til mer avanserte metoder.

Finanstilsynet har fastsatt at Fana Sparebank skal ha kapital utover minstekrav og bufferkrav tilsvarende 2,5 prosent av beregningsgrunnlaget (pilar 2-krav) for risikoer som foretaket er utsatt for og som ikke, eller bare delvis, er dekket i minstekravet i pilar 1. Pilar 2-kravet skal dekkes av ren kjernekapital. Finanstilsynets krav har hatt virkning siden 30. juni 2017. Etter dette har regler for vurdering av risiko knyttet til eierandeler i forsikringsforetak gitt en økning i pilar 2-kapitalkravet i størrelsesorden 0,1 prosent av beregningsgrunnlaget. Motsyklisk kapitalbuffer ble redusert fra 2,5 til 1,0 prosent i mars 2020.

Ved utgangen av 2020 ligger ren kjernekapital over styringsmålet. Det gjelder også ansvarlig kapital og kjernekapital. Styret er opptatt av tilstrekkelig kapitalisering ut fra risiko i virksomheten og forventet vekst. Banken har utarbeidet både et medium og hardt stressscenario. Banken tilfredsstiller de ulike kravene til kapital, også under stress hensyntatt enkle tiltak.

Totalrisikomodellen og beregningen av kapitalbehovet er beskrevet i et eget ICAAP-dokument.

8 Organisasjon, opplæring og arbeidsmiljø

Fana Sparebank ønsker å være en foretrukket og attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

I 2020 styrket vi HR arbeidet gjennom ansettelse av Direktør Organisasjonsutvikling, for å jobbe strategisk og målrettet med utvikling av medarbeidere og organisasjon.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-arbeidet i Fana Sparebank.

8.1 Arbeidsmiljø, nærværarbeid og sykefravær

I Fana Sparebank har vi et høyt fokus på nærværarbeid, gjennom å aktivt jobbe for et godt og inkluderende arbeidsmiljø.

Fana Sparebank er IA-bedrift og samarbeider tett med NAV-kontorene og Arbeidslivssenter for å øke nærværet og forebygge sykefravær.

Tallene for det legemeldte sykefraværet i banken bekrefter flere år med positiv utvikling. I 2020 endte det med et gjennomsnittlig sykefravær på 5,7 prosent. Dette er en oppgang fra 1,3 prosent for tilsvarende måling i 2019, og det er langtidsfraværet som har økt. Det egenmeldte fraværet er fortsatt svært lavt, og utgjør i underkant av 1 prosent. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Det har vært arbeidet målrettet og systematisk med oppfølging av sykefraværet, og dette har gitt gode resultater. Samarbeidsutvalget i banken deltar aktivt i arbeidet med å redusere sykefraværet. Banken legger til rette for medarbeidere som av ulike helsemessige årsaker trenger tilpasning, og vier betydelig oppmerksomhet på å redusere andelen av langtidssyke medarbeidere.

8.1.1 Sykefravær, kjønnsfordelt

Sykefraværet er fordelt med 4,9 prosent på menn og 6,3 prosent for kvinner. For fravær som skyldes syke barn er dette fordelt på 70 dagsverk for menn og 29 dagsverk for kvinner.

8.1.2 Ledelse og lederutvikling

Tydlig og konsistent ledelse er en kritisk suksessfaktor med tanke på å oppnå bankens overordnede mål om å være en attraktiv arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere. For at den enkelte leder skal få hjelp til å identifisere sine viktigste utviklingsområder, gjennomføres det regelmessig lederevalueringer.

8.2 Great Place To Work

For tredje år på rad har banken gjennomført tillit- og medarbeiderundersøkelsen Trust Index i samarbeid med Great Place to Work Institute. Dette er en undersøkelse som måler medarbeidernes opplevelse av Tillit, Stolthet til jobben de gjør, og Fellesskapet på arbeidsplassen. Alle medarbeidere inviteres til å gi uttrykk for sin opplevelse av arbeidsmiljøet og hvilken tillit de opplever i organisasjonen. Resultatene presenteres gjennom fem dimensjoner – Troverdighet, Respekt, Rettferdighet, Stolthet og Fellesskap. Grensen for sertifisering er en gjennomsnittlig score på 70 prosent.

Banken deltok første gang i 2018, og oppnådde 77 prosent gjennomsnittlig score. Det innebar sertifisering på første forsøk, og våren 2019 ble banken tildelt pris for å være Norges 10. beste arbeidsplass i klassen for bedrifter med 50 til 199 ansatte. I tillegg mottok banken en spesialpris for sitt samsfunnsansvar. Det ble gjennomført en ny undersøkelse i 2019, og resultatene viser en kraftig forbedring fra et allerede høyt nivå. Med en gjennomsnittscore på 83 prosent ble banken i 2020 kåret til Norges 5. beste arbeidsplass i klassen 50–199 ansatte.

I november 2020 ble undersøkelsen gjennomført på nytt, og det var knyttet stor spenning til hvordan korona-situasjonen ville påvirke medarbeidernes opplevelse av arbeidsmiljøet og tillit i organisasjonen. Resultatene viser nok en fremgang fra 83 til hele 88 prosent gjennomsnittscore.

Great Place To Work representerer et verktøy for å arbeide aktivt og konstruktivt med organisasjonens sterke og svake sider. Med bakgrunn i resultatene av undersøkelsen, utarbeider avdelingene handlingsplaner for å videreutvikle arbeidsmiljøet i banken.

8.3 Øvrige forhold

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatet i 2020.

Styret er opptatt av at banken har gode arbeidsvilkår for best mulig å ivareta bankens viktigste ressurs, som er medarbeiderne og den kompetansen de representerer.

8.4 Kompetanseutvikling

Våre ansatte er vår viktigste ressurs og konkurransefortrinn, og Fana Sparebank arbeider målrettet med kompetanseheving på alle nivå i organisasjonen. Banken har blant annet videreført arbeidet med autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere og godkjenningssystemet for skadeforsikring. Dette inkluderer systematisk og kontinuerlig kunnskapsoppdatering for å styrke rådgivernes kompetansebase. I 2020 ble autoriseringen utvidet til å omfatte personforsikring. I tillegg er det nå et krav om at alle øvrige kunderådgivere og kundebehandlere skal ha autorisasjon i minimum skadeforsikring. Alle autoriserte har vært igjennom den årlige kompetanseoppdateringen som følger av autorisasjonene.

Banken har også investert i videreutdanning innen ulike ledelses- og masterprogrammer.

Det har vært lagt ned betydelige ressurser på kompetansehevende tiltak innenfor Innovasjons- og utviklingsmiljøet i banken.

8.5 Mangfold og likestilling

Fana Sparebank arbeider med å integrere mangfolds- og likestillingsperspektiver i virksomheten og vil arbeide videre med mål og tiltak på flere områder. Vi ønsker kvalifiserte medarbeidere uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, religion, seksuell orientering og etnisk bakgrunn, og vil fortsette arbeidet med bevissthet i rekrutteringsprosesser og intern kompetanseutvikling.

Banken har som målsetting å tilstrebe en jevn fordeling mellom kjønnene på alle nivåer. Blant alle bankens 115 medarbeidere er det 66 kvinner og 49 menn. Andelen kvinner utgjør 58 prosent.

8.5.1 Ledernivå og styre

På ledernivå er kjønnsfordelingen totalt sett likt fordelt per 31.12.2020:

Ledernivå	Kjønnsfordeling	Prosent
Ledernivå 1	4 kvinner og 4 menn	50/50
Ledernivå 2	2 kvinner og 2 menn	50/50
Alle ledere	6 kvinner og 6 menn	50/50
Styret	3 kvinner og 3 menn	50/50

8.5.2 Lønnsnivåer, kjønnsfordelt

Med utgangspunkt i gjennomsnittslønnen for 2020, omregnet til 100 prosent stilling, viser en samlet oversikt at kvinner tjener 98 prosent av gjennomsnittslønnen, mens menn tjener 102 prosent av samme. Kvinners gjennomsnittslønn utgjør 96 prosent av menns gjennomsnittslønn.

8.6 Diskriminering

Gjennom drift, rekruttering og utøvelsen av virksomheten ansees banken å opptre i tråd med diskrimineringslovens formål, herunder å gi like muligheter og rettigheter, samt å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

8.7 Personal

I Fana Sparebank var det 136 ansatte i konsernet og 112 i morbanken ved utgangen av 2020. Dette utgjorde henholdsvis 133 og 109 årsverk. For konsernet representerer dette en nedgang på 7 årsverk fra 2019. I oversikten over årsverk inngår også vikarer og traineer.

9 Øvrige forhold

Systemer og rutiner for sikkerhet er i samsvar med de krav som stilles i forskrift om Helse, Miljø og Sikkerhet.

Banken arbeider aktivt med utviklings- og innovasjonsarbeid for å styrke konkurransekraften og forbedre kundeopp-

levelsen, særlig innen digitale løsninger. Fana Sparebanks FoU-aktivitet ledes av avdeling Innovasjon og Digitale kanaler.

9.1 Ytre miljø – klimanøytralitet

Fana Sparebank er klimanøytral etter fremgangsmåten beskrevet i FN-initiativet Climate Neutral Now.

Klimaregnskapet bygger på bankens årsrapport til Stiftelsen Miljøfyrtårn. Sertifiseringen ansees å være et viktig utgangspunkt for å utvikle en fremtidsrettet, bærekraftig virksomhet.

Klimaregnskapet for 2020 viser en klar nedgang i bankens karbonfotavtrykk sammenlignet med året før. Reduksjonen har sammenheng med overgangen fra fossil til elektrisk oppvarming ved hovedkontoret i 2019, der full effekt ble oppnådd i 2020. Nye varmepumper og et avansert energistyringssystem har dessuten hatt positiv effekt på restforbruket av elektrisitet, hvilket er uttrykk ved scope 2, indirekte utslipp ved elektrisitetsforbruk. Store deler av reduksjonene i scope 3, indirekte utslipp ved reiser, er kommet som følge av koronasituasjonen, og er ikke å anse som en varig effekt. Det legges likevel til grunn at reisevirksomhet og deltagelse på møter og arrangementer i fremtiden vil bli påvirket av erfaringene fra 2020.

Det er ikke foretatt beregninger av hvordan hjemmekontor har påvirket bankens karbonfotavtrykk, eksempelvis gjennom redusert jobbreise og forbruk ved kontoret, men samtidig økt forbruk hjemme.

Virksomhetens beregnede utslipp basert på indirekte forbruk og kjøpte tjenester er i mindre grad kartlagt. En av disse kildene er bankens bruk av IT-tjenester og drift av kundesystemer hos hovedleverandøren TietoEvry.

Fana Sparebank har kjøpt opprinnelsesgarantier tilsvarende hele konsernets fysiske kraftforbruk. Bankens miljøopsating er beskrevet nærmere i Samfunnsansvarsrapporten for 2020 og inngår som en del av Årsrapporten.

Bankens kontorer er i umiddelbar nærhet av gode kollektive reisealternativer, det være seg Bybanen eller buss.

Fremtidig tilpasning til et lavutslippsamfunn vil inkludere bankens utlånsvirksomhet. Fana Sparebank har forpliktet seg i henhold til FNs klimainitiativ innen finans om å bidra til å nå Parisavtalens mål om å begrense den globale oppvarming til maksimum 2 °C, og å tilstrebe ned mot 1,5 °C. Fana Sparebank har satt et klimamål som innebærer en reduksjon av karbonfotavtrykket med 30 prosent innen 2025, og 50 prosent innen 2030.

10 Datterselskaper

Fana Sparebank har to heleide datterselskaper, Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Boligkreditt AS.

10.1 Fana Sparebank Eiendom AS

Eiendomsmeglingsforetaket Fana Sparebank Eiendom AS, som er heleid av Fana Sparebank, utfører eiendomsmeglingsoppdrag både gjennom sitt tradisjonelle konsept og gjennom lavpriskonseptet Himla.

Fana Sparebank Eiendom AS omsatte 879 eiendommer i 2020. Det er en nedgang fra 1.035 i 2019, og har sammenheng med koronasituasjonen og restrukturering av selskapet. Foretaket har ved årsskiftet en markedsandel i bruktmarkedet i

Bergen kommune på cirka 8,3 prosent, hvorav i overkant av 4 prosent for Himla.

Gjennom tradisjonell eiendomsmegling selges både brukte boliger og boliger under oppføring. Totalt stod avdelingen bak salget av 363 boliger i 2020. Avdelingen består av 16 ansatte. Det inkludert regnskap og oppgjørstjenester som også betjener Himla. Alle har arbeidssted på Nesttun.

Det samlede resultatbidraget fra eiendomsmeglingsvirksomheten utgjorde -5,7 millioner kroner i 2020. Provisjonsinntektene utgjorde 40,3 millioner kroner (54,9). Kostnadene utgjorde 47,6 millioner kroner (56,5). Resultatnedgangen fra fjoråret tilskrives dels effekt av koronakrisen, men er også et uttrykk for at det er lagt ned omfattende tid og ressurser i å restrukturere selskapet etter at det ble ilagt et overtredelsesgebyr på 350.000 kroner av Finanstilsynet, blant annet som følge av mangelfull etterlevelse av hvitvaskingsreglement. Alle avvik som ble påpekt av tilsynet ble lukket i løpet av 2020.

Selskapet har nylig tilsatt ny daglig leder med lang fartstid i selskapet fra tidligere.

10.2 Himla Eiendomsmegling

Himla er Fana Sparebank Eiendoms lavpriskonsept for eiendomsmegling. Konseptet ble introdusert i februar 2018, og opplever stor suksess i markedet. Gjennom 2020 er det omsatt 400 eiendommer fra Bergens-kontoret, og 116 ved Oslo-kontoret. Himla har 9 ansatte, hvorav 2 i Oslo.

Virksomheten i Himla Eiendomsmegling drives som en egen avdeling av Fana Sparebank Eiendom AS. Ved hjelp av digitalisering og en innovativ måte å drive eiendomsmegling på, gir Himla-kundene mulighet til å selge boligen for et fast meglerhonorar på 35.000 kroner. I januar 2021 passerte Himla Eiendomsmegling en milepæl med 1000 solgte eiendommer i Bergens-området siden oppstarten.

10.3 Fana Sparebank Boligkreditt AS

Boligkreditselskapet er et 100 prosent eid datterselskap med en aksjekapital på 525 millioner kroner. Selskapets formål er å overta deler av morbankens boliglånportefølje. Selskapet har ingen ansatte, og har inngått en avtale med Fana Sparebank for drift og administrasjon av virksomheten. Selskapet har ved utgangen av 2020 overtatt 5.727 boliglån fra morbanken (4.956). Samlet utlån utgjør 10,8 milliarder kroner (8,8). Finansieringen skjer gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Boligselskapet har utstedt OMF for til sammen 9,3 milliarder kroner (7,7). Av disse er 300 millioner kroner kvalifisert som Grønn OMF. Årets resultat etter skattekostnader ble 28,5 millioner kroner (26,0 millioner kroner).

11 Disponering av resultat i morbank

Av årets totalresultat på 104,2 millioner kroner går 4,8 millioner kroner som rente til hybridkapitaleierne. Styret foreslår at avsetting til gavefondet skal være 30 millioner kroner. 69,8 millioner kroner tilføres sparebankens fond.

12 Utsikter for 2021

Koronakrisen har påvirket oss på alle nivåer i 2020. Fra banken, med våre kunder, ansatte og selve bankvirksomheten til nasjonen og på et globalt nivå. Ved inngangen til 2021 er utsiktene til normalisering kommet gjennom utrulling av vaksiner. Det er likevel mange områder der det vil ta tid før adferd og aktivitet kommer tilbake til nivåene før krisen kom. I dette ligger at virksomheter som har tøyd seg langt for å holde hjulene i gang, fortsatt står i fare for å gå overende og lede til engasjementstap og økt arbeidsledighet. Vi står overfor en sårbar periode der det vil svinge mellom fortsatt strenge koronatiltak og forventninger om bedre tider.

Fana Sparebanks styre og ledelse opprettholder derfor høy oppmerksomhet knyttet til situasjonen, og er særlig innstilt på at krisen fortsatt vil kreve at det tas ekstraordinære hensyn for å ivareta både kundenes og de ansattes interesser.

Disse hensynene spenner fra det helsemessige til at bankens samfunnsansvar skal ivaretas på best mulig måte. I dette ligger også å tilpasse vilkår og på annen måte sikre at forbigående problemer ikke forsterkes eller blir permanente. Et bidrag i så måte er det historisk lave rentenivået som åpner for at det er lettere å betjene lån selv under pressede situasjoner.

Styret legger til grunn at bankens resultater fremover vil reflektere at den valgte vekststrategien vil gi god uttelling. Banken har utviklet effektive, heldigitale prosesser for utlånsbehandling. Det bidrar til økt kostnadseffektivitet og god lønnsomhet for banken generelt, og boliglånporteføljen spesielt.

Gjennom hele krisen har fundamentet for bankens virksomhet vært svært betryggende. Bankens stilling, både likviditets- og soliditetsmessig, er svært god. Det er styrets oppfatning at Fana Sparebank står godt rustet til ikke bare å møte de utfordringene som banken står overfor, men også være en positiv bidragsyter til å få kunder, ansatte og organisasjonen trygt gjennom krisen.

Styret vil avslutningsvis gi uttrykk for en særlig takk til alle bankens ansatte for den formidable innsatsen som er lagt ned i 2020, både for å ta vare på bankens kunder og med å holde hjulene og driften i gang under særdeles krevende forhold.

Nesttun, 25. mars 2021
i styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
STYRETS LEDER

Peter Frølich
STYRETS NESTLEDER

Kjerstin Fyllingen
STYREMEDLEM

Arnt Hugo Knudsen
REPRESENTANT FOR ANSATTE

Hanne Magnussen
REPRESENTANT FOR ANSATTE

Lisbet K. Næør
ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Resultatregnskap

(I MILL. KR)

	Note	Morbank		Konsern	
		31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost		373,3	456,3	559,5	669,3
Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi		57,1	73,1	54,9	74,4
Rentekostnader		169,7	221,9	283,2	369,8
Netto renteinntekter	17	260,7	307,4	331,2	373,9
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	20	7,1	6,6	7,1	6,0
Provisjonsinntekter og gebyrer	18	70,9	75,1	85,5	107,1
Provisjonskostnader	19	-7,7	-7,5	-7,7	-7,5
Netto gevinst/tap finansielle instrumenter	20	16,6	5,9	11,5	1,4
Andre inntekter		5,8	5,2	3,4	2,1
Andre driftsinntekter		92,7	85,3	99,8	109,1
Sum inntekter		353,5	392,7	430,9	483,0
Personalkostnader	21, 37, 39	109,0	110,1	136,2	142,5
Administrasjonskostnader	21	58,2	52,2	72,1	69,6
Avskrivninger	32	12,8	12,0	13,4	12,8
Andre driftskostnader	22	23,7	26,5	30,5	32,5
Driftskostnader		203,7	200,8	252,3	257,4
Driftsresultat før tap		149,7	191,9	178,6	225,6
Tap på utlån og garantier	11	18,7	-16,2	18,2	-13,4
Driftsresultat før skatt		131,0	208,1	160,5	239,0
Skattekostnad	23	27,2	49,9	33,7	56,9
Resultat for perioden		103,9	158,2	126,8	182,2

Utvidet resultatregnskap

Resultat for perioden		103,9	158,2	126,8	182,2
Estimatavvik pensjoner		-0,8	-0,5	-0,8	-0,5
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner		0,2	0,1	0,2	0,1
Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet		-0,6	-0,4	-0,6	-0,4
Verdiendring utlån til virkelig verdi		0,9	0,3	0,0	0,0
Sum øvrige resultatposter som senere kan bli reklassifisert til resultatet		0,9	0,3	0,0	0,0
Andre inntekter og kostnader for perioden		0,4	0,0	-0,6	-0,4
Totalresultat for perioden		104,2	158,1	126,2	181,8

Eiendeler	Note	Morbank		Konsern	
		31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Kontanter, innskudd i Norges Bank		77,4	77,6	77,4	77,6
Utlån til kredittinstitusjoner	7, 24	969,5	844,5	224,9	237,4
Utlån til kunder	7-12	14 544,1	14 424,0	25 387,1	23 253,2
Finansielle derivater	27	18,6	4,3	18,6	4,3
Rentebærende verdipapir	29	3 337,7	2 090,2	3 128,1	2 179,1
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	30	291,4	336,7	291,4	336,7
Aksjer i datterselskap	31	560,0	360,0	0,0	0,0
Utsatt skattefordel	23	2,2	0,0	4,0	0,0
Immatrielle eiendeler	32	11,1	7,8	11,2	8,2
Varige driftsmidler	32	71,8	70,4	72,2	71,1
Leierettigheter	33	33,9	30,6	33,9	30,6
Andre eiendeler		7,0	14,6	7,0	14,6
Forskuddsbetalte kostnader		10,9	9,9	20,5	28,3
Sum eiendeler		19 935,7	18 270,7	29 276,2	26 241,2

Gjeld og egenkapital

Gjeld til kredittinstitusjoner	24	465,4	33,7	421,8	2,8
Innskudd fra kunder	24-26	11 925,7	11 279,9	11 924,1	11 278,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	34	4 748,8	4 268,8	13 772,6	11 932,4
Finansielle derivater	27	43,3	18,0	43,3	18,0
Annen gjeld		29,0	33,4	30,8	37,8
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	35	24,2	22,6	31,9	27,9
Betalbar skatt	23	29,7	51,6	37,7	59,5
Utsatt skatt	23	0,0	0,8	0,0	0,2
Leieforpliktelser	33	34,7	30,9	34,7	30,9
Avsetninger og pensjonsforpliktelse	35-36	35,6	18,5	35,6	18,5
Ansvarlig lånekapital	34	299,7	299,8	299,7	299,8
Sum gjeld		17 636,2	16 058,1	26 632,3	23 705,8
Sparebankens fond		2 100,4	2 030,6	2 444,8	2 353,4
Gavefond		68,3	50,8	68,3	50,8
Foreslått avsetning til gavefond		30,0	30,0	30,0	30,0
Fondsobligasjoner		100,9	101,2	100,9	101,2
Sum egenkapital	3	2 299,5	2 212,6	2 643,9	2 535,4
Sum gjeld og egenkapital		19 935,7	18 270,7	29 276,2	26 241,2
Forretninger utenom balansen	40				

Nesttun, 25. mars 2021
i styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
STYRETS LEDER

Peter Frølich
STYRETS NESTLEDER

Kjerstin Fyllingen
STYREMEDLEM

Arnt Hugo Knudsen
REP. FOR ANSATTE

Hanne Magnussen
REP. FOR ANSATTE

Lisbet K. Næør
ADM. DIREKTØR

Kontantstrømoppstilling

(I MILL. KR)

	Note	Morbank		Konsern	
		31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
Rente- og provisjonsinnbetalinger fra kunder		467,0	536,7	624,2	726,7
Netto inn-/utbetalinger av lån til kunder		-81,6	-372,1	-2 096,3	-1 182,5
Renteutbetalinger til kunder		-88,1	-109,2	-88,1	-109,2
Netto inn-/utbetalinger av innskudd fra kunder		659,8	228,0	660,2	227,8
Renteinnbetalinger sentralbanken		0,3	0,8	0,3	0,8
Netto inn/utbetalinger på utlån til/fra kredittinstitusjoner		-126,0	78,1	-1,2	104,1
Innbetaling av utbytte		0,4	5,5	0,4	5,5
Utbetalt ved investering aksjer holdt for omsetning		-100,0	-5,9	-100,0	-5,9
Innbetalt ved salg aksjer holdt for omsetning		170,1	17,4	170,1	17,4
Utbetaling leiekostnader som ikke inngår i måling av leieforpliktelser	33	-0,7	-1,5	-0,7	-1,5
Utbetalinger drift		-204,3	-195,9	-246,9	-253,2
Utbetalinger skatter	23	-51,9	-38,8	-59,4	-48,4
Øvrige inntekter		6,7	1,0	45,2	56,0
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		651,5	144,0	-1 092,3	-462,6
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
Utbetalt ved investering i strategiske aksjer		-5,2	-29,3	-5,2	-29,3
Innbetalt ved salg investering i strategiske aksjer		1,3	49,7	1,3	49,7
Utbetaling kapitalforhøyelse aksjepost i datterselskap		-200,0	0,0	0,0	0,0
Utbytte strategiske aksjer		5,4	1,1	5,4	1,1
Kjøp av varige driftsmidler	32	-21,9	-9,4	-22,0	-9,6
Salg av varige driftsmidler		7,6	2,1	7,6	2,1
Netto inn-/utbetaling ved omsetning rentebærende verdipapirer		-1 244,6	45,6	-946,0	47,0
Renteinntekter rentebærende verdipapirer		34,0	45,1	35,1	46,6
Øvrige inntekter fra investeringsaktiviteter		0,7	3,1	0,0	0,0
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		-1 422,8	108,0	-923,8	107,6
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
Utbetaling leieforpliktelse	33	-2,8	-2,2	-2,8	-2,2
Utbetaling rentedel leieforpliktelse	33	-0,9	-0,8	-0,9	-0,8
Opptak F-lån		1 100,0	0,0	1 100,0	0,0
Nedbetaling F-lån		-700,0		-700,0	0,0
Opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld	34	1 650,3	1 251,8	4 865,1	3 556,0
Utbetaling ved tilbakebetaling av sertifikater og obligasjonsgjeld	34	-1 180,2	-1 268,6	-3 032,6	-2 820,8
Rentebetalinger på finansaktiviteter		-71,0	-87,4	-191,9	-232,3
Opptak av ansvarlig lånekapital	34		99,8	0,0	99,8
Utbetalt ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	34		-200,1	0,0	-200,1
Rentebetalinger på ansvarlig kapital		-7,1	-8,7	-7,1	-8,7
Gavefond		-12,5	-24,6	-9,2	-24,6
Utbetalt fondsobligasjonseiere		-4,8	-7,0	-4,8	-7,0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		771,0	-247,8	2 015,9	359,3
Netto kontantstrøm for perioden		-0,2	4,3	-0,2	4,3
Netto endring i kontanter					
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse		77,6	73,4	77,6	73,4
Beholdning av kontanter ved periodens slutt		77,4	77,6	77,4	77,6
Netto endring i kontanter		-0,2	4,3	-0,2	4,3

Endringer i egenkapitalen

(I MILL. KR)

Morbank	Spare- bankens fond	Gavefond	Foreslått utdelt gavefond	Hybrid- kapital	Sum
Egenkapital 31.12.19	2 030,6	50,8	30,0	101,2	2 212,6
Resultat 2020	69,4		30,0	4,5	103,9
Utvidet resultat 2020	0,4				0,4
Totalresultat for perioden	69,7	0,0	30,0	4,5	104,2
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0		0,0
Belastet gavefondet		-12,5			-12,5
Utbetalt renter fondsobligasjon				-4,8	-4,8
Egenkapital 31.12.20	2 100,4	68,3	30,0	100,9	2 299,5
Egenkapital 31.12.18	1 910,7	45,4	30,0	200,4	2 186,4
Resultat 2019	120,4		30,0	7,8	158,2
Utvidet resultat 2019	0,0				0,0
Totalresultat for perioden	120,3	0,0	30,0	7,8	158,1
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0		0,0
Belastet gavefondet		-24,6			-24,6
Utstedelse av ny fondsobligasjon	-0,3			100,0	99,8
Innløsning av fondsobligasjon	-0,1			-200,0	-200,1
Utbetalt renter fondsobligasjon				-7,0	-7,0
Egenkapital 31.12.19	2 030,6	50,8	30,0	101,2	2 212,6
Konsern					
Egenkapital 31.12.19	2 353,4	50,8	30,0	101,2	2 535,4
Resultat 2020	92,3		30,0	4,5	126,8
Utvidet resultat 2020	-0,6				-0,6
Totalresultat for perioden	91,7	0,0	30,0	4,5	126,2
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0		0,0
Belastet gavefondet		-12,5			-12,5
Korreksjon EK IFRS 9 avsetning	-0,4				-0,4
Utbetalt renter fondsobligasjon				-4,8	-4,8
Egenkapital 31.12.18	2 209,8	45,4	30,0	200,4	2 485,6
Resultat 2019	144,4		30,0	7,8	182,2
Utvidet resultat 2019	-0,4				-0,4
Totalresultat for perioden	144,0	0,0	30,0	7,8	181,8
Gavefond vedtatt generalforsamling		30,0	-30,0		0,0
Belastet gavefondet		-24,6			-24,6
Utstedelse av ny fondsobligasjon	-0,3			100,0	99,8
Innløsning av fondsobligasjon	-0,1			-200,0	-200,1
Utbetalt renter fondsobligasjon				-7,0	-7,0
Egenkapital 31.12.19	2 353,4	50,8	30,0	101,2	2 535,4

NOTE 1 Regnskapsprinsipper

1. Selskapsinformasjon
2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet
3. Endringer i regnskapsprinsipper
4. Konsolideringsprinsipper
5. Segmentrapportering
6. Inntektsføring
7. Finansielle eiendeler og forpliktelse
8. Ikke finansielle eiendeler og gjeld
9. Skatt
10. Pensjonsforpliktelser
11. Egenkapital
12. Omregning utenlandsk valuta
13. Kontantstrømoppstilling
14. Viktige regnskapsmessige og skjønsmessige vurderinger
15. Standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

1. Selskapsinformasjon

Fana Sparebank ble stiftet i 1878 og er lokalisert i Bergen kommune. Bankens hovedkontor er på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Bergen, Norge. Banken har avdelingskontor i Bergen sentrum og på Osøyro i Bjørnafjorden kommune. Fana Sparebank er et selveiet foretak. Sparebankens fond tilhører følgelig banken, og ingen kan gjøre krav på det.

Fana Sparebank konsern består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Boligkreditt AS og Fana Sparebank Eiendom AS.

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår boligkredittselskap og eiendomsmeglervirksomhet som virksomheter organisert i egne datterselskaper.

2. Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernregnskapet for Fana Sparebank er avlagt i samsvar med IFRS (International Financial Reporting Standards) godkjent av EU, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven.

Selskapsregnskapet avlegges etter samme prinsipper som konsernregnskapet.

Regnskapet er basert på historisk kost. Finansielle eiendeler og gjeld vurderes til amortisert kost, med unntak av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat.

Regnskapet presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter presenteres i millioner dersom annet ikke er angitt spesifikt. Presentasjon av balansen er basert på likviditet, slik at alle eiendeler og forpliktelser presenteres i likviditetsrekkefølge.

3. Endringer i regnskapsprinsipper

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i årsrapport for 2019, med unntak av de endringene i IFRS og fortolkninger som har blitt implementert i 2020. Nedenfor er det listet hvilke endringer som har vært relevant for konsernet.

Endringer i IAS 1 og IAS 8

– Definisjon av vesentlighet

International Accounting Standards Board (IASB) har utgitt endringer til definisjonen av vesentlighet for å gjøre det enklere for foretak å foreta vesentlighetsvurderinger og forbedre relevansen av opplysningene i notene til finansregnskapet. Underliggende vesentlighetskonsept i IFRS standardene er ikke endret.

Endringer i IFRS 9, IAS 39 og IFRS 7

– IBOR reformen

Det pågår en internasjonal reform for bruk av IBOR-renter. Endringene gir midlertidige lettelse til særskilte krav knyttet til sikringsbokføring i perioden med usikkerhet før de nåværende referanserentene er byttet med alternative tilnærmet risikofrie renter. Endringen kan medføre mer noteinformasjon, men gjelder sikringsbokføring og vil ikke få betydning for selskapet.

4. Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter Fana Sparebank med 2 heleide datterselskaper. Fana Sparebank har kontroll over datterselskapene, da eierandelen er 100 % og det ikke er forhold som tilsier at andre har kontroll.

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet til anskaffelseskost.

NOTE 1

(forts.)

Konsernregnskapet viser finansiell stilling og resultat av årets virksomhet, endringer i egenkapital og kontantstrømmen som en økonomisk enhet.

Alle konserninterne investeringer, transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper tilpasses når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper. Mer-/mindre-verdier i døtre innregnes i konsernet.

5. Segmentrapportering

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i følgende driftssegmenter: Privatmarked, Bedriftsmarked, Kapitalmarked og eiendomsmegling. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene.

Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt i all hovedsak rapportert som del av segmentene Privatmarked og Kapitalmarked.

Segmentrapporteringen bygger på intern finansiell rapportering ut fra konsernets organisering. Konsernets øverste beslutningstaker er administrerende direktør.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Rapportering på geografiske segmenter utarbeides ikke da dette gir lite tilleggsinformasjon.

6. Inntektsføring

Renteinntekter inntektsføres ved bruk av effektiv rentemethode. Dette innebærer løpende inntektsføring av renter med tillegg av amortisert av etableringsgebyrer og eventuelt andre gebyrer som er å anse som en del av den effektive renten. Den effektive renten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid for lånet (amortisert kost). For utlån til virkelig verdi blir etableringsgebyrer og andre gebyrer inntektsført når instrumentet første gang balanseføres.

Renteinntekter på nedskrevne engasjementer (misligholdte engasjement steg 3) beregnes som effektiv rente av netto nedskrevet verdi.

Andre driftsinntekter består blant annet av gebyrer og provisjoner knyttet til betalingsformidling, finansielle garantier, salg av forsikringsprodukter og eiendomsmegling. Gebyrer og provisjoner som ikke inngår i effektiv renteberegning, inntektsføres over tid etter hvert som tjenesten leveres eller på tidspunkt når oppdraget er utført. Meglerprovisjon inntektsføres når det er inngått bindende avtale mellom kjøper og selger. Dette skjer ved budaksept mellom partene.

Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i bankens

balanse. Opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Ved salg av aksjer, obligasjoner og sertifikater vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

Utbytte fra investeringer inntektsføres når rett til utbytte er etablert og besluttet av generalforsamling. Utbytte fra datterselskap inntektsføres i selskapsregnskapet det året det blir vedtatt, i praksis blir dette året etter opptjeningsåret. I konsernregnskapet blir utbyttet eliminert.

7. Finansielle eiendeler og forpliktelse

Finansielle eiendeler og forpliktelser verdsettes og klassifiseres i samsvar med IFRS 9 og presentasjon utføres i samsvar med IFRS 7.

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på avtaletidspunktet, som er tidspunkt for når selskapet blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler føres ut av balansen når rettighet til å motta kontantstrømmer opphører eller eien delen er avhendet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Klassifisering og måling

Finansielle eiendeler og gjeld inndeles i følgende kategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over resultat (FVPL)
- Virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultat (FVOCI)

Klassifisering av finansielle instrumenter bestemmes ved første gangs regnskapsføring.

Klassifisering besluttes på grunnlag av forretningsmodell for den porteføljen som instrumentet inngår i og hvilken kontraktsmessige kontantstrømmer instrumentene har.

For finansielle eiendeler skilles det mellom følgende typer instrumenter

- Gjeldsinstrumenter
- Derivat
- Egenkapitalinstrumenter

Noter til regnskapet

NOTE 1

(forts.)

Gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Gjeldsinstrumenter må gjennom to tester for å avgjøre klassifisering.

Først testes instrumentets kontraktsmessige vilkår (SPPI-testen, Solely payment of principal and interest). Dette medfører at det kun er instrumenter med kontraktsmessige kontantstrømmer som bare består av betaling av rente og hovedstol på gitte datoer som kvalifiserer for amortisert kost-måling. Alle andre finansielle instrumenter skal måles til virkelig verdi.

Instrumenter som i utgangspunktet kvalifiserer for amortisert kost måling må deretter gjennom en forretningsmodell test. Denne testen gjøres på porteføljenivå og vurderer forretningsmodell som instrumentet inngår i.

- Gjeldsinstrument skal måles til amortisert kost dersom instrumentet inngår i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer.
- Gjeldsinstrument som både holdes for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendring ført over total resultatet (OCI), men med renteinntekt og tapsnedskrivninger ført i ordinært resultat.
- Øvrige gjeldsinstrument som ikke holdes, verken helt eller delvis, for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle instrument kan bli bestemt regnskapsført til virkelig over resultatet ved førstegangsinnregning hvis følgende kriterium er oppfylt: Klassifiseringens eliminerer eller i vesentlig grad reduserer en uoverensstemmelse i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått ved måling av eiendelen.

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle eiendeler til amortisert kost innregnes første gang til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader. Etter første gangs innregning måles instrumentet til amortisert kost og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes instrumentets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektive renten. Renteinntekter blir presentert under «Renteinntekter amortisert kost».

Amortisert kost er redusert med eventuelle nedskrivninger for forventet tap. Endring i forventede tapsnedskrivninger blir bokført under «Tap på utlån og garantier» i resultatregnskapet.

Kategorien finansielle instrumenter til amortisert kost består hovedsakelig av kontanter, utlån til kredittinstitusjoner og utlån til kunder, samt finansielle forpliktelser med flytende rente.

Utlån med kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol vurderes i konsernet som nevnt over til amortisert kost. I morbank kan tilsvarende gjeldsinstrument med pant i boligeiendom inngå i en portefølje som kan selges til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Gjeldsinstrumentet vil da klassifiseres til virkelig verdi med verdiendring over total resultatet (OCI), med renteinntekt og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelen.

Finansielle forpliktelser med flytende rente vurderes til amortisert kost. For finansielle forpliktelser med fast rente benyttes virkelig verdiopsjon. Når virkelig verdiopsjon benyttes skal endring i virkelig verdi som skyldes endring i egen kredittisiko føres over utvidet resultatregnskap, mens øvrige verdiendringer føres over det ordinære resultatet.

Finansielle instrumenter

målt til virkelig verdi over resultatet

I denne kategorien inngår utlån med fast rente, derivater, rentebærende verdipapirer og egenkapitalinstrumenter. Instrumentene innregnes første gang i balansen til virkelig verdi. Tilhørende transaksjonskostnad innregnes i resultatregnskapet når de oppstår. Virkelig verdi er det beløpet en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp med, i en transaksjon mellom uavhengige parter.

Renteinntekter og –kostnader for finansielle instrument til virkelig verdi inngår i «Netto renteinntekter».

Endring i virkelig verdi for finansielle instrument til virkelig verdi inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

Utlån med fast rente

For lån med fast rente blir virkelig verdi-opsjon benyttet og disse vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på utlån fastsettes ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet samt interne vurderinger. En endring i kredittspread vil påvirke avkastningskravet ved at tillegget som blir lagt på renten endres. Renterisiko knyttet til utlån med fastrente sikres med derivater. Vurdering av utlån til fast rente til virkelig verdi tar vekk eller vesentlig reduserer regnskapsmessig misforhold mellom renterisikoen for instrumentet og tilhørende sikring.

NOTE 1

(forts.)

Derivater

Derivater måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Ved beregning av virkelig verdi blir rentekurven på balansedagen benyttet. Derivater presenteres som en eiendel når avtalens virkelige verdi er positiv og som en forpliktelse når verdien er negativ.

Egenkapitalinstrumenter

Virkelig verdi på egenkapitalinstrumenter er basert på gjeldende kurs på balansedagen.

Finansielle instrumenter som ikke er børsnotert eller omsettes i et aktivt marked verdsettes etter ulike verdsettelsesteknikker. Ved verdsettelse av finansielle instrumenter anvender konsernet modeller basert på data som er observerbare i markedet i den grad slike er tilgjengelige.

For konsernets egenkapitalinstrumenter som handles i ikke-aktive markeder, baseres virkelig verdi på balansetidspunktet på tilgjengelig regnskapsinformasjon og følgende vurderinger i tillegg til en grad av skjønn:

- Forutsetter fortsatt drift.
- Pris ved siste kapitalutvidelser, eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for eventuell endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
- Virkelig verdi basert på vurdering av selskapet balanse, resultat og kontantstrøm målt mot sammenlignbare selskap notert, og omsatt i et aktivt marked.
- Vurdering av selskapet egenkapital justert for fremtidig forventet resultatutvikling.

Likviditetsportefølje (LCR-portefølje)

Porteføljen styres, måles og rapporteres til ledelsen til virkelig verdi. LCR-porteføljen består av rentebærende fond og obligasjonsporteføljer.

Avkastningsportefølje

Avkastningsporteføljen måles til virkelig verdi over resultatet basert på en vurdering av forretningsmodell. Hovedformålet med porteføljen er å oppnå best mulig avkastning innenfor rammene i kapitalforvaltnings-strategien.

Tapsnedskrivning av utlån vurdert til amortisert kost

Etter IFRS 9 skal tapsnedskrivningene innregnes basert på forventet kredittap. Nedskrivningene skal være forventningsrette og fremadskuende. Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder både for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost og til virkelig verdi med verdiendring ført over utvidet resultatregnskap. I tillegg er

ubenyttede kreditter og garantiforpliktelser omfattet av nedskrivningsmodellen.

Måling av avsetning for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kreditttrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kreditttrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kreditttrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele løpetiden.

Banken har etablert en metode for å vurdere om kreditttrisikoen etter førstegangsinnregning har økt vesentlig ved å beregne endring i risiko for mislighold over gjenværende levetid av det finansielle instrumentet, se eget avsnitt under.

Bankens PM-modell regner ut en misligholdssannsynlighet (porteføljescore) på kunden med bakgrunn i kunden sitt treff på åtte variabler, herunder overtrekk siste månedsslutt, antall første- og andregangspurringer, alder og gjennomsnittlig innskuddsaldo siste seks måneder. Modellen kjøres og oppdateres hver måned. Dersom kunden er ny, vil kunden få sin første porteføljescore etter seks måneder. Søknadsscore vil gjelde frem til da. Porteføljescore inndeles i klassene A til K. Sistnevnte er misligholdsklasse, og blir gitt når det er registrert individuell nedskrivning eller konstatert tap på låntaker på scoretidspunktet, eller låntaker har betalingsmislighold over 1.000 kroner over 90 dager på scoretidspunktet. BM-modellen regner ut en misligholdssannsynlighet (porteføljescore) på kunden med bakgrunn i kunden sitt treff på ulike variabler, herunder gjennomsnittlig trekk på kassekreditt, antall første- og andregangspurringer, revisoranmerkninger, eksterne betalingsanmerkninger, alder på foretak med videre. Modellen er lik for alle bransjer. Dette er kompensert med å inkludere bransjevariabler der kunden sitt nøkkeltall blir sammenlignet med gjennomsnittet i bransjen.

Beskrivelse av nedskrivningsmodell etter IFRS 9

Dette avsnittet beskriver bankens modell for nedskrivning av finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter og som ikke klassifiserer til virkelig verdi over resultat. De generelle prinsipper for nedskrivning er beskrevet over.

Banken har laget en rutine for månedlig beregning av tap. Målet for modellen er å beregne forventet kredittap som er fremadskuende og forventningsrett.

Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for kundens mislighold (probability of default - PD), tap gitt mislighold (loss given default - LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default - EAD). Historikk for observert misligholdsrate og observert tapsgrad vil fremover danne grunnlag for å lage gode estimater på

NOTE 1

(forts.)

fremtidige verdier for PD og LGD. Banken vurderer fremtidsrettet informasjon som makroøkonomiske faktorer og andre økonomiske prognoser for å kunne gi fremadskuende estimater for PD og LGD. Det er spesielt nøkkeltallene som inngår i beregning av mot-syklisk kapitalbuffer som inngår i vurderingen. Fremadskuende EAD baseres på avtalt nedbetalingsplan og observerte nivåer på faktiske nedbetalinger og innfrielser. Alle estimater settes mest mulig forventningsrette. De kan dermed skille seg fra tilsvarende estimater for PD, LGD og EAD som inngår i lønnsomhetsberegninger.

I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre steg basert på misligholdssannsynligheter på innregningstidspunktet sammenlignet med misligholdssannsynligheter på balansedagen, samt avsjekk mot watch- og exitlist, lån med betalingslettelser samt lån som er forfalt med mer enn 30 dager. Tildeling til steg 1, 2 eller 3 gjøres altså for det enkelte lån (eller engasjement). En enkelt kunde kan dermed ha lån i ulike steg.

Steg 1: Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning til tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap, det vil si tap knyttet til potensielle hendelser i løpet av 12 måneder etter rapporteringsdato. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til steg 2 eller 3.

Steg 2: I steg 2 klassifiseres eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, og hvor det ikke er objektive bevis på tap (se definisjon under steg 3). For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. I denne gruppen finner vi utlån med vesentlig økt kredittrisiko og som ikke er i mislighold (det vil si ikke i steg 3, se nedenfor). Når det gjelder avgrensning mot steg 1 definerer banken selv hva som er vesentlig økning i kredittrisiko. IFRS 9 beskriver imidlertid at det vil ha vært en vesentlig økning i kredittrisiko, med mindre dette kan tilbakevises, dersom betaling er forsinket med 30 dager eller opptil 90 dager, som er definert som et faktisk mislighold.

Endring i kredittrisiko

Banken benytter PD-nivå som det primære kriteriet for vesentlig økt kredittrisiko. PD på rapporteringstidspunktet sammenlignes med PD ved innvilgelse. Dersom det første kriteriet og det andre eller det tredje er oppfylt havner engasjementet i steg 2. Det siste kriteriet anses som et tilleggspunkt for å tvinge eventuelle høyrisikokunder til steg 2-beregning. Kriteriene er som følger:

1. PD utgjør minimum 1 %
2. PD mer enn doblet siden innvilgelse
3. PD har forverret seg med minimum 1,5 %-poeng

Watch- og exitlist

For å ta hensyn til fremadskuende informasjon og for å fange opp andre relevante forhold som kan ha inntruffet, men som ikke har blitt fanget opp av bankens PD-modeller, så har banken valgt å bruke watch- og exitlist med utsatte engasjement. Disse engasjement blir da overstyrt til steg 2 – hvis de ikke allerede finnes i steg 2 eller 3.

Betalingslettelser

Engasjement med betalingslettelser kan være enten friske eller tapsutsatte. Engasjement med betalingslettelser omfatter engasjement der det er gitt mer gunstige vilkår (reforhandling), eller refinansiering av et engasjement, som følge av at debitor har økonomiske problemer. Kriteriet om at debitor er i økonomiske problemer skiller betalingslettelser fra vanlige forretningsmessige reforhandlinger av vilkår. Det er med andre ord et tilleggsmoment at banken ikke ville gitt lån til disse vilkår ved en ordinær låneutstedelse. Dersom et engasjement kommer inn under denne kategorien genereres en karantene på 24 måneder før de eventuelt friskmeldes. Disse engasjement blir overstyrt til steg 2 – hvis de ikke allerede finnes i steg 2. Engasjement med kredittforringelse overstyres til steg 3.

Steg 3: Eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato blir klassifisert under steg 3. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden.

Indikatorer som vurderes når det skal besluttes om det foreligger objektive bevis for tap er vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor. Dersom en tapshendelse er identifisert vurderes det som de aktuelle tapshendelsene reduserer engasjementets estimerte fremtidige kontantstrømmer.

Misligholdsdefinisjonen i IFRS 9 under steg 3 er sammenfallende med intern risikostyring og kapitalkravsberegninger. Her anvendes også 90 dagers forsinket betaling som et viktig kriterium for mislighold. Misligholdte lån er gjenstand for individuell vurdering og det foretas nedskrivning beregnet på bakgrunn av scenariobetraktninger. Når det foreligger en individuell nedskrivning, vil denne erstatte modellbasert nedskrivning av forventet tap. Dette gjelder selv om den individuelle nedskrivningen er lavere enn den modellbaserte nedskrivning. For sikrede boliglån som blir individuelt vurdert og det samtidig ikke blir nedskrevet individuelt da sikkerheten på engasjementet er tilstrekkelig, blir modellberegnet i steg 3. Banken er da av den oppfatning at tapsrisikoen for slike lån kommer bedre til uttrykk ved bruk av modellbasert beregning.

NOTE 1

(forts.)

Innregning, fraregning, betalingslettelser og konstatering

Tapsmodellen er bygget opp slik at opprettelse av ny lånekonto defineres som et nytt engasjement, mens innfrielse av lånekonto defineres som fraregning. Ny lånekonto tildeles når en kunde refinansierer engasjementet sitt og blir gjenstand for ny kredittvurdering. Konstatering av tapsnedskrivning (bokføring mot kundens engasjement) skal foretas når alle sikkerheter er realisert og det er utvilsomt at banken ikke mottar flere innbetalinger på engasjementet. Kravet mot kunden består, og skal følges opp, med mindre det er inngått avtale om ettergivelse med kunden.

Tapsberegning

Basert på inndeling av engasjement i de tre stegene samt anvendelse av fremadskuende misligholdsansynligheter, sikkerhetsverdier og eksponering, beregnes forventet tap i nedskrivningsmodellen. Tap det enkelte år beregnes ved å multiplisere misligholdsansynlighet, tap gitt mislighold og modellert eksponering i tre ulike scenarier. Tapene diskonteres tilbake til rapporteringstidspunktet og summeres. Endelig beregnes en vektet sum av beregningen fra det enkelte scenario.

Tapsprosent gitt mislighold beregnes på bakgrunn av forholdet mellom engasjement og sikkerhetene som ligger til grunn for engasjementet. Utover realisasjonsverdi av sikkerhetene er tilfrisking den viktigste inputverdien i tapsmodellen. For sikkerhetsdekning tar vi hensyn til at bankens gjenvinning er asymmetrisk. Det innebærer at banken får redusert gjenvinning hvis faktisk realisasjonsverdi går under utestående, mens en realisasjonsverdi over utestående ikke tilfaller banken. Det vil alltid være en usikkerhet i estimert sikkerhetsdekning. Denne usikkerheten eller variasjonen i faktiske realisasjonsverdier fører til lavere gjennomsnittlig anvendbar sikkerhetsdekning pga. asymmetrien beskrevet ovenfor. 100 prosent anvendbar sikkerhetsdekning vil være et tak, men i tillegg til det benytter modellen en anvendbar sikkerhetsdekning som er lavere en gjennomsnittlig estimert. Asymmetrien er størst rundt 100 prosent estimert sikkerhetsdekning. Der vil anvendbar sikkerhetsdekning på ca 90 prosent benyttes. Ved lav sikkerhetsdekning vil det være liten asymmetri og dermed liten forskjell mellom estimert og anvendbar sikkerhetsdekning. Det forutsettes også en lav/moderat gjenvinning av usikrede engasjementer og usikret del på engasjementer med sikkerhet.

Sikkerhetsdekning, tilfriskningssannsynlighet og gjenvinning usikret del er de viktigste elementene i beregning av tap gitt mislighold. Sikkerhetsdekning beregnes konkret for hvert lån mens de andre elementene fremover vil bli basert på historisk observerte gjennomsnittsverdier.

Tapsnedskrivninger fremkommer ved å vekte tre scenarioer. Realistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer forventet fremtidig økonomisk vekst de neste 5 år. Optimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en høykonjunktur med sterk økonomisk vekst. Pessimistisk scenario er et makroøkonomisk scenario som representerer en nedgangskonjunktur med svak økonomisk vekst. Prinsippene for vektingen er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år, mens de to andre scenarioene vil inntreffe i 1 av 5 år. Bankens skal imidlertid vurdere vektingen i lys av boligpris- og renteutvikling, og har valgt å se hen til nivået på mot-syklisk kapitalbuffer for å si noe om den økonomiske aktiviteten nå og de økonomiske fremtidsutsiktene. Se note 11 for nærmere beskrivelse av tapsberegningen.

8. Ikke finansielle eiendeler og gjeld**Bygg og andre varige driftsmidler**

Varige driftsmidler innbefatter eiendommer, tomter og driftsmidler. Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Bankens bygninger er blitt dekomponert og delt opp i vesentlige komponenter med ulik avskrivningstid.

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Eiendommer:

Bygg	50 år
Tekniske installasjoner (VVS, elkraft m.m.)	25 år
Tele og automatisering	10 år
Andre installasjoner (f.eks. heis)	20 år
Tomter	avskrives ikke
Maskiner, inventar, EDB-utstyr	3–5 år
Transportmidler	5 år

Eiendelens restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig.

Immaterielle eiendeler

Programvare som spesial tilpasses bankens systemer blir, sammen med implementeringskostnader, balanseført som immateriell eiendel. Investeringen avskrives normalt over 3–5 år, men det blir foretatt en løpende vurdering hvorvidt den økonomiske verdien er lavere enn bokført verdi og hvorvidt det er behov for nedskrivning.

NOTE 1 Verdifall – nedskrivninger av ikke finansielle eiendeler

(forts.)

På balansedagen vurderes det om det er indikasjon på verdifall knyttet til balanseført verdi av ikke finansielle eiendeler. Er slike indikasjoner til stede vil gjenvinnbart beløp for eiendelen estimeres. Gjenvinnbart beløp for en eiendel er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Bruksverdi vil være neddiskonterte estimerte fremtidige kontantstrømmer fra eiendelen. Verdifall føres mot andre driftskostnader.

9. Skatt

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt knyttet til årets resultat, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på midlertidige forskjeller. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsesens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer og revurdering av enkelte finansielle eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel blir nettoført i bankkonsernets balanse.

Skatt på formue blir ført som ordinær driftskostnad.

10. Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelsen beregnes i samsvar med IAS 19. Banken har som hovedordning en innskuddsbasert pensjonsordning. Bankens ytelsesbasert ordning gjelder noen få ansatte som ikke er overført til innskuddspensjonsordningen.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Innskuddsbasert pensjonsordning innebærer at konsernet betaler et årlig innskudd til de ansattes pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på pensjonsinnskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Utover innbetalt innskudd har konsernet ingen ytterligere forpliktelse knyttet til løfte om fremtidig størrelse på pensjonen.

Pensjonspremien innregnes som personalkostnad i resultatet i de perioder hvor arbeidstelsene er utført.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger:

Pensjonsforpliktelsen beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Virkelig verdi av pensjonsmidlene trekkes fra brutto forpliktelsen. Beregningene bygger på aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. Diskonteringsrenten i beregningen er basert på markedsrenten på balansetidspunktet for obligasjoner med fortrinnsrett.

Endringer i pensjonsforpliktelsene som følge av endringer i aktuarmessige forutsetninger og variasjoner mellom faktisk og forventet avkastning på pensjonsmidlene, blir ført over andre inntekter og kostnader. Postene henføres til «Sum øvrige resultatposter som ikke vil bli reklassifisert til resultatet».

Pensjonsforpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte pensjonsordningene blir beregnet av uavhengig aktuar.

Se note 37 Pensjoner for nærmere omtale.

11. Egenkapital

Egenkapitalen består av sparebankens fond, gavefond og hybridkapital.

Fondsobligasjoner klassifisert som hybridkapital er obligasjoner med pålydende rente, men hvor banken under nærmere gitte vilkår ikke har plikt til å betale ut renter og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs renten akkumuleres ikke. Fondsobligasjonene tilfredsstiller ikke definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS32. Rentene presenteres ikke som rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i egenkapitalen. Skatt på renter på fondsobligasjoner klassifisert som egenkapital, presenteres som en reduksjon i skattekostnaden i resultatregnskaper iht. IAS12.

Foreslått utdeling til gaver klassifiseres i konsernbalansen som en del av egenkapitalen til endelig vedtak om utdeling er besluttet.

Konsernbidrag til datterselskap klassifiseres som del av egenkapitalen til endelig vedtak om utdeling er besluttet. Mottatt konsernbidrag i døtre blir eliminert i konsernet.

12. Omregning utenlandsk valuta

Fana Sparebank sine pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs resultatføres.

NOTE 1

(forts.)

13. Kontantstrømpoppstilling

Kontantstrømpoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på Sentralbanken.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er definert som renter, gebyrer og provisjoner knyttet til utlån og innskuddsvirksomhet, renter knyttet til likviditetsbeholdningen, utbetalte driftskostnader samt betalte skatter og avgifter. I tillegg inngår likviditetsstrømmer knyttet til verdipapirer holdt for omsetning i denne posten.

Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner som ikke er holdt for tradingformål og kontantstrømmer knyttet til bygg og andre varige driftsmidler.

Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter innbefatter opptak og nedbetaling av obligasjonslån, ansvarlige lån og andre innlån, samt rentebetalinger knyttet til dette.

14. Viktige regnskapsmessige og skjønsmessige vurderinger

Utarbeidelsen av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. De regnskaps-estimatene som følger av dette vil sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsperiode, drøftes nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle derivater og andre finansielle instrument

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. Banken og konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. For finansielle eiendeler som ikke handles i aktive markeder (aksjer) brukes ulike tilnærminger for å finne virkelig verdi. Siste omsetningsverdi eller emisjon, mellom informerte, villige og uavhengige parter, brukes dersom den er omsatt/emittert innenfor rimelig tid. Dersom det ikke eksisterer noen omsetning eller emisjon siste år brukes en enkel modell basert på selskapets egenkapital kombinert med skjønn.

Nedskrivninger på utlån, ubenyttet kreditt og garantier

Ved bruk av nedskrivningsmodellen benyttes det skjønn på flere nivå. Det vises til beskrivelsen av modellen i regnskapsprinsippene og note 11 inkludert en vurdering av estimatusikkerhet.

Vesentlige elementer som krever bruk av skjønn er:

- Fremadskuende scenarier, og vektning av de ulike scenariene (normal, pessimistisk og optimistisk) i beregningen. Scenarienes påvirkning på panteverdier krever også utstrakt bruk av skjønn.
- Vurdering av hvilke engasjement som havner på watch-list er basert på skjønn, og kan overstyre modellberegnet nedskrivning.
- Engasjement i steg 3 som vurderes for nedskrivning individuelt. Dette omfatter engasjement med vesentlige finansielle problemer hos debitor, mislighold over 90 dager eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandlinger eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Estimeringen av kontantstrømmen baseres på erfaringsmateriale og skjønn basert på de forhold som var inntrådt på balansedagen. Ved vurderingen av kontantstrømmen vil det hefte usikkerhet til både identifisering av utlån hvor verdien av sikkerheten er svekket, estimering av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer, herunder verdien av sikkerheten.

15. Standarder og fortolkninger med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

Det er konsernets intensjon er å implementere relevante endringene i IFRS regelverket på ikrafttredelsestidspunktet, under forutsetning av at EU godkjenner endringene før avleggelse av konsernregnskapet. Det er relativt få vedtatte endringer som vil få konsekvenser for regnskap til banken.

Endringer i IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 og IFRS 16 - Referanserentereformen – Fase 2

The International Accounting Standards Board (IASB) vedtok i august 2020 andre fase av prosjektet knyttet til referanserentereformen som endrer IFRS 9 Finansielle instrumenter, IAS 39 Finansielle instrumenter: Innregning og måling, IFRS 7 Finansielle instrumenter:

Noter til regnskapet

NOTE 1 (forts.)

Opplysninger, IFRS 4; Forsikringskontrakter og IFRS 16 Leieavtaler.

Fase 2 ferdigstiller IASB sin respons på den pågående reformen av interbankrenter (IBOR) og andre referanserenter.

Endringene komplementerer fase 1 av prosjektet som ble vedtatt i 2019 og fokuserer på de regnskapsmessige effektene som kan oppstå når et foretak implementerer nye referanserenter som følge av reformen.

Endringene er gjeldende for regnskapsperioder som begynner på eller etter 1. januar 2021.

Det forventes ikke at endringen vil få effekter på regnskapet i særlig grad.

Endringer i IAS 1 – Klassifisering av forpliktelser som kort eller langsiktig

The International Accounting Standards Board (IASB) vedtok i januar 2020 endringer i IAS 1 Presen-

tasjon av finansregnskap med hensikt å klargjøre vilkårene for å klassifisere en forpliktelse som kort eller langsiktig.

Hensikten med endringene er å fremme konsistens i anvendelsen av kravene ved å hjelpe foretak i å avgjøre om gjeld og andre forpliktelser med et usikkert oppgjørstidspunkt skal klassifiseres som kortsiktig (forfallsdato eller potensiell forfallsdato innen 12 måneder) eller langsiktig. Endringene klargjør også klassifiseringskravene knyttet til gjeld som foretaket potensielt kan gjøre opp ved konvertering til egenkapital.

Endringene gjelder for regnskapsperioder som begynner på eller etter 1. januar 2023, men tidliganvendelse er tillatt. Endringene må anvendes retrospektivt. Konsernet planlegger ikke å anvende disse endringene tidlig.

Det forventes ikke at endringen vil få effekter på regnskapet i særlig grad.

NOTE 2

Segmentrapportering

(I MILL. KR)

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i følgende driftssegmenter for bankdrift: Personmarked, Bedrifts-marked og Kapitalmarked. I tillegg blir datterselskapet Fana Sparebank Eiendom AS rapportert som eget driftssegment. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene. Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt rapportert som del av bankdriften, hovedsakelig på segmentene Privatmarked og Kapitalmarked.

Segmentrapporteringen er utarbeidet etter samme regnskapsgrunnlag som konsernet. Segmentinndelingen gjenspeiler måten banken er organisert på

og baserer seg på bankens interne rapporterings-systemer til øverste beslutningstaker (administrerende direktør). Forretningssegmentene for bankdrift bygger på bankens interne organisasjonskart og kundene blir plassert inn i de ulike forretningssegmenter på bakgrunn av virksomhet. Det er ingen enkelt kunde som står for over 10 % av inntektene.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Det utarbeides ikke segmentnote etter geografiske fordeling da dette gir lite tilleggsinformasjon.

Konserninterne transaksjoner, investeringer og mellomværende elimineres.

2020 Resultat	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- megling	Ufordelt	Elimine- ring	Sum
Netto renteinntekter	207,7	131,5	-10,8	-0,1	2,8	0,0	331,2
Driftsinntekter	35,0	11,3	-9,4	40,3	25,1	-2,5	99,8
Driftskostnader	150,1	42,4	14,6	47,6	0,0	-2,5	252,3
Tap	-3,4	21,5	0,1	0,0	0,0	-0,1	18,2
Resultat før skatt	96,0	78,9	-35,0	-7,4	27,9	0,1	160,5
Skatt							33,7
Konsernets årsresultat							126,8
2019 Resultat							
Netto renteinntekter	226,4	152,8	-13,7	-0,2	8,6	0,0	373,9
Driftsinntekter	36,3	11,0	10,6	54,9	0,1	-3,7	109,2
Driftskostnader	140,9	49,9	13,1	56,5	0,0	-3,1	257,4
Tap	3,3	-16,7	0,1	0,0	0,0	-0,1	-13,4
Resultat før skatt	118,4	130,6	-16,4	-1,8	8,7	-0,5	239,0
Skatt							56,9
Konsernets årsresultat							182,2
2020 Balanse							
Netto utlån	20 381,5	5 014,0	0,0	0,0	0,0	-8,4	25 387,1
Andre eiendeler	0,0	0,0	3 273,3	18,7	609,9	-12,8	3 889,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	8 695,4	2 417,8	818,3	0,0	0,0	-7,4	11 924,1
Annen gjeld og egenkapital	11 686,1	2 596,2	2 455,0	18,7	609,9	-13,8	17 352,1
2019 Balanse							
Netto utlån	18 114,6	5 145,7	0,0	0,0	0,0	-7,1	23 253,2
Andre eiendeler	0,0	0,0	2 424,3	21,7	552,7	-10,8	2 988,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	8 147,8	2 307,0	825,1	0,0	0,0	-2,0	11 278,0
Annen gjeld og egenkapital	9 966,8	2 838,7	1 599,2	21,7	552,7	-15,9	14 963,2

Noter til regnskapet

NOTE 3

Kapitaldekning

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Sparebankens fond	2 130,4	2 060,6	2 130,4	2 061,3
Gavefond	68,3	50,8	68,3	50,8
Annen egenkapital			352,0	334,7
Sum egenkapital som inngår i kjernekapital	2 198,7	2 111,4	2 550,7	2 446,7
Fradrag i ren kjernekapital				
Verdijustering for krav om forsvarlig verdifastsettelse	-6,6	-4,9	-6,7	-5,0
Immatrielle eiendeler/utsatt skattefordel	-8,3	-5,9	-10,1	-7,8
Goodwill inkl. i verdsettelse vesentlige eierandeler	-20,3	-20,1	-20,3	-20,1
Finansfradrag – uvesentlige eierandeler	0,0	-2,9	0,0	0,0
Finansfradrag – vesentlige eierandeler	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum fradrag i ren kjernekapital	-35,3	-33,8	-37,2	-32,9
Sum ren kjernekapital	2 163,4	2 077,6	2 513,5	2 413,8
Kjernekapital				
Fondsobligasjoner	100,9	101,2	110,2	110,5
Finansfradrag – uvesentlige eierandeler	0,0	-0,6	0,0	0,0
Sum	100,9	100,6	110,2	110,5
Sum kjernekapital	2 264,2	2 178,3	2 623,7	2 524,3
Tilleggs kapital				
Ansvarlig lånekapital	299,5	299,4	312,0	312,0
Finansfradrag – uvesentlige eierandeler	0,0	-0,4	0,0	0,0
Sum tilleggs kapital	299,5	299,1	312,0	312,0
Sum ansvarlig kapital	2 563,7	2 477,3	2 935,7	2 836,3
Risikovektet volum	10 951,1	10 060,9	14 883,9	13 379,6
Samlet krav til ansvarlig kapital	1 587,9	1 609,7	2 530,3	2 475,2
Kapitaldekning	23,41 %	24,62 %	19,72 %	21,20 %
Kjernekapitaldekning	20,68 %	21,65 %	17,63 %	18,87 %
Ren kjernekapital	19,75 %	20,65 %	16,89 %	18,04 %

NOTE 3 Spesifikasjon av samlet kapitalkrav

(forts.)

Standardmetoden	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Lokale og regionale myndigheter	7,2	2,4	7,2	2,4
Institusjoner	31,6	25,2	6,2	5,4
Foretak	23,4	19,2	48,8	42,2
Massemarkedssegment	13,4	13,2	35,7	30,7
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	521,3	585,0	834,4	847,2
Forfalte engasjementer	47,5	29,6	64,0	34,3
Engasjement med særlig høy risiko	88,1		88,1	0,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	15,5	10,8	13,6	11,3
Andeler i verdipapirfond	0,2	5,6	0,2	5,6
Egenkapitalposisjoner	58,5	41,1	5,9	5,9
Øvrige engasjement	14,6	16,6	15,9	12,8
Samlet kapitalkrav for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	821,5	748,5	1 120,1	997,8
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	54,2	56,2	70,2	72,4
CVA tillegg	0,4	0,2	0,4	0,2
Sum minstekrav til ansvarlig kapital	876,1	804,9	1 190,7	1 070,4
Bufferkrav:				
Bevaringsbuffer (2,5 %)	273,8	251,5	372,1	334,5
Motsyklisk buffer (1,0 %)	109,5	251,5	148,8	334,5
Systemrisikobuffer (3 %)	328,5	301,8	446,5	401,4
Bufferkrav i ren kjernekapital	711,8	804,9	967,5	1 070,4
Pilar 2 krav fastsatt av Finanstilsynet (2,5 % fra 30.6.2017)			372,1	334,5
Samlet bufferkrav i ren kjernekapital			1 339,5	1 404,9
Samlet krav til ansvarlig kapital	1 587,9	1 609,7	2 530,3	2 475,2

Kapitaldekningen er basert på at banken fører regnskapet etter IFRS og rapporterer kapitaldekningen etter standardmetoden.

I tråd med Finansforetaksloven § 17-13 (2) og utfyllende bestemmelser i CRR/CRD IV-forskriften, foretar Fana Sparebank en forholdsmessig konsolidering av sine eierandeler i samarbeidende grupper. Denne plikten ble gjeldende fra 1.1.2017 for eierandeler over 10 %, og 1.1.2018 for eierandeler under 10 %. Det er også beregningene etter innkonsolidering som er førende for Finanstilsynets oppfølging av bankens oppfyllelse av pilar I, II og bufferkrav på konsolidert basis.

Fana Sparebank deltar i samarbeidende gruppe med Brage Finans AS, og innkonsoliderer følgelig

bankens eierandelen på 5,34 % pr. 31.12.2020 i konsernets kapitaldekning. (31.12.2019: 5,34 %)

Fana Sparebank er også i samarbeidende gruppe med VBB AS (Vipps). Gjennom sin eierandel på 4,28 % i Balder Betaling AS eier banken indirekte 0,45 % av aksjene i VBB AS. Finansdepartementet har imidlertid gitt dispensasjon fra kravet om forholdsmessig konsolidering for deltagere med eierandeler under 10 %. Forutsetningen for dispensasjonen er at foretaket gjør fradrag for hele den bokførte verdien i foretakets rene kjernekapital. Dette har Fana Sparebank gjort.

NOTE 4 Uvektet kapitalandel

(I MILL. KR)

Finansdepartementet fastsatte 20. desember 2016 minste- og bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel som skal oppfylles fra 30. juni 2017. Bestemmelsene om krav til uvektet kjernekapitaldekning følger av for-

skrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) del III.

Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel er fastsatt til 3 prosent. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalbuffer på minst 2 prosent.

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Fremtidig eksponering ved bruk av markedsverdimetoden	5,1	4,3	5,1	4,3
Poster utenom balansen	1 595,2	1 946,0	982,8	878,1
Utlån og øvrige eiendeler	19 894,8	18 229,8	29 893,0	26 719,4
Sum eksponeringsmål	21 495,1	20 180,1	30 880,9	27 601,7
Sum kjernekapital	2 264,2	2 178,3	2 623,7	2 524,3
Uvektet kapitalandel	10,53 %	10,79 %	8,50 %	9,15 %

NOTE 5

Risikostyring

Risikostyring er et av styrets sentrale fokusområder. Finansielt mål for banken er god risikojustert avkastning. En økning i risiko skal gjenspeiles i økt forventet avkastning. Hvor mye risiko banken skal eksponere seg for avgjøres av bankens risikoevne og -vilje. Type risiko avgjøres av kompetanse.

Organisering

- Styret i Fana Sparebank fastsetter langsiktige mål/rammer for bankens risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom definering av mål og rammer i strategier for de ulike risikoområdene, samt gjennom fastsettelse av fullmakter.
- Det foreligger mål, rammer og fullmakter for bevilgninger innen kredittområdet, kapitalforvaltning, likviditetsområdet, styring av operasjonell risiko mv.
- Styret har fastsatt beredskapsplaner for å styre likviditetsrisiko, kapitalsituasjonen, operasjonell risiko mv.
- Styret har fastsatt gjenopprettingsplan som angir hvilke tiltak banken kan sette i verk for å gjenopprette sin finansielle stilling når denne har blitt betydelig svekket.
- Rammeverk og fullmakter revideres årlig av styret for hvert risikoområde.

Oppfølging

Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område, og skal derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.

Risikorapportering og stresstrapportering som utarbeides av risk manager er en del av den kvartalsvise rapporteringen til styret.

For å styre risiko skiller Fana Sparebank mellom følgende risikoområder

- **Kredittrisiko** er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko omfatter hovedsakelig alle utlån, men inkluderer også andre fordringer på kunder, herunder garantier og kreditter. Kredittrisiko er isolert sett bankens største risikoområde.
- **Konsentrasjonsrisiko** er knyttet til utlånsporteføljen, og tar for seg risiko basert på bransjekonsentrasjon og enkeltkundekonsentrasjon.

- **Markedsrisiko** er et uttrykk for den finansielle risiko banken løper som følge av åpne posisjoner (eksponering) i rente- og egenkapitalmarkedene. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Dette kan komme til uttrykk ved kursfall i aksjer, endringer i renter, og prisingen av kredittrisiko som påvirker rentebærende finansielle instrumenter som obligasjoner. Valutarisiko, eller tap som følge av at valutakurser endrer seg i bankens disfavør, er ubetydelig i Fana Sparebank.
- **Likviditetsrisiko** er risikoen banken har for tap/økt finansieringskostnad ved ikke å overholde egne betalingsforpliktelser til rett tid.
- **Operasjonell risiko** er risikoen for tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt eller eksterne hendelser.
- **Forretningsrisiko** er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer omdømme- eller renommérisiko.

Styringsdokumenter

I tillegg til overordnet strategi, har styret i Fana Sparebank utarbeidet kredittstrategi, kapitalforvaltningsstrategi, likviditetsstrategi, strategi risikostyring og internkontroll, strategi styring av operasjonell risiko, personvernstrategi, gjenopprettingsplan, beredskapsplan m.fl. Det enkelte strategidokument fastsetter mål, strategi for å nå målet samt rammer for å styre risikoen. Styret fastsetter også ICAAP som vurderer og dokumenterer risikoen for de ulike virksomhetsområdene og tilhørende kapitalbehov. Banken benytter standardmetoden for beregning av pilar 1 kapitalbehov for kredittrisiko og basismetoden for operasjonell risiko. For beregning av pilar 2 kapitalbehov følges Finanstilsynets rundskriv 12/2016. Beregningene av kapitalkravene gjøres i en totalrisikomodell. Vurdering av kapitalbehov og kapitalstyring gjøres i et fremover-skuede perspektiv, og derfor benyttes en prognosemodell i tillegg. Prognosemodellen viser beregninger for normal scenario, medium stress scenario og hardt stress scenario.

Kapitalstyring

Ved inngangen til 2021 utgjør krav til ren kjernekapital 13,6 prosent som fordeler seg med 11,0 prosent på pilar 1 og 2,6 prosent på pilar 2. Krav til kjernekapital og ansvarlig kapital utgjør henholdsvis 15,1 prosent og 17,1 prosent. På samme tidspunkt utgjør ren kjerne-

Noter til regnskapet

NOTE 5

(forts.)

kapital 16,9 prosent, kjernekapital 17,6 prosent og ansvarlig kapital 19,7 prosent. Fra og med 31. desember 2022 øker pilar 1 kapitalkrav fra 11,0 prosent til 12,5 prosent som følge av økning i systemrisikobuffer. Banken er opptatt av å ha en tilfredsstillende margin på toppen av samlede regulatoriske krav for å være i stand til å vokse på utlån også i krevende tider samt fremstå solid i forbindelse med finansieringsaktiviteter. Bankens styringsmål ligger derfor 1 prosentpoeng over det til enhver tid gjeldende kravet. ICAAP, beredningsplan og gjenopprettingsplan beskriver tiltak for å sikre tilfredsstillende kapitaldekning dersom banken blir utsatt for stress.

Banken gjennomfører en sensitivetsanalyse for å få frem resultateffekten / kapitalbehovet av endringer i markedspriser på investeringsporteføljen og eiendom, se tabellen under. I beregningen forutsetter banken at aksjer og eiendom faller med henholdsvis 45 prosent og 35 prosent. Det er gjort fratrukk for kapitalbehov etter pilar 1. Rentefølsomheten beregnes på bakgrunn av et parallelt skift i statsrentekurven på 2,0 prosentpoeng. Det er tatt utgangspunkt i maksimal utnyttelse av rammen for renterisiko. For spreadrisiko er spreadendringer som angitt i vedlegg 3 til Finanstilsynets Rundskriv 12/2016 og faktisk eksponering. Markedsprisendringer som forutsatt vil redusere bankens resultat med 65 millioner kroner. Banken har satt av kapital for å stå imot et slikt tap.

Markedsrisiko/sensitivetsanalyse	Resultateffekt
Renterisiko	30,0
Aksjerisiko	3,4
Spreadrisiko	31,7
Sum markedsrisiko	65,1

Kredittrisiko

Bankens kredittstyring er definert i kreditthåndboken med kredittstrategi, -policy, fullmakts- og bevilgningsreglement samt kredittbehandlingsrutiner.

Av hensyn til overordnet lønnsomhet og risikostyring skal bankens kredittvirksomhet omfatte både person- og bedriftskunder. Egenkapitalkrav favoriserer lån med pant i bolig, mens avkastningsforventning taler i favør av bedriftsfinansiering. For å styre kredittrisikoen er det vedtatt maksimumsramme for andel av totale utlån til BM.

Banken kan gi kreditt til personkunder med tilfredsstillende likviditet, sikkerhet og atferd. Tilfredsstillende sikkerhet forutsetter at bolig eller annen fast eiendom er i Norge.

Ved prising av kreditt til bedriftskunder skal rådgiver benytte bankens prisingsmodell. Modellen er et verktøy for å beregne rentemargin som tilfredsstillende

bankens krav til egenkapitalavkastning. Modellen gjør fratrukk for forventet tap som er produktet av kundens misligholdssannsynlighet de neste 12 måneder og tap gitt mislighold (risikoprising). Modellen skal også anvendes i forbindelse med utarbeidelse av prislister for kreditt til personkunder.

Porteføljen av kreditt til bedriftskunder gjenspeiler bankens historiske fokus på eiendom. Både av hensyn til eksisterende portefølje og for å utnytte bankens eiendomskompetanse skal eiendom utgjøre en vesentlig del av bankens kredittportefølje. For å styre konsentrasjonsrisikoen og forbedre avkastningsmulighetene skal banken allokere deler av kredittporteføljen til borettslag, prosjektfinansiering og bedriftsfinansiering ved å fastsette strategiske nivåer og minimums- og maksimumsrammer.

Porteføljene av kreditt til person- og bedriftskunder skal reflektere bankens fokus på betjeningsevne ved at en vesentlig del skal ha lav sannsynlighet for mislighold. For å øke risikostyrt avkastning kan deler av porteføljen ha middels sannsynlighet for mislighold.

Banken tilbyr fleksilån. På grunn av kapitalbinding på ubenyttet ramme for fleksilån, er det utfordrende å oppnå samme egenkapitalavkastning som for nedbetalingslån. Derfor er det vedtatt maksimumsramme for fleksilån.

Banken tilbyr kreditt uten sikkerhet. Tap gitt mislighold er høyere enn for sikrede kreditter. Derfor er det vedtatt maksimumsramme for kreditt uten sikkerhet.

Ved utgangen av 2020 tilfredsstillende banken samtlige risikorammer for kredittvirksomheten, herunder maksimumsramme(r) for

- andel av totale utlån til BM
- andel av totale PM utlån til fastrentelån og fleksilån
- andel av totale BM utlån til fastrentelån
- andel av totale PM og BM engasjement til engasjement i ulike misligholdsklasser
- samlet usikret PM kredittengasjement
- andel av totalt BM engasjement til ulike bransjer.

Markedsrisiko

Styret har vedtatt investeringsstrategi som gjør rede for investeringsmål, -strategi, -risiko samt rapportering og måling. Strategien gjelder for bankens LCR- og avkastningsportefølje, samt bankens øvrige finansielle investeringer. Regelverket vedrørende liquidity coverage ratio (LCR) stiller krav til bankens LCR-portefølje. Banken må ha likvide midler som minst dekker netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stresssituasjon. Likvide midler kan bestå av stats-

NOTE 5

(forts.)

obligasjoner, innskudd i Norges Bank, statsgaranterte rentepapirer samt obligasjoner med fortrinnsrett mv. Netto likviditetsutgang utgjør kontraktsfestede inn- og utbetalinger herunder renter og avdrag på utlån og verdipapirer, renter og forfall på innlån, samt stresstesting av innskudd og kreditt- og likviditetsfasiliteter mv. Bankens *primære mål* for forvaltningen av likviditetsporteføljen er å holde likviditetsrisikoen lav. *Likviditetsrisiko* defineres som risiko for tap på LCR-porteføljen som følge av dårlig likviditet i verdipapirene. *Strategien* for å oppnå lav likviditetsrisiko er å investere i statsobligasjoner, holde innskudd i Norges Bank mv.

Som følge av LCR-regelverket skiller banken i sterkere grad mellom likviditets- og avkastningsporteføljen. Likviditetsporteføljen dekker det kortsiktige likviditetsbehovet på 30 dager gitt en stressituasjon, og bidrar sammen med avkastningsporteføljen til å dekke likviditetsbehovet mellom 30 og 180 dager. Tidshorizonten gjør det mulig å øke investeringsrisikoen i avkastningsporteføljen noe og dermed øke forventet avkastning sammenlignet med LCR-porteføljen. Bankens strategi for å optimalisere risikojustert avkastning er å sette sammen en renteportefølje med eksponering mot rente- og kredittrisiko fordelt på ulike aktivaklasser. Fana Sparebank skal være en *aktiv* forvalter, og legger til grunn at kapitalforvaltningen skal ha et *langsiktig* preg. For å utnytte markedsmuligheter åpner investeringsstrategien for å avvike den strategiske fordelingen på aktivaklasser gjennom fastsettelse av investeringsrammer (minimum og maksimum). Gjennom fastsettelse av investeringsrammer åpner også investeringsstrategien for å avvike strategisk nivå på bankens rente- og kredittrisiko.

Rente- og kredittrisiko vil være et resultat av investeringsstrategien. Renterisiko er risiko for verdifall på rentebærende verdipapirer som følge av oppgang i statsrenter. Renterisiko styres først og fremst gjennom fastsettelse av strategisk nivå på samlet rentedurasjon samt en ramme for minimum og maksimum. Av hensyn til bankens likviditet skal den rentebærende delen av investeringsporteføljen representere ulike løpetider. Kredittrisiko er risiko for verdifall på verdipapirer med kreditteksponering som følge av økte kredittpåslag. Kredittrisikoen styres først og fremst gjennom strategisk mål og rammer for de ulike kredittkategoriene. I tillegg styres kredittrisikoen gjennom fastsettelse av et strategisk nivå på gjennomsnittlig kredittdurasjon samt minimum og maksimum.

Månedlige avkastnings- og risikoberegninger utført av mid-office rapporteres kvartalsvis til styret. Rapportene behandles av Balansestyringskomiteen i forkant av styremøtene. Vedrørende måling skal rapportene inneholde avkastningstall både på aggregert nivå for LCR-porteføljen og avkastningsporteføljen og aktivaklassenivå samt overholdelse av rammer vedrørende rente- og kredittrisiko og aktivaklasser. I tillegg skal rapportene inneholde en attribusjonsanalyse som viser om avvik fra strategisk nivåer, altså om forvalters

taktiske disposisjoner, bidrar til mer-/mindreavkastning sammenlignet med referanseporteføljen.

LCR- og avkastningsporteføljen dekker bankens likviditetsbehov. Banken har i tillegg finansielle investeringer av strategisk karakter, basert på styrevedtak. Rammen bestemmes av de til enhver tid gjeldende styrevedtak. For andre investering i aksjer og egenkapitalbevis fastsettes ramme på 40 millioner kroner som forvaltes diskresjonært. Rapportering som for avkastningsporteføljen.

Ved utgangen av 2020 er 60 prosent av likviditetsporteføljen plassert i statsobligasjoner og nivå 1 obligasjoner med fortrinnsrett som er på nivå med minimumsrammen på 60 prosent. Posisjonen bidrar således til å sikre lav likviditetsrisiko. I samme portefølje er renterisikoen på 0,2 år lavere enn maksimumsrammen på 0,3 år og kredittdurasjonen på 1,9 år lavere enn maksimumsrammen på 4 år. I avkastningsporteføljen er renterisikoen på 0,1 år lavere enn maksimumsrammen på 0,5 år og kredittdurasjonen på 1,6 år lavere enn maksimumsrammen på 4,0 år. Rentebærende verdipapirer summerer seg til 3,2 milliarder kroner. Forutsatt en renteøkning på 2 prosentpoeng faller verdien med 12,5 millioner kroner som angitt i tabellen under. Finansielle investeringer av strategisk karakter er i overensstemmelse med særskilte styrevedtak. Og andre investeringer i aksjer og egenkapitalbevis er innenfor rammen på 40 millioner kroner. Aksjer, andeler og egenkapitalbevis summerer seg til 188,1 millioner kroner. Et kursfall på 30 prosent vil redusere resultatet med 56,4 millioner kroner. Som angitt over har banken satt av kapital for å møte tap i denne størrelsesorden.

Markedsrisiko

Rentebærende verdipapir	Bokført verdi	Renteøkning 2 %
Stat og statsgaranterte	797,9	-3,1
Særskilt sikre obligasjoner	1 699,4	-6,2
Øvrige sertifikater og obligasjoner	630,8	-2,6
Pengemarkedsfond	103,3	-0,5
Sum rentebærende verdipapir	3 231,5	-12,5

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	Bokført verdi	Kursfall 30 %
Strategisk til virkelig verdi med verdiendring over resultat	177,7	-53,5
Øvrige til virkelig verdi med verdiendring over resultat	10,3	-3,1
Sum rentebærende verdipapir	188,1	-56,4

NOTE 5 Likviditetsrisiko

(forts.)

Målet for likviditetsstyringen i Fana Sparebank er å finansiere bankens virksomhet ved å balansere forholdet mellom finansieringskostnad og likviditetsrisiko. Likviditetsrisiko er definert som sannsynligheten for at banken ikke har tilgang til nødvendig finansiering til en fornuftig pris. En forutsetning for finansieringsvirksomheten er at Fana Sparebank fremstår lønnsom, solid, likvid og har en fornuftig finansieringsstruktur. For å nå målet om finansiering av virksomheten skal banken tilstrebe en diversifisering av finansieringskildene. Banken skal være en aktiv låntaker, og finansieringsvirksomheten skal ha et langsiktig preg. For å utnytte markedsmuligheter åpner strategien for å avvike den langsiktige fordelingen på passivklasser gjennom fastsettelse av rammer. Strategien åpner også for å avvike strategisk nivå på bankens likviditetsrisiko uttrykt som kredittdurasjon. Betydningen av den enkelte passivklasse skal komme til uttrykk ved at den tildeles en strategisk andel. De viktigste finansieringskildene er innskudd, egenkapital (ren kjernekapital, kjernekapital og tilleggskapital), innlån fra markedet (utstedelse av sertifikat- og obligasjonslån), innlån gjennom Fana Sparebank Boligkreditt (utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett), innlån fra institusjonelle investorer og fondsforvaltere samt trekkfasiliteter. Innskudd som kan finansiere utlån er viktigere for banken enn innskudd som må plasseres i likviditetsporteføljen.

For å dekke gapet mellom bankens finansieringsbehov og finanseringen som innskudd og egenkapital representerer, skal banken utstede sertifikater, senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett. I vurderingen av hvordan de ulike verdipapirene skal settes sammen (passivaallokering), skal pris, graden av pantsettelse av bankens eiendeler, finansieringsstruktur, forfallstruktur, låneomfang mv. tas hensyn til. Grunnet pris og tilgjengelighet skal obligasjoner med fortrinnsrett være bankens hovedinstrument for langsiktig markedsfinansiering. I takt med at andelen av porteføljen av obligasjoner med fortrinnsrett øker, skal de andre vurderingskriteriene tillegges økt vekt. Finansieringskostnaden knyttet til den enkelte passivklasse bestemmes av bankens rating, løpetid og størrelsen på enkeltlån. Banken har topprating Aaa for obligasjoner med fortrinnsrett og *investment grade rating* A3 for morbanken. Banken skal tilstrebe å opprettholde/forbedre kredittratingen, og derfor løpende fokusere på forhold av betydning for bankens kredittrating.

Bankens tre mål for styring av likviditetsrisiko er

1. Lav fundingkonsentrasjon; banken skal ha tilstrekkelig antall passivklasser
2. Tilfredsstillende likviditetsandel; banken skal ha tilstrekkelige likvide eiendeler til å dekke forpliktelsene ved forfall i tråd med LCR-intensjonene

3. Tilfredsstillende andel stabil finansiering; banken skal ha stabil finansiering av virksomheten og motvirke risiko knyttet til inndekning av fremtidig innlånsbehov i tråd med NSFR-intensjonene.

I tråd med mål og strategi skal banken tilstrebe en optimal finansieringsportefølje. For å legge til rette for taktisk allokering for å utnytte muligheter i markedet, er det fastsatt minimums- og maksimumsrammer. Minimumsrammer skal forhindre at prisfokus gir for høy konsentrasjon i porteføljen av obligasjoner med fortrinnsrett. På sikt er banken tjent med regelmessig aktivitet i samtlige markeder. Maksimumsramme for obligasjoner med fortrinnsrett skal hindre overpantsettelse.

Bankens beregning av likviditetsandel og andel stabil finansiering skal hensynta at kravene gjelder til en hver tid og at banken når som helst kan bli utsatt for stress. Intern minimumsramme for LCR er på 110 prosent. Gitt at likvide eiendeler skal dekke forpliktelser ved forfall, vil sistnevnte være avgjørende for hvor mye som må plasseres i likvide eiendeler. Av hensyn både til likviditetsrisiko og lave avkastningsforventninger på likvide eiendeler, skal banken ved bruk av minimumsramme for gjennomsnittlig løpetid og maksimumsramme for enkeltlån og konsentrasjonsrisiko på forfall, mv., sørge for at forpliktelser ved forfall ikke overstiger et forsvarlig nivå.

Ved å tilfredsstillende NSFR-intensjonene, skal en bank kunne klare seg i 1 år under et moderat stressscenario med begrenset tilgang på ny finansiering og betydelige uttrekk av kundeinnskudd. Andel stabil finansiering tilsvarer tilgjengelig stabil finansiering i forhold til nødvendig stabil finansiering. Det regulatoriske kravet er minimum 100 prosent, men det foreligger ikke dato for når det trer i kraft. For å styre likviditetsrisikoen på en god måte, skal banken fremover likevel bygge på beregningen av NSFR, og tilfredsstillende krav om minimum 100 prosent andel stabil finansiering. Stabil finansiering er definert som de delene av egenkapital- og gjeldsfinansieringen som er forventet å være pålitelige tilgjengelige midler i løpet av en stressperiode på 1 år. Bankens krav om at 75 prosent av markedsfinansieringen skal ha løpetid utover 1 år legger grunnlaget for stabil finansiering. Rammer for opptak av enkeltlån og rammer for gjennomsnittlig løpetid på innlån bidrar til at andelen av finansiering som faller under 1 år, og dermed i mindre grad bidrar til stabil finansiering, er håndterbar for banken.

Ved utgangen av 2020 har 90,7 prosent av markedsfinansieringen løpetid utover 1 år som er over minimumsrammen. Posisjonen bidrar således til stabil finansiering. I tillegg har den samlede innlånsporteføljen en løpetid på 3,1 år som er over minimumsrammen på 2,5 år. Også dette bidrar til å gjøre finansieringen robust. Med en LCR på 219 prosent som er over kravet, ansees likviditeten som tilfredsstillende. Obligasjoner med fortrinnsrett utgjør mindre

NOTE 5

(forts.)

enn maksimumsrammen, og innlånsporteføljen er således diversifisert mot andre passivklasser i tråd med strategi og risikostyring.

Operasjonell risiko

Styret i Fana Sparebank er av den oppfatning at god risikostyring og internkontroll er avgjørende for å nå bankens mål. Banken sitt rammeverk for risikostyring og internkontroll skal bygge på krav i lov og forskrift mv. Fordi operasjonell risiko er et vidt fagfelt, har banken utarbeidet en egen strategi for styring av operasjonell risiko. Strategien kommer i tillegg til Strategi Risikostyring og Internkontroll. Strategi Risikostyring og Internkontroll er et overordnet strategidokument som legger føringer for samtlige delstrategier. Strategi Styring av Operasjonell Risiko er en delstrategi på linje med kredittstrategi, kapitalforvaltningsstrategi mfl. Strategien skiller seg fra de øvrige delstrategiene ved at den ikke er rettet mot et spesielt virksomhetsområde, men omfatter ulike kategorier av hendelser som kan påvirke *alle* virksomhetsområdene i banken.

Banken definerer operasjonell risiko som «risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser».

Det fremgår av Strategi Risikostyring og Internkontroll at kreditt risiko som følger av utlånsvirksomheten skal være den risikoeksponeringen som gir størst bidrag til bankens inntjening. Dette begrunnes med bankens kredittvurderingskompetanse. Renterisiko, aksjerisiko, valutarisiko skal være lav. Komplexiteten i forretningsmodellen påvirker vurderingen av nivået på operasjonell risiko. Banken sin modell er enkel og oversiktlig. Fokus på kreditt risiko legger klare føringer for styring av operasjonell risiko og innebærer at banken skal ha rutiner for å

- vurdere låntakers betjeningsevne
- vurdere og etablere sikkerheten
- prise forventet utlånstap mv.

Banken har ikke vært involvert i oppkjøp, fusjoner, fisjoner eller andre vesentlige endringer i bankens forretningsmodell og/eller strategi som har bidratt til en økning i operasjonell risiko.

Målet for *risikostyringen* i banken er at volatiliteten (avvik fra forventet resultat) ikke skal overstige bankens margin før kapitalkravene ikke overholdes. Det er først og fremst endringer i markedspriser som statsrenter og kredittspreader som gir opphav til volatiliteten. Men også tap som følge av operasjonell feil kan gi avvik fra forventet resultat.

Styret er av den oppfatning at tap som følge av operasjonelle feil kun i begrenset grad skal bidra til avvik fra

forventet resultat, og har fastsatt maksimumsramme for slik eksponering. Nivået på rammen begrunnes med at operasjonelle feil knyttet til vurdering og etablering av den enkelte sikkerhet kan gi betydelige tap. Dersom et lån viser seg å være uten sikkerhet, vil lånet resultere i økte nedskrivninger selv om tapet ikke realiseres.

Intern rapportering av operasjonelle hendelser fungerer tilfredsstillende i banken. Unntaksvis fører hendelser til uønskede tap. I 2020 har tre hendelser gitt operasjonelle tap av en viss størrelse. Samlet er tapene noe lavere enn styrets maksimumsramme for operasjonelle tap. Banken har som følge av hendelsene iverksatt tiltak for å styrke operasjonell risikostyring.

Bærekraftsrisiko

Banken definerer manglende oppmerksomhet rundt bærekraft som en operasjonell risiko som vil kunne påvirke bankens vurdering av det operasjonelle risikonivået. Hvis banken ikke analyserer egen ESG-risiko, vil banken kunne komme i en situasjon der vi kan bli avskåret fra samarbeid, leverandørforhold mv. Banken kan miste attraktivitet som arbeidsgiver, og dermed tap av mulighet til å rekruttere kompetanse. Banken kan miste kunder eller bli irrelevante for nye som krever at vi har et aktivt forhold til dette. Banken har et stort fokus på bærekraftsmålene og virksomhetsstyring.

1. Styring av bærekraftsrisiko betyr blant annet at all kredittgivning skal sikre at banken bidrar positivt til klima, miljø, sosiale forhold og god virksomhetsstyring. Banken skal gjennom en aktiv tilpasning av kredittvirksomheten stimulere til oppnå en lav-karbon, klimastabil økonomi. Kredittgivningen skal bidra til å oppnå følgende bærekraftsmål
 - **Nr. 5:** Likestilling og styrke kvinners stilling. Dette innebærer å oppmuntre og legge til rette for kvinner til å etablere egen næringsvirksomhet.
 - **Nr. 8:** Anstendig arbeid og økonomisk vekst. Dette innebærer å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst og anstendig arbeid for alle, herunder legge til grunn en strategi/policy som støtter produktiv virksomhet, opprettelse av anstendige arbeidsplasser, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon, og stimulere til formalisering av og vekst i antallet små bedrifter, blant annet ved å sørge for tilgang til finansielle tjenester.

NOTE 5

(forts.)

- **Nr. 11:** Bærekraftige byer og samfunn. Dette innebærer å oppmuntre låne-kundene til å ta miljøvennlige valg knyttet til forbruk, transport og bolig.
- **Nr. 12:** Ansvarlig forbruk og produksjon. Dette innebærer å oppnå en mer miljøvennlig forvaltning av alle former for avfall gjennom hele deres livssyklus, og betydelig redusere utslipp av avfall til luft, vann og jord for mest mulig å begrense skadevirkningene for menneskers helse og for miljøet.

I tråd med bankens fokus på bærekraft, skal eventuell risiko for manglende bærekraft vurderes i forbindelse med kredittvurdering av den enkelte kunde. Denne type risiko skal vurderes på lik linje med andre risiko-forhold. Sentralt i vurderingen er kundens holdning og økonomiske evne til å kunne etterleve relevante mål for bærekraft.

Et kriterium for ethvert kundeforhold er at kundene følger lovverk og avtaleverk som gjelder i Norge og i de landene der kundene er tilstede. Dette inkluderer å tilstrebe likestilling, nulltoleranse mot rasisme og annen diskriminering på sine arbeidsplasser. Banken skal

heller ikke eksponere seg i selskaper som bryter med regler om menneskerettigheter, miljøregelverk eller korrupsjon. Tilsvarende forventer banken at kundene tar hensyn til reguleringer for bruk av naturressurser, aktivitet i områder som i dag har annet bruksområde for lokalbefolkning eller urfolk, eller i områder med sårbart miljø, truede arter eller vannmangel. Banken vil at selskapene som finansieres viser at de har på plass rutiner for å oppfylle lovkrav og gjennom ledelse, ord og handling fremstår på en måte som er i tråd med allmennhetens oppfatning av god etisk adferd.

Banken skal ikke finansiere virksomhet knyttet til våpen, gambling, tobakk eller produksjon av energi basert på ikke-fornybare, fossile kilder.

2. For likviditetsstyring betyr dessuten styring av bærekraftsrisiko at banken i sin vurdering av investorer skal ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten investorene representerer. Tilsvarende skal banken i kapitalforvaltningsvirksomheten i sin vurdering av verdipapirinvesteringer ta hensyn til om bærekraft er innlemmet i den underliggende virksomheten det investeres i.

NOTE 6

Maksimal kreditteksponering

(I MILL. KR)

Maksimal kredittisiko er representert ved balanseført verdi av de finansielle eiendelene inkludert derivater i balansen. Konsernet har i tillegg kredittisiko knyttet til utenombalanseposter som beskrevet i note 40

(garantier, trekkfasiliteter m.m.). Tabellen viser maksimal brutto eksponering før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Fordringer mot sentralbanker	68,4	69,2	68,4	69,2
Utlån til kredittinstitusjoner	969,5	844,5	224,9	237,4
Utlån til kunder	14 544,1	14 424,0	25 387,1	23 253,2
Finansielle derivater	18,6	4,3	18,6	4,3
Rentebærende verdipapir	3 337,7	2 090,2	3 128,1	2 179,1
Sum maksimal eksponering for kredittisiko i balansen	18 938,3	17 432,2	28 827,1	25 743,2
Udisponerte ordinære rammekreditter	977,9	1 363,5	1 707,6	1 675,0
Lånetilsagn	552,1	306,6	552,1	306,6
Garantier	149,3	160,8	149,3	160,8
Sum maksimal eksponering utenfor balansen	1 679,3	1 830,9	2 409,0	2 142,3
Sum maksimal eksponering for kredittisiko	20 617,6	19 263,1	31 236,1	27 885,6

Risikoreducerende ordninger:

Lån og kreditter gis som hovedregel kun mot betryggende sikkerhet, både på privatmarked og bedriftsmarked. Som sikkerhet skiller det mellom tre hovedtyper pant:

- Pant i fast eiendom (Pantelovens kap. 2)
- Pant i løsøre (Pantelovens kap. 3)
- Andre sikkerheter (Pantelovens kap. 4)

På privatmarked er hovedregelen at lån med pant i fast eiendom ikke skal overstige en belåningsgrad på 85 prosent av forsvarlig verdigrunnlag (markeds-/omsetningsverdi), som er i tråd med finanstilsynets forskrift om krav til nye lån med pant i bolig. For andre typer sikkerheter kan belåningsgraden variere. Det stilles krav til løpende vurdering av sikkerhetenes realisasjonsverdi.

På bedriftsmarked gis det som hovedregel lån og kreditter med pant i fast eiendom på inntil 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag. For andre typer sikkerheter

vil belåningsgraden variere. Det stilles uansett krav til løpende og forsvarlige vurderinger av sikkerhetenes realisasjonsverdi.

Finansforetaksloven kapittel 11 del II og tilhørende forskrift regulerer i detalj hvilke lån som kan overføres til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Dette er lån som benyttes som sikkerhetsmasse for utstedte obligasjoner med fortrinnsrett. Regelverket er strengere enn ved vanlig långivning til bolig, og loven krever også en uavhengig gransker oppnevnt av Finanstilsynet og uavhengig verddivurdering av hvert enkelt pant.

Sikkerheter:

Majoriteten av personmarkedsporteføljen er sikret med pant i bolig, og tabellen under viser fordelingen av utlån med pant i bolig, over og under 80 prosent av forsvarlig verdigrunnlag. Forsvarlig verdigrunnlag på panteobjektet er definert som antatt markeds-/omsetningsverdi.

Noter til regnskapet

NOTE 6

(forts.)

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Lån med sikkerhet i bolig < 80 % av forsvarlig verdigrunnlag	9 797,6	9 932,9	20 335,9	18 565,3
Lån med sikkerhet i bolig > 80 % av forsvarlig verdigrunnlag	1 552,3	1 067,1	1 869,5	1 282,3
Øvrige utlån	3 235,8	3 470,2	3 234,3	3 462,3
Sum utlån	14 585,7	14 470,2	25 439,7	23 309,9

Sikkerheter innenfor næringslivsengasjementer er mer kompleks enn for personmarkedet, og det hefter noe mer usikkerhet ved estimatene på porteføljenivå, men det inngår i bankens rutiner å hyppig vurdere verdien av sikkerhetsmassen.

Under er en tabell som viser tildelte verdier på sikkerhetsmassen som er pantsatt for lån og kreditter. Realisasjonsverdiene begrenses oppad til panteobligasjonens pålydende og hensyntar obligasjonens prioriterte rekkefølge. Tallene er på konsernnivå og gir primært en oversikt over fordeling av pantesikkerhetene mellom ulike sikkerhets typer.

Konsern	31.12.20	31.12.19
Sikkerhet i eiendom	26 063	24 236
Øvrig sikkerhet	337	317
Sum	26 400	24 553

Tabellen nedenfor viser verdien av sikkerhetene knyttet til engasjement i steg 3. Maksimum kreditteksponering er summen av utlån, garantier og ubenyttet kreditt. Tabellen er utarbeidet på konsernnivå.

	Maksimum-kreditt-eksponering	Sikkerheter		Netto eksponering	Nedskrivninger steg 3
		Pant i eiendom	Annet		
Pr. 31.12.20					
Personlig næringsdrivende	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	141,3	61,6	36,9	42,8	29,2
Lønnstakere	46,5	35,3	0,0	11,2	9,1
Sum	187,8	96,9	36,9	53,9	38,4

	Maksimum-kreditt-eksponering	Sikkerheter		Netto eksponering	Nedskrivninger steg 3
		Pant i eiendom	Annet		
Pr. 31.12.19					
Personlig næringsdrivende	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	80,7	46,2	12,6	21,8	17,1
Lønnstakere	69,2	61,8	0,0	7,4	9,4
Sum	150,8	109,0	12,6	29,2	26,5

NOTE 7

Kredittrisiko og risikoklassifisering

(I MILL. KR)

Kredittrisiko

Kredittrisiko er sannsynlighet for tap som følge av at kundene ikke har evne eller vilje til å oppfylle betalingsforpliktelsene sine overfor banken. Størstedelen av kredittrisikoen kommer fra utlån, kreditter og garantier. Styret setter rammer for banken sin kredittrisiko gjennom årlig evaluering av kredittstrategi og – policy samt bevilgnings- og fullmaktsreglementet. I tillegg har banken kreditthåndbok, og opplegg for etterlevelseskontroll innenfor kredittområdet.

Kredittrisiko utlån til kredittinstitusjoner

Morbank har gitt en kreditt på 400 millioner kroner til Fana Sparebank Boligkreditt AS. Kreditten benyttes til kjøp av boliglån med formål å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Kreditten var pr. 31.12.2020 trukket opp med 145 millioner kroner. I tillegg har morbank gitt Fana Sparebank Boligkreditt AS et langsiktig lån på 600 millioner kroner pr. 31.12.2020. 32 millioner kroner er

finansiering til Brage Finans AS. Brage Finans AS er en strategisk samarbeidspartner som banken har eierinteresser i. Resterende saldo på 193 millioner kroner er innskudd i andre banker uten binding. Engasjement mot boligkreditselskapet elimineres i konsern.

Finansielle derivat

Finansielle derivat benyttes til å redusere renterisiko på fastrenteprodukt i utlånsporteføljen, verdipapirporteføljen og innlån fra markedet. Motpart er store skandinaviske banker.

Kredittrisiko rentebærende verdipapir

Bokført verdi i rentebærende verdipapir representerer maksimal risikoeksponering. Risikotoleransen er nedtegnet i bankens kapitalforvaltningsstrategi. Tabellen under viser fordelingen i ulike aktivaklasser pr. 31. desember (tall i mill. kr).

Aktivaklasser og risikogrupper (konsern)	31.12.20	31.12.19
<i>Bankinnskudd, herunder Norges Bank</i>	270	252
Statsobligasjoner og -sertifikater	426	151
Andre 0 %-vektede obligasjoner	368	334
Kommune, Fylkeskommune	500	149
OMF, bolig- og næringskreditt	1 694	1 407
Bank, finans, kredittforetak og industri	81	78
Bankutstedte ansvarlige lån, fondsobligasjoner og hybridkapital	48	50
Andeler pengemarkedsfond, lav kredittrisiko	103	102
Andeler obligasjonsfond, middels og høy kredittrisiko	-	67
Påløpte renter	6	11
<i>Sum rentebærende verdipapir</i>	<i>3 227</i>	<i>2 351</i>
Likviditetsforvaltning	3 497	2 603

Modeller for beregning av kredittrisiko

Banken benytter modeller for å estimere sannsynlighet for mislighold for kundene. Vedlikehold skjer gjennom validering. Innenfor personkundemarkedet er det utviklet en statistisk søknads- og porteføljescoremodell, som predikerer sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av en 12 måneders periode. Søknads-scoremodellen benytter seg av både interne og eksterne data om kunden, og blir benyttet når kunden er i en søknadsprosess i banken. Porteføljescoremodellen benytter utelukkende bankinterne data og beregner en sannsynlighet for mislighold ut fra kunden sin bruk av banken. Risiko-klassifisering ved hjelp av porteføljescoremodellen

blir gjort månedlig, og blir benyttet i banken sin oppfølging av den enkelte kunde.

Det er også utviklet en modell som beregner sannsynlighet for mislighold innenfor en 12 måneders periode til banken sine næringslivskunder. Denne modellen er en hybridmodell, som er utviklet dels basert på statistiske analyser av kundegrunnlaget, og dels på kunnskap fra erfarne saksbehandlere i bank. Modellen er satt sammen av variabler som både fanger opp utvikling i kundene sine regnskap, samt bruken av banken. For noen organisasjonsformer, der regnskapsinformasjon ikke blir offentliggjort i søkbare

Noter til regnskapet

NOTE 7 (forts.) register, benytter banken ekstern scoring for risikoklassifisering. Samtlige av bankens næringsengasjement blir risikoklassifisert månedlig. Ved hjelp av disse modellene blir alle bankens kredittengasjement risikoklassifisert i risikoklassene A–K, der A er best og K er misligholdte engasjement. Ut fra dette er engasjementene inndelt i 3 hovedgrupper: lav risiko, middels risiko og høy risiko (se tabell).

Risikoklassifisering i Fana Sparebank

Sannsynlighet for mislighold

Risikoklasse		Fra og med	Til
A	Lav risiko	0,000 %	0,100 %
B		0,100 %	0,250 %
C		0,250 %	0,500 %
D		0,500 %	0,750 %
E	Middels risiko	0,750 %	1,250 %
F		1,250 %	2,000 %
G		2,000 %	3,000 %
H	Høy risiko	3,000 %	5,000 %
I		5,000 %	8,000 %
J		8,000 %	100,000 %
K		100,000 %	

Personmarked

Morbank

Brutto utlån, garantier og nedskrivninger for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Lav risiko	7 460	6 668	0	1	715	673	3	0	1	1
Middels risiko	2 090	2 252	0	0	34	31	1	0	1	1
Høy risiko	169	340	0	0	0	1	31	55	9	13
Sum 31.12.	9 719	9 260	0	1	749	705	35	56	11	15

Konsern

Brutto utlån, garantier og nedskrivninger for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Lav risiko	16 023	13 822	0	1	1 417	1 346	3	0	3	2
Middels risiko	3 849	3 488	0	0	48	48	0	0	7	6
Høy risiko	255	512	0	0	0	1	44	79	13	19
Sum 31.12.	20 127	17 822	0	1	1 465	1 395	48	80	23	27

NOTE 7

(forts.)

Bedriftsmarked

Morbank

Brutto utlån, garantier og nedskrivninger for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Lav risiko	2 228	2 497	65	75	119	134	-	-	2	1
Middels risiko	2 179	2 149	23	40	77	91	0	0	10	8
Høy risiko	460	564	61	44	32	41	42	52	37	25
Sum 31.12.	4 866	5 210	149	160	229	266	42	52	49	35

Konsern

Brutto utlån, garantier og nedskrivninger for hver risikogruppe.

Risikoklasse	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Lav risiko	2 390	2 638	65	75	137	148	0	0	2	1
Middels risiko	2 463	2 287	23	40	73	91	0	0	10	8
Høy risiko	460	564	61	44	32	41	42	52	37	24
Sum 31.12.	5 313	5 488	149	160	242	280	42	52	49	34

Kommentar til porteføljens utvikling:

Konsernet har relativt lav kredittrisiko i personmarkedsporteføljen (PM). Fordeling mellom risikoklasser viser en svak migrering fra høy risiko til middels og lav risiko. Andel høy risiko i porteføljen er redusert fra 3,1 prosent til 1,4 prosent i løpet av 2020. Andel lav risiko er økt fra 79 prosent til 81 prosent av porteføljen på privatmarkedet i 2020. Innenfor bedriftsmarked (BM) har det vært en liten endring i fordelingen mellom risikoklassene i 2020. Andel engasjement med høy risiko er redusert fra 12 prosent i 2019 til 10 prosent ved utgangen av 2020. Andel av porteføljen på bedriftsmarked med lav risiko gått fra 48 prosent i 2019 til 45 prosent i 2020. Andel av porteføljen med middels risiko har økt fra 40 prosent i 2019 til 44 prosent i 2020.

Tap:

Ved utgangen av 2020 utgjorde Fana Sparebank sine individuelle nedskrivninger 32,4 millioner kroner, fordelt med 27,1 på BM og 5,3 PM. PM har hatt en økning

på 3,2 millioner kroner siste år, mens BM hadde en økning på 9,0 millioner kroner.

Konsernets modellbaserte nedskrivninger i personmarkedet ble i 2020 redusert med 3,9 millioner kroner til 17,8 millioner kroner som følge av migrering mellom risikoklasser som redegjort for over.

I bedriftsmarkedet økte de modellbaserte nedskrivningene med 2,9 millioner kroner til 21,9 millioner kroner i 2020 som følge av migrering mellom risikoklasser som redegjort for over samt forutsetningen om reduserte sikkerhetsverdier som følge av koronakrisen (ref. note 11).

Modellene for beregning av misligholdssannsynlighet og tap gitt mislighold tar høyde for økt økonomisk usikkerhet fremover.

I sum hadde PM netto inngang på tap på 3,4 millioner kroner i 2020 (3,3). BM hadde netto tap på 21,5 millioner kroner (16,7).

Noter til regnskapet

NOTE 8 Utlån, garantier og nedskrivninger fordelt på næringer

(I MILL. KR)

Morbank

Næringssektor pr. 31.12.	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Primærnæringer, jordbruk,skogbruk m.m.										
– steg 1	10,2	8,1	0,1	0,2	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
– steg 2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	10,7	8,1	0,1	0,2	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri & bergverk										
– steg 1	53,0	49,4	5,3	4,6	12,1	13,3	0,0	0,0	0,1	0,1
– steg 2	53,0	50,1	0,0	0,2	6,6	5,4	0,0	0,0	0,2	0,4
– steg 3	5,5	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Sum	111,5	100,3	5,3	4,8	18,6	18,7	0,0	0,0	0,3	0,6
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg										
– steg 1	123,8	85,0	21,6	42,3	42,2	25,4	0,0	0,0	0,0	0,1
– steg 2	177,0	204,2	4,4	19,0	26,1	12,2	0,0	0,0	2,7	1,8
– steg 3	12,6	4,4	29,8	5,0	9,5	0,6	0,0	0,0	19,0	3,5
Sum	313,3	293,6	55,8	66,2	77,8	38,3	0,0	0,0	21,8	5,4
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet										
– steg 1	134,7	145,6	6,3	12,4	11,9	18,0	0,0	0,0	0,1	0,1
– steg 2	26,4	15,6	8,7	4,1	5,3	2,6	0,0	0,0	0,6	0,2
– steg 3	1,7	0,5	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,3
Sum	162,8	161,7	15,0	16,6	17,2	20,6	0,0	0,0	1,8	0,5
Transport										
– steg 1	28,5	17,9	8,6	9,2	7,6	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0
– steg 2	9,1	5,8	1,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
– steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	37,6	23,6	10,0	10,0	7,6	6,6	0,0	0,0	0,1	0,2

NOTE 8

(forts.)

Næringssektor pr. 31.12.	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Omsetning og drift av fast eiendom										
– steg 1	2 669,5	2 733,6	28,1	10,2	34,5	53,8	0,0	0,1	2,3	1,5
– steg 2	631,7	894,2	9,8	22,7	7,2	9,4	0,0	0,0	7,6	8,1
– steg 3	27,3	33,6	0,0	0,0	0,0	0,0	14,9	28,5	2,9	5,8
Sum	3 328,5	3 661,3	37,9	32,9	41,7	63,2	14,9	28,5	12,8	15,4
Utvikling byggeprosjekter										
– steg 1	547,3	414,4	3,9	4,3	20,6	18,9	0,0	0,0	0,8	0,2
– steg 2	136,4	120,0	16,0	14,4	11,2	21,3	0,0	0,0	2,4	1,2
– steg 3	4,3	21,9	1,0	6,7	0,0	0,0	25,7	20,1	4,2	4,5
Sum	688,0	556,3	20,9	25,3	31,8	40,2	25,7	20,2	7,4	5,9
Tjenesteytende næringer ellers										
– steg 1	193,7	334,8	3,3	3,1	31,6	78,2	0,0	0,0	1,3	1,1
– steg 2	32,1	100,7	0,2	0,2	0,6	3,6	0,0	0,0	0,4	2,2
– steg 3	0,6	6,7	0,4	0,4	1,0	0,9	1,7	3,3	2,0	2,8
Sum	226,5	442,2	3,9	3,6	33,1	82,7	1,7	3,3	3,8	6,0
Lønnstagere m.m.										
– steg 1	8 962,9	8 377,9	0,3	0,9	743,5	694,5	0,0	16,9	0,1	0,3
– steg 2	713,0	802,2	0,0	0,1	5,8	4,5	3,3	0,0	6,3	8,8
– steg 3	30,7	43,1	0,0	0,0	0,0	0,0	31,3	39,0	6,8	7,6
Sum	9 706,7	9 223,2	0,3	1,0	749,3	699,1	34,6	55,8	13,3	16,7
Sum	14 585,7	14 470,2	149,3	160,8	977,9	970,0	77,0	107,9	61,3	50,8
Modellberegnet nedskrivning PM	9,6	14,3	0,0	0,0	0,1	0,2				
Modellberegnet nedskrivning BM	18,4	14,2	1,7	1,4	0,6	0,6				
Nedskrivning steg 3 individuellt vurdert PM	2,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0				
Nedskrivning steg 3 individuellt vurdert BM	11,6	15,7	17,2	2,5	0,0	0,0				
Sum tapsnedskrivninger	41,6	46,2	19,0	3,9	0,7	0,7				
Netto utlån til kunder	14 544,1	14 424,0	130,4	156,9	977,2	969,3				
Utlån kredittinstitusjoner	969,5	844,5	15,0	393,5	0,0	0,0				

Noter til regnskapet

NOTE 8

(forts.)

Konsern

Næringssektor pr. 31.12.	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Primærnæringer, jordbruk,skogbruk m.m.										
– steg 1	15,6	18,5	0,1	0,2	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
– steg 2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
– steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	16,1	18,5	0,1	0,2	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Industri & bergverk										
– steg 1	60,5	58,3	5,3	4,6	12,9	14,0	0,0	0,0	0,1	0,1
– steg 2	53,0	50,1	0,0	0,2	6,6	5,4	0,0	0,0	0,2	0,4
– steg 3	5,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Sum	119,0	108,4	5,3	4,8	19,5	19,4	0,0	0,0	0,3	0,6
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg										
– steg 1	147,8	122,1	21,6	45,6	45,9	28,8	0,0	0,0	0,1	3,6
– steg 2	177,0	204,2	4,4	19,0	26,1	12,2	0,0	0,0	2,7	1,8
– steg 3	24,3	0,0	29,8	1,7	9,5	0,0	0,0	0,0	19,0	0,0
Sum	349,0	326,2	55,8	66,2	81,5	41,1	0,0	0,0	21,9	5,5
Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet										
– steg 1	141,8	157,9	6,3	12,4	14,3	20,2	0,0	0,0	0,1	0,3
– steg 2	27,8	15,6	8,7	4,1	5,3	2,6	0,0	0,0	0,6	0,2
– steg 3	1,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,1	0,1
Sum	171,2	173,5	15,0	16,6	19,6	22,8	0,0	0,0	1,9	0,5
Transport										
– steg 1	52,3	43,5	8,6	9,2	9,4	9,5	0,0	0,0	0,0	0,0
– steg 2	10,6	5,8	1,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2
– steg 3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	62,9	49,3	10,0	10,0	9,4	9,5	0,0	0,0	0,1	0,3

NOTE 8

(forts.)

Næringssektor pr. 31.12.	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Nedskrivninger	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Omsetning og drift av fast eiendom										
– steg 1	2 958,6	2 860,7	28,1	10,2	0,0	51,3	0,0	10,0	3,7	7,3
– steg 2	625,9	894,2	9,8	22,7	0,0	9,4	2,8	0,0	7,5	8,1
– steg 3	27,3	24,5	0,0	0,0	14,9	0,0	12,1	18,6	2,9	0,7
Sum	3 611,8	3 779,3	37,9	32,9	37,5	60,7	14,9	28,5	14,2	16,1
Utvikling byggeprosjekter										
– steg 1	509,7	435,4	3,9	4,3	20,6	18,9	0,0	0,0	1,2	5,0
– steg 2	136,4	120,7	16,0	14,4	11,2	21,3	0,0	0,0	2,4	1,2
– steg 3	41,9	0,9	1,0	6,7	0,0	0,0	25,7	20,1	4,2	0,0
Sum	688,0	557,0	20,9	25,3	31,8	40,2	25,7	20,2	7,8	6,2
Tjenesteytende næringer ellers										
– steg 1	270,3	414,3	3,3	3,1	40,6	87,2	0,0	0,0	0,3	3,0
– steg 2	32,5	100,7	0,2	0,2	0,6	3,6	0,0	0,0	0,4	2,2
– steg 3	4,5	2,7	0,4	0,4	1,0	0,9	1,9	3,3	2,0	0,0
Sum	307,2	517,7	3,9	3,6	42,2	91,7	1,9	3,3	2,8	5,2
Lønnstagere m.m.										
– steg 1	18 790,7	16 427,0	0,3	0,9	1 457,3	1 382,1	0,0	0,0	3,5	6,8
– steg 2	1 284,5	1 288,0	0,0	0,1	8,2	6,8	3,2	0,4	10,5	14,5
– steg 3	46,4	64,9	0,0	0,0	0,0	0,0	44,6	79,2	9,1	5,4
Sum	20 114,3	17 780,0	0,3	1,0	1 465,5	1 388,9	47,8	79,6	23,2	26,7
Sum	25 439,6	23 309,9	149,3	160,8	1 707,6	1 675,0	90,4	131,6	72,1	61,1
Modellberegnet nedskrivning PM	17,9	22,6	0,0	0,0	0,3	0,2				
Modellberegnet nedskrivning BM	18,0	16,4	1,7	1,4	0,4	0,4				
Nedskrivning steg 3 individuell vurdert PM	5,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
Nedskrivning steg 3 individuell vurdert BM	11,6	13,8	17,2	2,5	0,0	0,0				
Sum tapsnedskrivninger	52,5	56,7	19,0	3,9	0,7	0,6				
Netto utlån til kunder	25 387,1	23 253,2	130,4	156,9	1 706,9	1 674,4				
Utlån kredittinstitusjoner	224,9	237,4	0,0	0,0	0,0	0,0				

Noter til regnskapet

NOTE 9 Utlån og garantier fordelt på kundegrupper og geografisk område

(I MILL. KR)

Debitorsektorer	Morbank				Konsern			
	31.12.20		31.12.19		31.12.20		31.12.19	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	4 509,2	131,4	4 575,3	142,1	4 503,4	131,4	4 567,4	142,1
Personlig foretak	1,6	13,5	1,6	13,5	1,6	13,5	1,6	13,5
Private institusjoner	3,5	0,3	8,6	0,4	3,5	0,3	8,6	0,4
Personlig næringsdrivende	347,2	3,5	547,9	3,8	799,3	3,5	834,1	3,8
Lønnstakere	9 683,7	0,3	9 260,4	1,0	20 088,7	0,3	17 821,8	1,0
Andre sektorer	40,6	0,3	76,4	0,0	43,1	0,3	76,4	0,0
Sum utlån kunder 31.12.	14 585,8	149,3	14 470,2	160,8	25 439,7	149,3	23 309,9	160,8
Nedskrivninger (note 8)	41,8	19,0	46,2	3,9	52,6	19,0	56,7	3,9
Netto utlån kunder 31.12.	14 544,0	130,4	14 424,0	156,9	25 387,1	130,4	23 253,2	156,9
Utlån kredittinstitusjoner	969,5	0,0	844,5	0,0	224,9	0,0	237,4	0,0
Geografisk område*								
Bergen kommune	10 584,8	115,1	10 900,2	127,8	18 282,5	115,1	17 734,3	127,8
Vestland fylke for øvrig	2 808,7	33,7	2 665,8	32,8	4 337,5	33,7	3 928,1	32,8
Resten av Norge inkl. Svalbard	1 156,7	0,5	871,0	0,2	2 781,6	0,0	1 595,5	0,2
Norske borgere i utlandet	35,6	0,0	33,1	0,0	38,1	0,0	52,2	0,0
Sum	14 585,8	149,3	14 470,2	160,8	25 439,7	149,3	23 309,9	160,8
Nedskrivninger (note 8)	41,8	19,0	46,2	3,9	52,6	19,0	56,7	3,9
Netto utlån til kunder	14 544,0	130,4	14 424,0	156,9	25 387,1	130,4	23 253,2	156,9

* Geografisk område = kundens adresse

NOTE 10 Misligholdte og tapsutsatte engasjementer (I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Brutto misligholdte engasjement over 90 dager	77,1	107,9	90,4	131,6
Individuelle nedskrivninger på misligholdte engasjement	6,7	11,5	8,2	11,5
Netto misligholdte engasjement	70,4	96,3	82,2	120,1
Brutto øvrige tapsutsatte engasjement	88,5	38,0	90,9	40,3
Nedskrivninger på øvrige tapsutsatte engasjement	23,8	8,7	23,8	8,7
Netto øvrige tapsutsatte engasjement	64,7	29,3	67,0	31,7

Misligholdte engasjement representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdet ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdt senest 90 dager etter betalingsforfall.

Tapsutsatte engasjement er samlet utlån og garantier mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av kundens betjeningsevne og verdien av sikkerheter er sannsynlighetsovervekt for tap.

Aldersfordeling på forfalte utlån

Tabellen viser netto balanseført verdi av forfalte utlån

Forfalte utlån 1–30 dager	354,1	292,7	477,2	482,6
Forfalte utlån 31–90 dager	29,8	16,7	34,0	21,1
Forfalte utlån over 90 dager	77,0	58,5	90,3	80,6
Sum forfalte utlån	460,9	368,0	601,4	584,4

Engasjement med betalingslettelse

Engasjement med betalingslettelse er engasjement med endring i avtalte vilkår som er innvilget fordi kunden har økonomiske vansker, og som ikke ville blitt innvilget dersom kunden var i en bedre økonomisk situasjon.

Brutto engasjement med betalingslettelse	578,4	276,1	765,7	314,9
– herav misligholdt engasjement	5,0	7,0	5,0	7,0
Nedskrivning på engasjement med betalingslettelse	7,2	7,4	7,9	7,9
Av brutto engasjement med betalingslettelse utgjør fastrentelån	16,7	15,4	16,7	15,4

Fordeling av brutto engasjement med betalingslettelse på personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM):

PM steg 2	197,1	51,9	373,9	87,5
PM Steg 3	5,0	0,7	5,0	0,7
Sum betalingslettelse PM	202,1	52,7	378,9	88,2
BM steg 2	365,8	203,6	369,1	203,6
BM steg 3	10,5	16,9	10,5	16,9
Sum betalingslettelse BM	376,3	220,4	379,6	220,4

Nedskrivning på utlån, ubenyttede kreditter og garantier

(I MILL. KR)

Modellbaserte nedskrivninger baserer seg på forventning om fremtidig tap. Måling av forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden opprinnelig innregning. Ved førstegangsinnregning og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap og engasjementet allokteres til steg 1. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Engasjementet allokteres da til steg 2. Alle misligholdte engasjement og engasjement der det er gjort individuelle nedskrivninger allokteres til steg 3.

Modellbaserte nedskrivninger tilsvarer summen av forventet tap for samtlige kunder som ikke har en individuell nedskrivning. Alle kunder får bereget en sannsynlighet for mislighold (PD) og et tap gitt mislighold (LGD). Forventet tap i prosent fremkommer som produktet av PD og LGD. Ved å multiplisere med kundens eksponering (EAD), fremkommer tap i kroner. Modellberegningen tar hensyn til tre ulike scenarier og hvor endelig tall beregnes som en vektet sum av beregningene fra det enkelte scenario.

Ved vurdering av forventet tap skal banken ta høyde for de aktuelle forholdene på rapporteringstidspunktet og forventningene til den økonomiske utviklingen. Det er for tiden stor usikkerhet om de økonomiske forholdene og utsiktene fremover. På grunn av den raske utviklingen av korona og usikkerhet om konsekvensene, forventer ikke banken at modellene fanger opp den økte tapsrisikoen. For å reflektere den økte usikkerheten i tapsanslagene og den økte tapsrisikoen endret banken i første kvartal PD nivået for alle boliglånskunder, samt utvikling av sikkerhetsverdier (boligpriser) i scenarioberegningene i tapsmodellen.

På balansetidspunktet pr. 4. kvartal er det fortsatt få tegn til forringet kredittkvalitet eller økt mislighold i utlånsporteføljen. Banken har imidlertid en forventning om at dette vil kunne inntre gradvis etter hvert som kundene i større grad påvirkes av krisen. Banken

har derfor opprettholdt endringen som ble gjennomført i 1 kvartal som medførte en skalert PD-endring på 10 % for alle boliglånskunder og 15 % for alle næringsengasjement. Modellforutsetning om boligprisfall på 10 og 25 prosent i henholdsvis realistisk og pessimistisk scenario i år 1 innført i 1. kvartal, ble tatt bort i september. Den opprinnelige modellforutsetningen om 2 prosent boligprisvekst i realistisk scenario stemmer bedre med prisutviklingen i boligmarkedet.

Selskapet ser hen til Statistisk sentralbyrås prognoser for å rimelighetsvurdere og kvalitets sikre prognoser for realistisk scenario de nærmeste årene. SSB legger til grunn en boligprisvekst på i underkant av 4 prosent de tre neste årene. I utgangspunktet vil bruk av en høyere boligprisvekst redusere tap gitt mislighold, og dermed nedskrivningene. I både banken og boligkreditselskapet er sikkerhetsdekningen over 100 prosent for boliglånene, men i selskapets LGD-modell vil modellert sikkerhetsdekning uansett settes til maksimalt 100 prosent. Det vil således ikke påvirke tallene i nevneverdig grad om boligprisveksten økes fra 2 til 4 prosent.

PD fremover avhenger av benyttet PD-faktor. I realistisk scenario anvender selskapet en PD-faktor på 1. Det betyr at selskapet legger til grunn at historisk misligholdssannsynlighet vil være et godt estimat for mislighold de neste årene. Fortsatt lave renter (2,0 prosent i 2021, 2,1 prosent i 2022 og 2,4 prosent i 2023), vekst i husholdningenes disponible realinntekt (2,6, 2,0 og 2,9 prosent), sunn konsumprisvekst (2,5, 2,4 og 2,1 prosent), redusert arbeidsledighetsrate (4,5, 3,9 og 3,9 prosent) slik det fremgår av SSB sine prognoser, indikerer ikke økt mislighold blant selskapets lånekunder, og dermed økt PD-faktor. Redusert PD-faktor vil bidra til et nivå på forventet tap (nedskrivninger) lavere enn dagens, og gi et absolutt nivå som ikke står i forhold til samlet utlånsmasse. Selskapets vurdering og bruk av PD-faktor på 1, underbygges av SSB sitt syn på utviklingen fremover.

Tabellen på neste side viser faktorene som påvirker scenarioberegningene.

NOTE 11

Tabell 2: Scenariospesifikasjon årlig

(forts.)

Scenario	1. år	2. år	3. år	4. år	5. år
A PD-faktor, optimistisk, PM	0,833	0,667	0,500	0,667	1,000
B PD-faktor, realistisk, PM	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
C PD-faktor, pessimistisk, PM	1,333	1,667	2,000	1,500	1,000
D PD-faktor, optimistisk, BM	0,926	0,800	0,800	0,800	1,000
E PD-faktor, realistisk, BM	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
F PD-faktor, pessimistisk, BM	1,700	1,852	2,222	1,500	1,000
A Sikkerhetsutvikling, optimistisk, Bolig	4,00 %	4,00 %	4,00 %	4,00 %	2,00 %
B Sikkerhetsutvikling, realistisk, Bolig	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
C Sikkerhetsutvikling, pessimistisk, Bolig	-10,00 %	-10,00 %	-5,00 %	0,00 %	2,00 %
A Sikkerhetsutvikling, optimistisk, Annet	1,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
B Sikkerhetsutvikling, realistisk, Annet	-10,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
C Sikkerhetsutvikling, pessimistisk, Annet	-25,00 %	-20,00 %	-10,00 %	0,00 %	2,00 %

Modellbaserte nedskrivninger fremkommer ved å vekte scenarioene. Prinsippene for vektning er at det forventes at realistisk scenario vil inntreffe i 3 av 5 år, mens de to andre scenarioene vil inntreffe i 1 av 5 år. Initielt var derfor vurderingen i modellen at optimistisk, realistisk og pessimistisk scenario vektet med henholdsvis 20 %, 60 % og 20 %.

Som følge av finansielle ubalanser i markedet er vektene i modellen satt til henholdsvis 10 %, 50 % og 40 %.

Dette henger sammen med usikkerheten som rå. Den er betydelig. I større grad enn realistisk scenario, tar pessimistisk scenario høyde for økt usikkerhet. (Samme vektning ble benyttet for 2019)

Nedskrivninger for tap utgjør ved utgangen av kvartalet 72,1 millioner mot 61,1 millioner pr. årskiftet. Tabellen under viser endring i nedskrivning på utlån, ubenyttet kreditt og garantier fordelt på stegene.

Endring i nedskrivninger 2020	Forventet tap			Sum nedskrivninger
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger 31.12.2019	6,1	28,6	26,5	61,1
Migrert fra steg 1	-0,5	0,4	0,1	0,0
Migrert fra steg 2	8,2	-8,8	0,6	0,0
Migrert fra steg 3	1,6	0,9	-2,5	0,0
Øvrige endring på engasjement	-9,4	6,9	16,5	13,9
Nye tap	4,7	4,4	6,4	15,5
Fraregnede tap	-1,5	-7,8	-9,1	-18,4
Nedskrivninger 31.12.2020	9,2	24,6	38,4	72,1
- herav nedskrivning på utlån	8,8	22,7	21,1	52,6
- herav PM	3,5	10,4	9,0	22,9
- herav BM	5,3	12,2	12,1	29,6
- herav nedskrivning på ubenyttet kreditt	0,3	0,3	0,0	0,6
- herav nedskrivning på garantier	0,1	1,6	17,3	19,0

Se note 8 for spesifikasjon av nedskrivninger på næringer.

Noter til regnskapet

NOTE 11

(forts.)

Endring i nedskrivninger 2019	Forventet tap			Sum nedskrivninger
	Steg 1	Steg 2	Steg 3	
Nedskrivninger 31.12.2018	5,5	33,5	48,7	87,6
Migrert fra steg 1	-0,7	0,6	0,1	0,0
Migrert fra steg 2	11,1	-12,3	1,2	0,0
Migrert fra steg 3	0,0	12,1	-12,1	0,0
Øvrige endring på engasjement	-10,9	-6,4	11,2	-6,1
Nye tap	2,4	7,8	6,6	16,7
Fraregnede tap	-1,2	-6,8	-29,1	-37,1
Nedskrivninger 31.12.2019	6,1	28,6	26,5	61,1
- herav nedskrivning på utlån	5,8	27,0	23,9	56,7
- herav PM	2,7	14,5	9,4	26,5
- herav BM	3,1	12,6	14,5	30,2
- herav nedskrivning på ubenyttet kreditt	0,3	0,3	0,0	0,6
- herav nedskrivning på garantier	0,1	1,3	2,5	3,9

Resultatførte tap utlån og garantier	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Endring nedskrivninger steg 1	2,5	0,4	3,0	0,7
Endring nedskrivninger steg 2	-2,4	-5,7	-3,9	-4,9
Endring nedskrivninger steg 3	12,3	-22,7	12,9	-20,9
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	9,8	15,0	9,8	15,0
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum brutto tap	22,3	-12,9	21,7	-10,2
Inngått på tidligere konstaterte tap	-3,6	-3,2	-3,6	-3,2
Sum tap på utlån og garantier	18,7	-16,2	18,2	-13,4

Saldo på lån som er satt på langtidsovervåkning er 17,7 millioner kroner pr. 31.12.2020 (17,7). Dette er lån som er fraregnet, men som det fremdeles jobbes med å inn drive.

NOTE 11 Sensitivitet

(forts.)

Nedskrivningsmodellen kan være sensitiv for endrede forutsetninger. For å synliggjøre graden av sensitivitet endres scenariovektning og PD-skalerting. I tillegg endres forutsetning om boligprisvekst i realistisk scenario for de tre første årene.

Tabellen under viser i hvilken grad forventet tap er sensitiv for endringer i scenariovektning. Kolonnen til høyre viser endringer i forventet tap når vektningen av realistisk scenario settes lavere enn 100 prosent. Resultatene indikerer at forutsetningene i pessimistisk scenario er mer pessimistiske enn forutsetningene i optimistisk scenario er optimistiske. Et eksempel indikerer dette. 30 prosent vektning av optimistisk scenario og (kun) 20 prosent vektning av pessimistisk scenario gir (likevel) en økning i forventet tap på 18,7 prosent sammenlignet med et teoretisk utgangspunkt med 100 prosent vektning av realistisk scenario. Skjevheten i forutsetningene bidrar til å ivareta at utlånstapene i oppgangstider, normale økonomiske tider og mode-

rate nedgangskonjunkturer som oftest er svært lave eller lave, mens tapene kan bli svært høye i en alvorlig nedgangskonjunktur. I beregningen av forventet tap tilstreber banken i forutsetningene å ta høyde for at det kan være betydelig ikke-linearitet i tapene i et nedgangsscenario sammenliknet med realistisk scenario.

Med dagens 40 prosent vektning av pessimistisk scenario og 10 prosent vektning av optimistisk scenario, er forventet tap i størrelsesorden 50 prosent høyere enn forventet tap i realistisk scenario. Scenariovektningen i kombinasjon med scenarioforutsetningene gir såldes et resultat som står i forhold til bankens vurdering av koronakrisen som meget alvorlig.

Den andre måten å lese tabellen på, er at noe mer optimisme i vektningen (optimistisk vekt fra 10 til 20 prosent, pessimistisk fra 40 til 30 prosent), ville redusert forventet tap fra dagens 39,7 til 35,6 millioner kroner som tilsvarer en reduksjon på 4,1 millioner kroner, eller 10,4 prosent.

Forventet tap – Konsern			Sensitiv basert på følgende endringer				Endring fra 100 % vektning av realistisk
Endring fra base i %	Endring fra base	Forventet tap	Scenariovektning				
			Optimistisk	Realistisk	Pessimistisk	Sum	
	Base	39,7	10,0 %	50,0 %	40,0 %	100,0 %	49,8 %
-10,4 %	-4,1	35,6	20,0 %	50,0 %	30,0 %	100,0 %	34,3 %
-20,7 %	-8,2	31,4	30,0 %	50,0 %	20,0 %	100,0 %	18,7 %
-33,2 %	-13,2	26,5	0,0 %	100,0 %	0,0 %	100,0 %	

Noter til regnskapet

NOTE 11

(forts.)

Det kan argumenteres for at modellforutsetningen fra mars om 10 prosent økning i sannsynligheter for PM-mislighold, har bidratt til en for stor differanse mellom beregnet og faktisk mislighold for Fana Sparebank Boligkreditt (0,57 vs. 0,14 prosent) og privatmarked morbank (0,75 vs. 0,33 prosent). Tilsvarende kan det argumenteres for at 15 prosent økning i sannsynlighet for BM-mislighold ikke i tilstrekkelig

grad har ført beregnet mislighold på nivå med faktisk (1,5 vs. 2,3 prosent). Uten PD-skalering på henholdsvis 10 og 15 prosent reduseres nedskrivningene fra 39,7 til 35,5 millioner kroner. PD-skalering gir dermed en meravsetning på 4,2 millioner kroner. Ved utgangen av 2020 forsvarer PD-skalering med fortsatt betydelig usikkerhet om i hvilken grad økonomisk tilbakeslag vil påvirke låntakeres mislighold.

Endring fra base i %	Endring fra base	Forventet tap	PD-skalering på 10 prosent (PM) / 15 prosent (BM)		Endring som følge av PD-skalering
			På (Base)	Av	
	Base	39,7	100,0 %	0,0 %	11,9 %
-10,6 %	-4,2	35,5	0,0 %	100,0 %	

Boligprisutviklingen har vært sterk i 2020 til tross for betydelig usikkerhet. I realistisk scenario er det gjort forutsetning om 2 prosent boligprisvekst. I tillegg er det gjort forutsetning om 10 prosent negativ vekst i øvrige sikkerhetsverdier i 2021 og 0 prosent de to påfølgende årene. Ved å sette boligprisveksten til null samt redusere øvrige sikkerhetsverdier med 5 prosentpoeng,

økes tap gitt mislighold (LGD) noe, og nedskrivningene økes fra 39,7 til 41,3 millioner kroner. Grunnet LGD-modellens bruk av modellert sikkerhetsdekning (selv godt sikrede lån får sikkerhetsdekning på (kun) 100 prosent), er ikke beregningen av forventet tap nevneverdig sensitiv for endring i sikkerhetsverdier.

Endring fra base i %	Endring fra base	Forventet tap	Sikkerhetsutvikling år 1, 2 og 3; Realistisk	Endring som følge av prisvekst
4,3 %	1,7	41,4	Redusert prisvekst (PM 0 %, 0 %, 0 %; BM – 15 %, – 5 % og – 5 %)	

NOTE 12 Fordeling av utlån til kunder mellom steg

(I MILL. KR)

Tabellen under avstemmer inngående balanse mot utgående balanse for utlån til kunder til amortisert kost.

Avstemmingspostene inkluderer følgende:

- overføringer mellom grupper som følge av vesentlig endring i kredittrisiko
- endringer som skyldes fraregning av lån i perioden
- endringer som skyldes opprettelse av nye lån i perioden
- andre endringer som påvirker brutto bokført verdi (f.eks. endring i opptrukket ramme, nedbetaling av avdrag)

Brutto utlån er sektorfordelt på bedriftsmarked og personmarked.

Brutto utlån vurdert til amortisert kost	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Total
Brutto utlån til amortisert kost pr. 01.01.20	19 397,8	2 679,2	137,1	22 214,1
Overført fra steg 1	-958,8	916,3	42,5	0,0
Overført fra steg 2	823,1	-851,1	28,0	0,0
Overført fra steg 3	19,2	14,0	-33,2	0,0
Fraregnet lån	-4 616,4	-656,5	-21,1	-5 294,0
Nye lån	9 021,7	441,4	5,3	9 468,4
Øvrige endringer	-1 656,4	-194,9	-12,8	-1 864,1
Brutto utlån til amortisert kost pr. 31.12.20	22 030,3	2 348,2	145,9	24 524,4
Nedskrivninger på utlån	-8,8	-22,7	-21,1	-52,6
Netto utlån til amortisert kost	22 021,5	2 325,5	124,8	24 471,9
Utlån til virkelig verdi				915,2
Balansført utlån pr. 31.12.20				25 387,1
Brutto utlån til amortisert kost pr. 31.12.20	22 030,4	2 348,2	145,9	24 524,4
– herav bedriftsmarked	4 117,5	1 063,7	99,6	5 280,8
– herav personmarked	17 912,9	1 284,5	46,3	19 243,6
Nedskrivninger på utlån	8,8	22,7	21,1	52,6
- herav bedriftsmarked	5,3	12,2	12,1	29,6
- herav personmarked	3,5	10,4	9,0	22,9

Noter til regnskapet

NOTE 12

(forts.)

Brutto utlån vurdert til amortisert kost	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Total
Brutto utlån til amortisert kost pr. 01.01.19	17 406,8	3 418,8	293,6	21 119,2
Overført fra steg 1	-850,0	812,3	37,7	0,0
Overført fra steg 2	1 279,9	-1 346,6	66,7	0,0
Overført fra steg 3	81,0	193,8	-274,8	0,0
Fraregnet lån	-3 957,2	-921,7	-0,6	-4 879,5
Nye lån	6 525,7	638,3	34,3	7 198,3
Øvrige endringer	-1 088,6	-115,7	-19,8	-1 224,0
Brutto utlån til amortisert kost pr. 31.12.19	19 397,7	2 679,2	137,1	22 214,0
Nedskrivninger på utlån	-5,8	-27,0	-23,9	-56,7
Netto utlån til amortisert kost	19 392,0	2 652,1	113,2	22 157,3
Utlån til virkelig verdi				1 095,9
Balanseført utlån pr. 31.12.19				23 253,2
Brutto utlån til amortisert kost pr. 31.12.19	19 393,5	2 679,2	141,4	22 214,1
– herav bedriftsmarked	3 961,1	1 390,2	71,4	5 422,7
– herav personmarked	15 432,4	1 289,0	70,0	16 791,4
Nedskrivninger på utlån	-5,8	-27,0	-23,9	-56,7
– herav bedriftsmarked	2,7	14,5	9,4	26,5
– herav personmarked	3,1	12,6	14,5	30,2

NOTE 13 Likviditetsrisiko/restløpetid på eiendels- og gjeldsposter

(I MILL. KR)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke ha evne til å finansiere økninger i eiendeler. Fana Sparebank har definert rammer for styring og kontroll av likviditetseksponeringen. Rammene er fastsatt for både det korte og lange tidsperspektivet. Rammene ansees å være tilstrekkelige sett i relasjon til bankens kompleksitet og omfanget av innlånsvirksomheten.

Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter. Innskudd fra kunder uten avtalt forfall legges inn i tidsaksen med forfall innen 1 måned. Kontraktmessige renteforfall er spesifisert på forfallstidspunktene. Renter på gjeld til kreditt-

institusjoner og innskudd fra kunder uten avtalt forfall er utelatt fra analysen da disse ikke kan estimeres pga usikkerhet når kunden tar ut kapital. Tilsvarende gjelder også for utlån, da vi ikke kan estimere nedbetaling på gjeld. For obligasjonsgjeld, ansvarlig lånekapital og derivater er forfall med forventet renteinntekter og rentekostnader medtatt for hele løpetiden frem til første mulige innfrielse.

Rammer i Norges Bank og kontokreditt i annen bank er ikke benyttet pr. 31.12.2020

Verdijusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi er ikke inkludert. Forfallsanalysen er basert på udiskonterte tall.

Restløpetid pr. 31.12.20 – Forfallsanalyse

Morbank

Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	77,4	77,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	969,5	0,0	0,0	466,1	21,4	0,0	482,0
Utlån til kunder	14 544,1	227,5	173,7	592,6	2 166,3	10 109,3	1 274,6
Rentebærende verdipapirer	3 337,7	0,0	450,1	546,0	2 341,7	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	110,3	0,0	0,8	25,8	77,3	6,4	0,0
Sum kontantstrømmer	19 039,0	304,9	624,5	1 630,5	4 606,7	10 115,7	1 756,7

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	465,4	465,4					
Innskudd/gjeld til kunder	11 925,7	10 348,8	1 296,1	280,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	5 302,5	3,1	597,8	778,3	3 923,2	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	425,9	1,0	1,3	7,1	416,6	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	123,9	0,0	7,8	23,0	82,6	10,5	0,0
Sum kontantstrømmer	18 243,5	10 818,3	1 903,0	1 089,2	4 422,4	10,5	0,0

Noter til regnskapet

NOTE 13

(forts.)

Restløpetid pr. 31.12.20 – Forfallsanalyse

Konsern							
Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	77,4	77,4					
Utlån til kredittinstitusjoner	224,9	0,0	0,0	0,0	21,4	0,0	203,5
Utlån til kunder	25 387,1	227,5	174,8	599,9	2 235,4	19 426,9	2 722,6
Rentebærende verdipapirer	3 128,1	0,0	475,1	546,0	2 107,1	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	110,3	0,0	0,8	25,8	77,3	6,4	0,0
Sum kontantstrømmer	28 927,8	304,9	650,6	1 171,7	4 441,2	19 433,3	2 926,1
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	421,8	421,8					
Innskudd/gjeld til kunder	11 924,1	10 348,8	1 294,5	280,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	15 067,3	5,4	617,3	899,9	12 526,6	1 018,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	425,9	1,0	1,3	7,1	416,6	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	123,9	0,0	7,8	23,0	82,6	10,5	0,0
Sum kontantstrømmer	27 963,0	10 777,0	1 921,0	1 210,7	13 025,8	1 028,6	0,0
Kredittrammer					Morbank	Konsern	
Ubenyttede kreditter over 1 år					531,8	1 261,5	
Ubenyttede kreditter under 1 år					446,1	446,1	
Sum ubenyttede kreditter					977,9	1 707,6	

NOTE 13

(forts.)

Restløpetid pr. 31.12.19 – Forfallsanalyse

Morbank							
Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	77,6	77,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	844,5	0,0	0,0	52,4	611,2	0,0	180,9
Utlån til kunder	14 424,0	28,1	126,5	669,4	1 720,9	10 626,2	1 252,9
Rentebærende verdipapirer	2 090,2	87,8	3,0	93,6	1 723,0	182,8	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	123,2	0,0	4,1	25,7	80,5	12,9	0,0
Sum kontantstrømmer	17 559,6	193,5	133,6	841,1	4 135,7	10 821,9	1 433,8
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	33,7	33,7					
Innskudd/gjeld til kunder	11 293,1	9 543,1	1 327,4	422,6	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	4 557,6	10,9	11,8	995,6	3 539,4	0,0	0,0
Ansvarlig lånekapital	454,0	1,3	2,5	11,6	438,7	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	124,7	0,0	8,0	23,6	80,5	12,6	0,0
Sum kontantstrømmer	16 463,2	9 589,0	1 349,6	1 453,4	4 058,6	12,6	0,0

Noter til regnskapet

NOTE 13

(forts.)

Restløpetid pr. 31.12.19 – Forfallsanalyse

Konsern							
Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter og fordringer på sentralbanker	77,6	77,6					
Utlån til kredittinstitusjoner	237,4	0,0	0,0	52,4	10,7	0,0	174,4
Utlån til kunder	23 253,2	28,9	126,5	674,6	1 768,6	17 823,1	2 831,5
Rentebærende verdipapirer	2 179,1	87,8	3,0	138,4	1 767,2	182,8	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	123,2	0,0	4,1	25,7	80,5	12,9	0,0
Sum kontantstrømmer	25 870,6	194,2	133,6	891,0	3 627,0	18 018,8	3 005,9

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	2,8	2,8					
Innskudd/gjeld til kunder	11 291,2	9 541,2	1 327,4	422,6	0,0	0,0	0,0
Obligasjon-/sertifikat gjeld	12 824,9	10,9	79,3	1 709,9	10 011,7	1 013,1	0,0
Ansvarlig lånekapital	454,0	1,3	2,5	11,6	438,7	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	124,7	0,0	8,0	23,6	80,5	12,6	0,0
Sum kontantstrømmer	24 697,6	9 556,2	1 417,1	2 167,7	10 530,9	1 025,7	0,0

Kredittrammer

	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	720,9	1 483,6
Ubenyttede kreditter under 1 år	642,6	191,3
Sum ubenyttede kreditter	1 363,5	1 674,9

NOTE 14 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, morbank

(I MILL. KR)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.20

Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	77,4	77,4	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	969,6	337,5	632,1	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	14 544,1	3,9	13 669,8	222,4	507,9	168,1	-28,0
Obligasjoner	3 337,7	441,7	2 564,7	331,2	-	0,0	-
Andre ikke rentebærende eiendeler	1 007,0	-	-	-	-	-	1 007,0
Sum eiendeler	19 935,7	860,6	16 866,6	553,6	507,9	168,1	978,9
* Herav utenlandsk valuta	0,5						
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner	465,4	465,4	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	11 925,7	1 524,6	10 120,3	280,8	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	4 748,8	1 332,0	1 993,0	-	1 400,0	-	23,8
Ansvarlig lånekapital	299,7	-	300,0	-	-	-	-0,3
Øvrig ikke rentebærende gjeld	196,5	-	-	-	-	-	196,5
Egenkapital	2 299,5	100,0	-	-	-	-	2 199,5
Sum gjeld og egenkapital	19 935,7	3 422,0	12 413,3	280,8	1 400,0	-	2 419,6
Netto renteesponering på balansen	1 440,7	-2 561,4	4 453,2	272,8	-892,1	168,1	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	-391,7	-338,0	974,7	-245,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 440,7	-2 561,4	4 061,5	-65,2	82,6	-76,9	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

Noter til regnskapet

NOTE 14

(forts.)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.19

Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	77,6	77,6	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	844,5	181,5	663,0	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	14 424,0	-	13 374,3	97,2	748,0	233,0	-28,4
Obligasjoner	2 090,2	510,8	1 345,8	74,5	159,1	-	-
Andre ikke rentebærende eiendeler	834,4	-	-	-	-	-	834,4
Sum eiendeler	18 270,7	769,9	15 383,1	171,7	907,0	233,0	806,0
* Herav utenlandsk valuta	0,3						
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner	33,7	33,7	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	11 279,9	1 569,4	9 295,7	414,8	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	4 268,8	1 704,0	1 950,0	-	595,4	-	19,4
Ansvarlig lånekapital	299,8	-	300,0	-	-	-	-0,2
Øvrig ikke rentebærende gjeld	175,9	-	-	-	-	-	175,9
Egenkapital	2 212,6	100,0	-	-	-	-	2 112,6
Sum gjeld og egenkapital	18 270,7	3 407,1	11 545,7	414,8	595,4	-	2 307,6
Netto renteesponering på balansen	1 501,7	-2 637,2	3 837,5	-243,1	311,6	233,0	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	1 036,3	-682,5	-153,8	-200,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 501,7	-2 637,2	4 873,8	-925,6	157,8	33,0	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

NOTE 15 Renterisiko / reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, **konsern**

(I MILL. KR)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.20

Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	77,4	77,4	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	224,9	192,8	32,1	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	25 387,1	3,9	24 517,9	222,5	512,1	168,1	-37,4
Obligasjoner	3 128,1	-	479,9	546,0	2 102,2	0,0	-
Andre ikke rentebærende eiendeler	458,8	-	-	-	-	-	458,8
Sum eiendeler	29 276,2	274,2	25 029,9	768,5	2 614,2	168,1	421,3
* Herav utenlandsk valuta	0,5						
Gjeld og egenkapital							
Gjeld til kredittinstitusjoner	421,8	421,8	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	11 924,1	1 524,6	10 118,8	280,8	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	13 772,6	2 332,0	10 296,0	-	1 400,0	-	-255,4
Ansvarlig lånekapital	299,7	-	300,0	-	-	-	-0,3
Øvrig ikke rentebærende gjeld	214,1	-	-	-	-	-	214,1
Egenkapital	2 643,9	100,0	-	-	-	-	2 543,9
Sum gjeld og egenkapital	29 276,2	4 378,4	20 714,8	280,8	1 400,0	-	2 502,3
Netto renteesponering på balansen	2 081,0	-4 104,2	4 315,2	487,7	1 214,2	168,1	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	-391,7	-338,0	974,7	-245,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	2 081,0	-4 104,2	3 923,5	149,7	2 188,9	-76,9	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

Noter til regnskapet

NOTE 15

(forts.)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.19

Eiendeler	Sum	Inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	Over 5 år	Uten rest- løpetid
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	77,6	77,6	-	-	-	-	-
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	237,5	174,5	63,0	-	-	-	-
Utlån/fordringer til kunder	23 253,2	-	22 214,0	97,2	748,0	233,0	-38,9
Obligasjoner	2 179,1	530,9	1 390,0	99,2	159,1	-	-
Andre ikke rentebærende eiendeler	493,8	-	-	-	-	-	493,8
Sum eiendeler	26 241,2	783,0	23 667,0	196,4	907,0	233,0	454,8
* Herav utenlandsk valuta	0,3						
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	2,8	2,8	-	-	-	-	-
Innskudd/gjeld til kunder	11 278,0	1 569,4	9 293,8	414,8	-	-	-
Obligasjoner/sertifikater	11 932,4	1 704,0	9 602,0	-	595,4	-	31,0
Ansvarlig lånekapital	299,8	-	300,0	-	-	-	-0,2
Øvrig ikke rentebærende gjeld	192,8	-	-	-	-	-	192,8
Egenkapital	2 535,4	100,0	-	-	-	-	2 435,4
Sum gjeld og egenkapital	26 241,2	3 376,2	19 195,8	414,8	595,4	-	2 659,0
Netto renteesponering på balansen	2 204,1	-2 593,3	4 471,2	-218,4	311,6	233,0	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	-	-	1 036,3	-682,5	-153,8	-200,0	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	2 204,1	-2 593,3	5 507,5	-900,9	157,8	33,0	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

NOTE 16 Rentefølsomhet

(I MILL. KR)

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke banken gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene på grunn av ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av bankens resultat. Renterisikoen blir hvert kvartal rapportert til styret i banken. Det er etablert konkrete rammer for bankens renterisiko. Gjennom året har bankens renterisiko vært innenfor de definerte rammene for renterisiko.

For å redusere renterisikoen for bankens langsiktige finansiering med løpetid over ett år er det inngått

rentebytteavtaler. Tilsvarende er renterisiko for fastrenteutlån til kunder i stor grad eliminert ved at det er gjort rentebytteavtaler.

Tabellen viser effekten på bankens resultat før skatt med 1 % parallellskift i rentekurven. Endringene beregnes ved å hensynta posisjonenes gjennomsnittlig gjenværende tid til renteendring. Negativt tall vil ha positiv effekt mens positivt tall vil ha negativ effekt ved 1 % renteøkning. Effekten splittes opp på verdiendring på finansielle instrumenter med fast rente og renteendring på øvrige produkter.

Morbank	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.- 1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
31.12.20						
Verdiendring	0,0	-1,7	-2,0	4,6	-5,7	-4,7
Renteendring	-0,9	4,1	0,7	0,0	0,0	3,9
Sum	-0,9	2,4	-1,3	4,6	-5,7	-0,8
31.12.19						
Verdiendring	0,0	1,6	-4,5	1,1	1,7	0,0
Renteendring	-1,0	2,9	0,5	0,0	0,0	2,4
Sum	-1,0	4,6	-4,0	1,1	1,7	2,4
Konsern						
31.12.20						
Verdiendring	0,0	-1,7	-2,0	4,8	-5,7	-4,5
Renteendring	-1,7	-6,0	0,6	3,6	0,0	-3,5
Sum	-1,7	-7,7	-1,3	8,5	-5,7	-8,0
31.12.19						
Verdiendring	0,0	1,6	-4,5	1,1	1,7	0,0
Renteendring	-1,0	-3,3	0,7	0,0	0,0	-3,7
Sum	-1,0	-1,7	-3,8	1,1	1,7	-3,6

Noter til regnskapet

NOTE 17 Netto renteinntekter

(I MILL. KR)

	2020			2019		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt
Morbank						
Renteinntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	13,4	13,4	0,0	20,2	20,2
Renteinntekter av utlån til og fordringer på kunder	28,9	358,3	387,1	33,6	434,1	467,7
Renter på derivater	-11,5	0,0	-11,5	-7,8	0,0	-7,8
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir	39,7	0,0	39,7	47,3	0,0	47,3
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	1,61	1,6	0,0	2,0	2,0
Renteinntekter	57,1	373,3	430,4	73,1	456,3	529,3
Rentekostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	2,3	2,3	0,0	1,4	1,4
Rentekostnader på innskudd og gjeld til kunder	13,0	74,9	87,8	12,0	98,2	110,2
Renter på utstedte verdipapirer	15,9	51,0	67,0	13,2	78,4	91,6
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-4,6	0,0	-4,6	-0,3	0,0	-0,3
Renter på ansvarlig lånekapital	0,0	7,1	7,1	0,0	8,8	8,8
Andre rentekostnader	0,0	10,1	10,1	0,0	10,3	10,3
Rentekostnader	24,3	145,3	169,7	24,9	197,1	221,9
Netto renteinntekter	32,7	228,0	260,7	48,2	259,2	307,4

	2020			2019		
	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost og FVOCI	Totalt
Konsern						
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0,0	1,3	1,3	0,0	3,9	3,9
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kunder	28,9	556,5	585,4	33,6	663,4	697,1
Renter på derivater knyttet til fastrenteulån	-11,5	0,0	-11,5	-7,8	0,0	-7,8
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapir	37,6	0,0	37,6	48,6	0,0	48,6
Andre renteinntekter og lignende inntekter	0,0	1,6	1,6	0,0	2,0	2,0
Renteinntekter	54,9	559,5	614,4	74,4	669,3	743,7
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	1,4	1,4	0,0	0,5	0,5
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kunder	13,0	74,5	87,5	12,0	98,0	110,0
Renter kostnader på utstedte verdipapirer	15,9	164,4	180,4	13,2	226,3	239,5
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-4,6	0,0	-4,6	-0,3	0,0	-0,3
Renter på ansvarlig lånekapital	0,0	7,1	7,1	0,0	8,8	8,8
Andre rentekostnader	0,0	11,4	11,4	0,0	11,3	11,3
Rentekostnader	24,3	258,9	283,2	24,9	344,9	369,8
Netto renteinntekter	30,6	300,6	331,2	49,5	324,4	373,9

NOTE 18 Provisjonsinntekter og gebyrer

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Garantiprovisjon	3,8	3,5	3,8	3,5
Provisjon kredittformidling	33,0	31,4	7,3	8,5
Provisjon fondsforvaltning (salg eksterne fondsprodukter og verdipapirer)	0,3	3,2	0,3	3,2
Provisjon betalingsformidling	21,2	24,0	21,2	24,0
Provisjon salg forsikringsprodukter	12,7	13,0	12,7	13,0
Meglerprovisjon ved kjøp/salg av eiendom	0,0	0,0	40,3	54,9
Provisjonsinntekter og gebyrer	70,9	75,1	85,5	107,1

NOTE 19 Provisjonskostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Gebyr betalingsformidling	6,4	5,8	6,4	5,8
Gebyr interbankgebyr	0,4	0,7	0,4	0,7
Gebyr andre	0,8	0,9	0,8	0,9
Provisjonskostnader	7,7	7,5	7,7	7,5

Noter til regnskapet

NOTE 20

Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrument

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis				
Utbytte datterselskap	0,0	0,6	0,0	0,0
Utbytte finansielle instrument trading	0,4	1,0	0,4	1,0
Utbytte strategiske aksjer	5,4	1,1	5,4	1,1
Utbytte pengemarkedsfond	1,3	3,8	1,3	3,8
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	7,1	6,6	7,1	6,0
Netto gevinst/tap på finansielle instrument				
Netto gevinst/tap på aksjer trading	0,8	2,6	0,8	2,6
Netto gevinst/tap strategiske aksjer	19,7	-1,6	19,7	-1,6
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	-12,5	11,9	-12,5	11,9
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	0,4	-1,5	0,5	-1,7
Netto gevinst/tap pengemarkedsfond	-1,0	1,1	-1,0	1,1
Netto gevinst/tap på valuta	1,5	1,8	1,5	1,8
Netto verdiendring utlån	26,6	-2,5	26,6	-2,5
Netto verdiendring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-16,4	-3,5	-16,4	-3,5
Netto verdiendring innskudd	-1,4	0,2	-1,4	0,2
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	17,8	8,5	17,8	8,4
Netto gevinst/tap gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	-1,2	-2,6	-6,3	-6,9
Netto gevinst/tap gjeld til amortisert kost	-1,2	-2,6	-6,3	-6,9
Netto gevinst/tap finansielle instrument	16,6	5,9	11,5	1,4

NOTE 21

Personal- og generelle administrasjonskostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Personalkostnader				
Lønn, honorar ol	78,4	76,9	97,0	103,5
Arbeidsgiveravgift	11,9	12,6	15,0	16,5
Finansskatt	4,3	4,3	4,3	4,3
Pensjonskostnader (note 37)	9,4	10,2	10,4	11,4
Øvrige personalkostnader	5,0	6,1	9,5	6,8
Personalkostnader	109,0	110,1	136,2	142,5
Administrasjonskostnader				
Opplæringskostnader	1,7	3,8	1,8	4,2
Datakostnader	40,1	36,0	40,5	36,5
Markedsføring	14,2	10,0	27,2	25,8
Frakt, porto og andre administrasjonskostnader	2,3	2,4	2,7	3,1
Administrasjonskostnader	58,2	52,2	72,1	69,6
Årsverk pr. 31.12.	109	108	133	140

Noter til regnskapet

NOTE 22 Andre driftskostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Driftskostnader faste eiendommer	2,8	3,2	2,8	3,2
Kostnader leide lokaler	0,7	1,5	1,9	2,7
Vedlikehold og kjøp av maskiner og annet utstyr	1,9	1,9	1,9	1,9
Revisjon og andre fremmede tjenester	8,1	9,1	8,8	11,5
Øvrige driftskostnader	6,5	6,6	11,4	8,9
Formuesskatt	3,7	4,2	3,7	4,2
Andre driftskostnader	23,7	26,5	30,5	32,5
Honorar til valgt revisor				
Lovpålagt revisjon	0,6	0,6	0,7	0,7
Andre attestasjonstjenester	0,0	0,0	0,0	0,1
Sum revisjonstjenester	0,6	0,6	0,7	0,9
Andre tjenester	0,0	0,1	0,5	0,1
Sum honorar valgt revisor eks. mva.*	0,6	0,6	1,2	1,0

* I selskapsregnskapet påløper merverdiavgift for morselskap og for datterselskap Fana Sparebank Boligkreditt AS.

NOTE 23

Skattekostnader

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Kostnader ved periodeskatt (betalbar skatt)				
Inneværende periode	29,7	51,6	37,7	59,2
– For lite/mye avsatt i skatt året før	0,3	0,0	0,3	0,0
Sum kostnader ved betalbar skatt	30,0	51,6	38,1	59,2
Betalbar skatt i balansen	29,7	51,6	37,7	59,2
Kostnader ved endring utsatt skatt	-2,9	-1,7	-4,4	-2,3
Sum skattekostnad av driftsresultat etter tap	27,2	49,9	33,7	56,9
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner over totalresultatet	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1
Sum skattekostnad totalresultat	27,0	49,8	33,5	56,7
Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt				
Resultat før skatt	131,0	208,1	160,5	239,0
Forventet inntektsskatt 25 % (22 % konsernselskap)	32,8	52,0	39,2	59,0
Kostnader og inntekter uten skatteeffekt*	-4,8	-0,2	-4,8	-0,2
Skatt på renter hybridkapital	-1,1	-2,0	-1,1	-2,0
For lite/mye avsatt skatt året før	0,3	0,0	0,3	0,0
Årets skattekostnad	27,2	49,9	33,7	56,9
Effektiv skattesats	20,7 %	24,0 %	21,0 %	23,8 %
Utsatt skattefordel / (utsatt skatt)				
Utsatt skattefordel / (utsatt skatt) pr. 1.1.	0,8	2,6	0,2	2,7
Endringer mot resultat	-3,1	-1,8	-4,6	-2,4
Korreksjon mot EK IFRS 9 avsetning			0,4	
Utsatt skattefordel / utsatt skatt pr. 31.12.	-2,2	0,8	-4,0	0,2

* Innbefatter gevinst/tap på verdipapir under fritaksmetoden.

Noter til regnskapet

NOTE 23 (forts.)

Utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller	Morbank		Konsern	
	2020	2019	2020	2019
Midlertidige forskjeller				
Driftsmidler etc.	0,00	0,00	-0,1	-0,1
Pensjonsplikter	-5,7	-4,9	-5,7	-4,9
Utlån	0,00	0,00	0,3	-0,2
Verdipapir	-3,7	-2,4	-3,7	-2,5
Øvrige finansielle instrument	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre forskjeller			-1,9	-0,4
Skattereduserende forskjeller (midl. negative forskjeller)	-9,3	-7,3	-11,1	-7,9
Driftsmidler	5,3	5,2	5,3	5,2
Premiefond	0,0	0,0	0,0	0,0
Gevinst og tapskonto	1,2	1,5	1,2	1,5
Verdipapir	0,0	0,0	0,0	0,0
Øvrige finansielle instrumenter	0,0	1,5	0,0	1,5
Andre forskjeller	0,6	0,0	0,6	0,0
Overgangsordning IFRS 9	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteøkende forskjeller (midl. positive forskjeller)	7,1	8,1	7,1	8,1
Utsatt skatt/skattefordel (-) pr. 31.12. *	-2,2	0,8	-4,0	0,2

Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller

Driftsmidler	0,1	-0,4	0,1	-0,4
Pensjoner	-0,8	-1,5	-0,8	-1,5
Gevinst og tapskonto	-0,3	-0,4	-0,3	-0,4
Verdipapir	-1,2	-0,2	-1,2	-0,1
Øvrige finansielle instrument	-1,5	0,9	-1,5	0,9
Andre forskjeller	0,6	0,0	-0,9	-0,3
Korreksjon mot EK IFRS 9 avsetning	0,0	-0,3	0,4	-0,6
Endring utsatt skatt	-3,1	-1,8	-4,2	-2,4

* 25 %. Datterselskap benytter 22 %.

NOTE 24 Klassifikasjon av finansielle instrumenter i balansen

(I MILL. KR)

Pr. 31.12.2020	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Morbank				
Kontanter og fordring på sentralbanken	77,4			77,4
Utlån til kredittinstitusjoner	969,5			969,5
Utlån til kunder	3 026,8	915,2	10 602,0	14 544,1
Finansielle derivater		18,6		18,6
Rentebærende verdipapir		3 337,7		3 337,7
Aksjer og egenkapitalbevis		291,4		291,4
Sum finansielle eiendeler	4 073,8	4 563,0	10 602,0	19 238,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	465,4			465,4
Innskudd fra kunder	11 308,9	616,8		11 925,7
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 331,0	1 417,8		4 748,8
Finansielle derivater		43,3		43,3
Ansvarlig lånekapital	299,7			299,7
Sum finansiell gjeld	15 405,0	2 077,9	0,0	17 482,9

Pr. 31.12.2020	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Konsern				
Kontanter og fordring på sentralbanken	77,4			77,4
Utlån til kredittinstitusjoner	224,9			224,9
Utlån til kunder	24 471,9	915,2		25 387,1
Finansielle derivater		18,6		18,6
Rentebærende verdipapir		3 128,1		3 128,1
Aksjer og egenkapitalbevis		291,4		291,4
Sum finansielle eiendeler	24 723,5	4 353,3	0,0	29 076,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	421,8			421,8
Innskudd fra kunder	11 307,3	616,8		11 924,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	12 354,7	1 417,8		13 772,6
Finansielle derivater		43,3		43,3
Ansvarlig lånekapital	299,7			299,7
Sum finansiell gjeld	24 383,6	2 077,9	0,0	26 461,5

Noter til regnskapet

NOTE 24

(forts.)

Pr. 31.12.2019	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Morbank				
Kontanter og fordring på sentralbanken	77,6			77,6
Utlån til kredittinstitusjoner	844,5			844,5
Utlån til kunder	3 321,6	1 095,9	10 006,5	14 424,0
Finansielle derivater		4,3		4,3
Rentebærende verdipapir		2 090,2		2 090,2
Aksjer og egenkapitalbevis		336,7		336,7
Sum finansielle eiendeler	4 243,7	3 527,1	10 006,5	17 777,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	33,7			33,7
Innskudd fra kunder	10 552,3	727,6		11 279,9
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 670,0	598,8		4 268,8
Finansielle derivater		18,0		18,0
Ansvarlig lånekapital	299,8			299,8
Sum finansiell gjeld	14 555,8	1 344,5		15 900,3

Pr. 31.12.2019	Finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over OCI	Totalt
Konsern				
Kontanter og fordring på sentralbanken	77,6			77,6
Utlån til kredittinstitusjoner	237,4			237,4
Utlån til kunder	22 157,3	1 095,9		23 253,2
Finansielle derivater		4,3		4,3
Rentebærende verdipapir		2 179,1		2 179,1
Aksjer og egenkapitalbevis		336,7		336,7
Sum finansielle eiendeler	22 472,4	3 616,0		26 088,4
Gjeld til kredittinstitusjoner	2,8			2,8
Innskudd fra kunder	10 550,3	727,6		11 278,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	11 333,6	598,8		11 932,4
Finansielle derivater		18,0		18,0
Ansvarlig lånekapital	299,8			299,8
Sum finansiell gjeld	22 186,5	1 344,5		23 531,0

NOTE 25

Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

(I MILL. KR)

Det er i hovedsak utlån, innkudd og innlån med flytende rentebetingelser som vurderes til amortisert kost.

Virkelig verdibetraktning blir gjort med utgangspunkt i instrumentenes egenskaper på balansedagen. Virkelig verdi vil alltid være beheftet med usikkerhet.

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner

Dette er i hovedsak fordringer med kort løpetid og flytende rente. Her forutsettes virkelig verdi å være tilnærmet lik amortisert kost.

Utlån til kunder

Flytende rente på utlån til kunder blir vurdert og justert i henhold til rentenivået i markedet. Utlånene blir nedskrevet i tråd med reglene i IFRS 9. Nedskrivning i steg 1 er en modellberegnet nedskrivning som sannsynligvis ikke vil ha innvirkning på verdsettelsen ved et eventuelt

salg. Virkelig verdi på utlån til amortisert kost er derfor vurdert til bokført verdi før nedskrivning i steg 1.

Innskudd til kunder

Konsernet vurderer at amortisert kost er tilnærmet lik virkelig verdi for innskudd med flytende rentebetingelser.

Gjeld til kredittinstitusjoner

Dette er i hovedsak gjeld med kort løpetid og flytende rente. Her forutsettes virkelig verdi å være tilnærmet lik amortisert kost.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital

Virkelig verdi er basert på markedspriser beregnet med utgangspunkt i rente- og spreadkurver samt observasjoner av kjøps- og salgsinteresser i markedet.

	Verdsettelse hierarki *	31.12.20		31.12.19	
		Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Morbank					
Kontanter		77,4	77,4	77,6	77,6
Utlån til kredittinstitusjoner		969,5	969,5	844,5	844,5
Utlån til kunder		3 026,8	3 030,4	3 321,6	3 323,6
Sum finansielle eiendeler		4 073,8	4 077,4	4 243,7	4 245,7
Gjeld til kredittinstitusjoner		465,4	465,4	33,7	33,7
Innskudd fra kunder		11 308,9	11 308,9	10 552,3	10 552,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2	3 331,0	3 341,1	3 670,0	3 683,3
Ansvarlig lånekapital	2	299,7	302,8	299,8	302,5
Sum finansiell gjeld		15 405,0	15 418,2	14 555,8	14 571,8
Konsern					
Kontanter		77,4	77,4	77,6	77,6
Utlån til kredittinstitusjoner		224,9	224,9	237,4	237,4
Utlån til kunder		24 471,9	24 481,7	22 157,3	22 157,3
Sum finansielle eiendeler		24 723,5	24 733,4	22 472,4	22 472,4
Gjeld til kredittinstitusjoner		421,8	421,8	2,8	2,8
Innskudd fra kunder		11 307,3	11 307,3	10 550,3	10 550,3
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2	12 354,7	12 430,9	11 333,6	11 395,7
Ansvarlig lånekapital	2	299,7	302,8	299,8	302,5
Sum finansiell gjeld		24 383,6	24 462,8	969,5	22 251,3

* Definisjon av verdsetteshierarki se note 26.

Verdsettelseshierarki for finansielle instrumenter til virkelig verdi

Tabellen nedenfor analyserer finansielle instrumenter balanseført til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

De forskjellige nivåene blir definert som følger:

Nivå 1. Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. I et aktivt marked vil transaksjoner for eiendeler eller forpliktelser finne sted med tilstrekkelig hyppighet og volum til å gi løpende prisinformasjon på armlengdes avstand. I kategorien inngår børsnoterte aksjer og fondsandeler, samt sertifikater og obligasjoner som omsettes i aktive markeder.

Nivå 2. Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1, enten direkte priser eller indirekte utledet av priser som er observerbare i markedet. I kategorien inngår sertifikater og obligasjoner som ikke omsettes i et aktivt marked, derivater, og samtlige finansielle forpliktelser verdsatt til virkelig verdi.

Nivå 3. Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata vil instrumentet blir plassert i nivå 3. I kategorien inngår utlån til kunder og aksjer som ikke omsettes i et aktivt marked. Virkelig verdi for fastrenteutlån til kunder verdsattes til nåverdien av avtalte kontantstrømmer diskontert med en observerbar rentekurve med et tillegg for et beregnet markedsplåslag. I morbank vil virkelig verdi for utlån som vurderes til FVOCI bli verdsatt til amortisert kost da denne er vurdert å være tilstrekkelig lik virkelig verdi. For aksjer baseres virkelig verdi på tilgjengelig regnskapsinformasjon på balansetidspunktet m.m (Se note 1 for nærmere beskrivelse).

Det har ikke vært overføringer av finansielle instrumenter fra et nivå til et annet i perioden.

Pr. 31.12.2020

Morbank

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder			11 517,2	11 517,2
Rentebærende verdipapirere	401,8	2 935,9		3 337,7
Finansielle derivater		18,6		18,6
Aksjer	113,2	0,0	178,2	291,4
Sum	515,0	2 954,5	11 695,4	15 164,9

Finansielle forpliktelser

Innskudd fra kunder		616,8		616,8
Verdipapirgjeld		1 417,8		1 417,8
Finansielle derivater		43,3		43,3
Sum		2 077,9		2 077,9

Konsern

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder			915,2	915,2
Rentebærende verdipapirere	426,8	2 701,2		3 128,1
Finansielle derivater		18,6		18,6
Aksjer	113,2		178,2	291,4
Sum	540,0	2 719,8	1 093,4	4 353,3

NOTE 26

(forts.)

Pr. 31.12.2020

Konsern

Finansielle forpliktelser	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Innskudd fra kunder		616,8		616,8
Verdipapirgjeld		1 417,8		1 417,8
Finansielle derivater		43,3		43,3
Sum		2 077,9		2 077,9

Pr. 31.12.2019

Morbank

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder			11 102,4	11 102,4
Rentebærende verdipapirere	127,3	1 962,9		2 090,2
Finansielle derivater		4,3		4,3
Aksjer	182,1		154,6	336,7
Sum	309,4	1 967,2	11 257,0	13 533,6

Finansielle forpliktelser

Innskudd fra kunder		727,6		727,6
Verdipapirgjeld		598,8		598,8
Finansielle derivater		18,0		18,0
Sum		1 344,5		1 344,5

Konsern

Finansielle eiendeler	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Utlån til kunder			1 095,9	1 095,9
Rentebærende verdipapirere	152,0	2 027,1		2 179,1
Finansielle derivater		4,3		4,3
Aksjer	182,1		154,6	336,7
Sum	334,1	2 031,5	1 250,5	3 616,0

Finansielle forpliktelser

Innskudd fra kunder		727,6		727,6
Verdipapirgjeld		598,8		598,8
Finansielle derivater		18,0		18,0
Sum		1 344,5		1 344,5

Noter til regnskapet

NOTE 26 Finansielle instrumenter verdsatt til virkelig verdi for nivå 3

(forts.)

Konsern	Utlån til kunder	Aksjer
Balanseført verdi 31.12.18	1 080,3	176,6
Tilgang	212,9	29,3
Avgang/forfalt	-194,9	-49,7
Netto gevinst/tap	0,0	2,6
Overført til/fra nivå 1 eller 2	0,0	0,0
Verdiendring	-2,5	-4,2
Balanseført verdi 31.12.19	1 095,9	154,6
Tilgang	64,6	5,2
Avgang/forfalt	-271,8	-1,3
Netto gevinst/tap	2,0	-1,3
Overført til/fra nivå 1 eller 2	0,0	0,0
Verdiendring	24,6	21,1
Balanseført verdi 31.12.20	915,2	178,2

Spesifikasjon av virkelig verdi	Utlån til kunder	Aksjer
Nominell verdi/kostpris	888,6	143,2
Virkelig verdijustering	26,7	35,0
Sum virkelig verdi (inkl periodiserte renter)	915,2	178,2

Verdijustering utlån – endring kredittrisiko og renterisiko

	2019	Endring	2020
Rente	-1,3	25,5	24,2
Kreditspread	3,4	-0,9	2,5
Virkelig verdijustering	2,1	24,6	26,7

Endring i virkelig verdi på utlån til kunder skyldes i hovedsak endring i swaprente, med tilsvarende endring i virkelig verdi på derivater som er benyttet som økonomisk sikring (ref. note 27).

NOTE 27 Finansielle derivater

(I MILL. KR)

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank har kun benyttet rentebytteavtaler

(swapper) for å sikre banken mot svingninger mellom korte og lange renter i rentemarkedet. Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Finansielle derivatet morbank/konsern	31.12.20			31.12.19		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markeds- verdi ¹	Negativ markeds- verdi ¹	Nominelle verdier totalt	Positiv markeds- verdi ¹	Negativ markeds- verdi ¹
Renterelaterte kontrakter knyttet til utlån						
Renteswapper	858,3		28,8	886,3	4,3	5,1
Renterelaterte kontrakter knyttet til verdipapir						
Renteswapper	150,0		6,0	150,0		8,3
Renterelaterte kontrakter knyttet til funding						
Renteswapper	1 400,0	18,6	8,5	600,0		4,6
Sum finansielle derivater	2 408,3	18,6	43,3	1 636,3	4,3	18,0

1 Periodiserte renter på finansielle derivater inngår i verdiene.

NOTE 28 Motregning finansielle derivater

(I MILL. KR)

Konsernets motregningsadgang følger alminnelige regler i norsk lov. Mot finansielle institusjoner er det inngått standardiserte ISDA-avtaler som gir partene motregningsrett ved eventuell mislighold. Det er i tillegg inngått tilleggsavtaler om sikkerhetsstillelse (CSA).

Konsernet har ingen poster som er nettoført i balansen.

Finansielle eiendeler pr. 31.12.20			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	5,0	5,0	0,0
Motpart 2	3,0	3,0	0,0
Motpart 3	5,7	5,7	0,0
Motpart 4	4,9	4,9	0,0
Sum	18,6	18,6	0,0

Finansielle forpliktelser pr. 31.12.20			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	5,2	5,0	0,3
Motpart 2	9,4	3,0	6,4
Motpart 3	22,8	5,7	17,0
Motpart 4	5,8	0,0	5,8
Sum	43,3	13,7	29,5

Finansielle eiendeler pr. 31.12.19			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	1,2	1,2	0,0
Motpart 2	0,6	0,6	0,0
Motpart 3	2,5	2,5	0,0
Sum	4,3	4,3	0,0

Finansielle forpliktelser pr. 31.12.19			
Motpart	Beløp i balansen	Beløp som er gjenstand for nettooppgjør	Beløp etter mulig nettooppgjør
Motpart 1	3,7	1,2	2,5
Motpart 2	6,3	0,6	5,7
Motpart 3	4,7	2,5	2,2
Motpart 4	2,4	0,0	2,4
Motpart 5	0,8	0,0	0,8
Sum	18,0	4,3	13,7

NOTE 29 Rentebærende verdipapirer

(I MILL. KR)

På balanse tidspunktet er obligasjonene og sertifikatene verdsatt til virkelig verdi på bakgrunn av markedsverdier mottatt fra Nordic Bond Pricing. Prisene utarbeides av Nordic Bond Pricing på grunnlag av observasjoner fra markedet,

som for eksempel omsetninger og kjøps/salgs interesser. Innhentede data bearbeides i anerkjente modeller for å beregne daglige priser.

Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige	Risiko vekt	Morbank			Konsern		
		Pålydende 31.12.20	Balanse-ført verdi 31.12.20	Balanse-ført verdi 31.12.19	Pålydende 31.12.20	Balanse-ført verdi 31.12.20	Balanse-ført verdi 31.12.19
Stat og statsgaranterte		760,0	772,9	465,4	785,0	802,8	490,1
Kommuner og fylkeskommuner	20	500,0	500,8	150,0	500,0	500,8	150,0
Sum utstedt av det offentlige		1 260,0	1 273,8	615,3	1 285,0	1 303,6	640,0
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre							
Særskilt sikre obligasjoner	10	1 918,0	1 934,0	1 345,5	1 682,0	1 694,4	1 409,7
Finansforetak	20	29,0	29,2	31,2	29,0	29,2	31,2
Finansforetak	50	13,0	13,0	8,0	13,0	13,0	8,0
Øvrige	100	86,5	87,7	90,2	86,5	87,7	90,2
Sum utstedt av andre		2 046,5	2 064,0	1 474,8	1 810,5	1 824,4	1 539,1
Sum obligasjoner og sertifikater		3 306,5	3 337,7	2 090,2	3 095,5	3 128,1	2 179,1

Porteføljeinndeling av sertifikater og obligasjoner

	Ansk. kost	Balanse-verdi	Andel børs	Effektiv avkastning
Morbank				
Klassifisert til virkelig verdi over resultat	3 340,4	3 337,7	91 %	-0,1 %
Sum	3 340,4	3 337,7	91 %	-0,1 %
Konsern				
Klassifisert til virkelig verdi over resultat	3 130,7	3 128,1	90 %	-0,1 %
Sum	3 130,7	3 128,1	90 %	-0,1 %

Effektiv avkastning inneholder renteinntekter, realisert og urealisert gevinst.

NOTE 30 Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

(I MILL. KR)

For regnskapsprinsipper og vurderinger henvises til note 1. Noten er lik for morbank og konsern.

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis

Klassifisert til virkelig verdi over resultat	31.12.20	31.12.19
Børsnoterte	7,5	10,7
Unoterte	178,2	154,6
Fondsandeler	2,3	2,0
Sum klassifisert til virkelig verdi	188,1	167,3
Pengemarkedsfond 0 % vektet	103,3	102,0
Obligasjonsfond 100 % vektet	-	67,5
Sum pengemarkedsfond	103,3	169,4
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	291,4	336,7

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr. 31.12.20

Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi

Selskapets navn	Antall aksjer	Eierandel i %	Markedsverdi
Helgeland Sparebank Egenkapitalbevis	9 900	0,0 %	0,9
Sandnes Sparebank Egenkapitalbevis	22 688	0,1 %	1,7
Sparebank 1 BV Egenkapitalbevis	6 247	0,0 %	0,3
Sparebanken Sør Egenkapitalbevis	4 747	0,0 %	0,5
Sparebanken Øst Egenkapitalbevis	30 000	0,1 %	1,5
Sparebank 1 Østlandet Egenkapital	26 923	0,0 %	2,6
Norne Aksje Inst.	19 936		2,3
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi			9,9

Aksjer strategisk plasseringer

Balder Betaling AS	861 188	4,3 %	20,3
Brage Finans AS	7 302 473	5,3 %	97,0
Eksportfinans ASA	943	0,4 %	14,3
Frende Holding AS	56 321	0,8 %	29,2
Norne Securities AS	1 790 740	9,7 %	3,4
VN Norge AS			5,2
Øvrige investeringer			8,9
Sum aksjer strategisk plasseringer			178,2

Pengemarkedsfond

Pengemarkedsfond 0 % vektet		103,3
Obligasjonsfond 100 % vektet		-
Sum pengemarkedsfond		103,3
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis		291,4

NOTE 31 Datterselskaper

	Forretningskontor	Eierandel og andel stemmeberettiget kapital	Adresse
Fana Sparebank Boligkreditt AS	Nesttun	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Eiendom AS	Nesttun	100 %	Pb. 10 Nesttun

Verdi konsoliderte datterselskaper

	Aksje- kapital	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris/ bokført verdi	Resultat etter skatt	Andel egen- kapital i MNOK 31.12.20
Fana Sparebank Boligkreditt AS	330	150 000	3 695	554,3	28,5	907,7
Fana Sparebank Eiendom AS	6	5 758	1 000	5,8	-5,7	4,2
Sum eierinteresser i datterselskaper				560,0	22,8	911,9

Noter til regnskapet

NOTE 32 Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (I MILL. KR)

	Morbank				Konsern			
	Immaterielle eiendeler	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger, tekniske installasjoner og tomter	Sum varige driftsmidler	Immaterielle eiendeler	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger, tekniske installasjoner og tomter	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.19	19,3	14,4	92,7	107,1	22,8	21,7	92,7	114,3
Tilgang i året	4,4	1,5	3,6	5,2	4,4	1,7	3,6	5,3
Avgang i året til ansk. kost.	0,5	1,3	1,2	2,5	0,5	1,3	1,2	2,5
Anskaffelseskost pr. 31.12.19	23,3	14,6	95,1	109,8	26,8	22,1	95,1	117,2
Akk. av- og nedskrivninger 01.01.19	12,4	6,7	29,0	35,7	15,1	13,0	29,0	42,0
Avgang avskrivning utrangerte eiendeler	0,5	1,3	1,2	2,5	0,5	1,3	1,2	2,5
Årets ordinære avskrivning	3,6	3,1	3,1	6,1	4,0	3,5	3,1	6,6
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.19	15,5	8,5	30,9	39,3	18,6	15,2	30,9	46,0
Bokført verdi pr. 31.12.19	7,8	6,2	64,3	70,4	8,2	6,9	64,3	71,1
Anskaffelseskost 01.01.20	23,3	14,6	95,1	109,8	26,8	22,1	95,1	117,2
Tilgang i året	6,5	2,2	7,8	10,1	6,5	2,3	7,8	10,1
Avgang i året til ansk. kost.	8,0	3,2	0,1	3,3	8,0	3,2	0,1	3,3
Anskaffelseskost pr. 31.12.20	21,8	13,7	102,9	116,6	25,3	21,2	102,9	124,0
Akk. av- og nedskrivninger 01.01.20	15,5	8,5	30,9	39,3	18,6	15,2	30,9	46,0
Avgang avskrivning utrangerte eiendeler	8,0	2,7	0,0	2,7	8,0	2,7	0,0	2,7
Årets ordinære avskrivning	3,2	2,7	3,6	6,4	3,6	3,1	3,6	6,7
Akk. av- og nedskrivninger 31.12.20	10,7	8,5	36,3	44,8	14,1	15,6	36,3	51,8
Bokført verdi pr. 31.12.20	11,1	5,2	66,6	71,8	11,2	5,6	66,6	72,2
Regnskapsmessige lineære avskrivning	3–5 år	3–5 år	10–50 år		3–5 år	3–5 år	10–50 år	

NOTE 32

(forts.)

Avgang i året knyttes til utrangering av driftsmidler. Avskrivninger leierettigheter inngår i posten avskrivninger i resultatet (note 33).

	Morbank	Konsern
	Sum varige driftsmidler	Sum varige driftsmidler
Avskrivning immaterielle eiendeler	3,2	3,6
Avskrivning varige driftsmidler	6,4	6,7
Avskrivning leierettigheter (note 33)	3,2	3,2
Ordinære avskrivninger	12,8	13,4

NOTE 33 Leieavtaler

(I MILL. KR)

Morbank har alle leieavtaler.

Bruksretteiendeler

Morbankens leide eiendeler er eiendom. Morbankens bruksretteiendeler er kategorisert og presentert i tabellen

Leierettigheter	31.12.20	31.12.19
Anskaffelseskost 01.01.	33,1	43,7
Tilgang av leierettigheter	4,7	0,0
Avhendinger	0,0	0,0
Overføringer og reklassifiseringer	1,8	-10,6
Anskaffelseskost 31.12.	39,7	33,1
Akkumulerte av- og nedskrivninger 01.01.	2,5	0,0
Avskrivninger	3,2	2,5
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	5,7	2,5
Balanseført verdi av leierettigheter 31.12.	33,9	30,6

Regnskapsmessig lineær avskrivning 12 år.

Leieforpliktelser

Endringer i leieforpliktelser	31.12.20	31.12.19
Leieforpliktelser 01.01.	30,9	43,7
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	6,6	-10,6
Samlede utgående kontantstrøm	-3,7	-3,0
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	0,9	0,8
Totale leieforpliktelser 31.12.	34,7	30,9

Kontantstrømmer fra leieavtaler

Kostnadsførte leiekostnader	0,7	1,5
Balanseført leieavtaler	3,7	3,0
Sum kontantstrøm fra leieavtaler	4,4	4,5

NOTE 33

(forts.)

Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	31.12.20	31.12.19
Mindre enn 1 år	3,7	2,6
1–2 år	3,7	2,7
2–5 år	11,1	8,5
5–10 år	18,0	15,7
10–15 år	3,2	5,8
Totale udiskonterte leieforpliktelser 31.12.	39,7	35,3

Leiekostnader innregnet i resultatet	Totalt	Totalt
Avskrivning leierettigheter	3,2	2,5
Rentekostnad leieforpliktelse	0,9	0,8
Kostnadsførte leiekostnader	0,7	1,5
Totale leiekostnader inkludert i resultatet	4,8	4,9

Anvendte praktiske løsninger

Leieforpliktelsen er målt til nåverdi av av utestående leiebetaling, neddiskontert med marginal lånerente på 2,5 %. Note 1 regnskapsprinsipper omtaler hvilke prinsipper som er benyttet ved innregning, måling, og presentasjon.

Endringer i året

Det er inngått en ny 10 års husleieavtale med oppstart 1. februar 2020.

Opsjoner knyttet til leieavtale

Morbanken har pr. 31.12.20 en leieavtale av bygning, med gjennværende leieavtale på 11 år. Avtalen inneholder en rettighet til forlengelse med 5 + 5 år som kan utøves i løpet av avtalens siste periode.

Husleieavtale med oppstart 1. februar 2020 er en leieavtale på 10 år med opsjon på forlengelse på 5 + 5 år. Avtalen gir også en rett til å terminere avtalen etter 5 år. Opsjoner er ikke hensyntatt da det er stor usikkerhet.

Noter til regnskapet

NOTE 34 Gjeld

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	3 331,0	3 670,0	12 354,7	11 333,6
Egenbeholdning sertifikater og obligasjoner	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	3 331,0	3 670,0	12 354,7	11 333,6
Obligasjoner til virkelig verdi	1 402,2	599,6	1 402,2	599,6
Egenbeholdning obligasjoner til virkelig verdi	0,0	0,0	0,0	0,0
Verdiregulering	15,6	-0,8	15,6	-0,8
Sum obligasjoner vurdert til virkelig verdi	1 417,8	598,8	1 417,8	598,8
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 748,8	4 268,8	13 772,6	11 932,4

	Balanse 31.12.20	Endring	Balanse 31.12.19
Verdiregulering gjeld – endring kredittrisiko og renterisiko			
Rente	11,4	15,1	-3,7
Kreditspread	4,2	1,3	2,9
Virkelig verdi justering	15,6	16,4	-0,8

Endring i verdipapirgjeld

Morbank

Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Balanse 31.12.20	Emitert	Forfalt/ innløst	Endring egenbeholdning	Øvrige endringer	Balanse 31.12.19
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	3 331,0	850,0	-1 179,0	0,0	-10,0	3 670,0
Obligasjoner til virkelig verdi	1 402,2	799,8	0,0	0,0	2,9	599,6
Verdiregulering	15,6	0,0	0,0	0,0	16,4	-0,8
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	4 748,8	1 649,8	-1 179,0	0,0	9,18	4 268,8

Konsern

Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Balanse 31.12.20	Emitert	Forfalt/ innløst	Endring egenbeholdning	Øvrige endringer	Balanse 31.12.19
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	12 354,7	4 051,1	-3 028,0	0,0	-2,0	11 333,6
Obligasjoner til virkelig verdi	1 402,2	799,8	0,0	0,0	2,9	599,6
Verdiregulering	15,6	0,0	0,0	0,0	16,4	-0,8
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	13 772,6	4 850,9	-3 028,0	0,0	17,3	11 932,4

NOTE 34

(forts.)

Endring ansvarlig lånekapital	Balanse 31.12.20	Emitert	Forfalt/ innløst	Endring egen- beholdning	Øvrige endringer	Balanse 31.12.19
Ansvarlig lånekapital til amortisert kost	299,7	0,0	0,0	0,0	-0,1	299,8

Avstemming av endringer i forpliktelser som er en del av finansieringsaktiviteter	Morbank		Konsern	
	Sertifikat/ obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital	Sertifikat/ obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital
Balanseført verdi 31.12.19	4 268,8	299,8	11 932,4	299,8
Kontantstrømmer				
Innbetaling ved utstedelse av gjeld	1 650,3	0,0	4 865,0	0,0
Tilbakebetaling av gjeld	-1 180,2	0,0	-3 032,6	0,0
Endringer som ikke skyldes kontantstrømmer				
Endring påløpte renter, amortisering mm	-6,5	-0,1	-8,6	-0,1
Endring virkelig verdi	16,4	0,0	16,4	0,0
Balanseført verdi 31.12.20	4 748,8	299,7	13 772,6	299,7

Forfallstidspunkt for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)	Morbank		Konsern	
	Sertifikat/ obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital	Sertifikat/ obl.gjeld	Ansvarlig lånekapital
2021	925		978	
2022	800		2 550	
2023	1 400		3 100	
2024	800		3 000	
2025	800		3 100	
2027		100	1 000	100
2028		200		200
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominell verdi)	4 725	300	13 728	300

Noter til regnskapet

NOTE 35 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Påløpte feriepenge og arbeidsgiveravgift	13,1	13,8	16,3	15,1
Påløpte kostnader og offentlige avgifter	7,5	5,0	11,9	9,1
Avsatt formuesskatt	3,7	3,8	3,7	3,8
Sum påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	24,2	22,6	31,9	27,9

NOTE 36 Avsetninger og pensjonsforpliktelser

(I MILL. KR)

	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Pensjonsforpliktelse (note 37)	0,2	-0,7	0,3	14,0
Nedskrivning garantier og ubenyttet kreditt	103,3	103,3	103,2	4,4
Sum avsetninger og pensjonsforpliktelser	103,5	102,5	103,5	18,5

NOTE 37

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

(I MILL. KR)

Fana Sparebank er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Pensjonsordningen innbefatter en innskuddspensjonsordning hvor årlig innskudd er 7 prosent av lønn inntil 7,1 G og 15 prosent av lønn mellom 7,1 G og 12 G. Totalt er 145 ansatte dekket av innskuddspensjonsordningen.

Banken har også en gjenværende forpliktelse i en kollektiv ytelsesbasert ordning som er knyttet til uføre/delvis uføre. Det er 5 ansatte som er dekket av denne ordningen.

Ved overgang fra ytelsespensjonsordning til ny innskuddspensjonsordning ble det etablert en kompensasjonsordning hvor det ble avsatt et engangsbeløp på 110.000 pr. ansatt som plasseres i verdipapirfond. Kompensasjonen inkludert tilført avkastning, utbetales til den ansatte ved pensjonsalder eller ved fratredelse før pensjonsalder. For ansatte med lønn over

12 G blir det i tillegg foretatt et månedlig innskudd med 20 prosent av den del av lønn som overstiger 12 G. Det blir avsatt arbeidsgiveravgift og finansskatt for tilskudd og verdiutvikling i kompensasjonsordningen. Netto pensjonsforpliktelse knyttet til kompensasjonsordningen tilsvarer avsatt avgift.

Administrerende banksjef har rett og plikt til å fratred med førtidspensjon ved fylte 62 år. Pensjonsforpliktelsen overfor administrerende banksjef er regulert i egen avtale som dekkes over ordinær drift. Årets tilskudd utgjør 2,1 millioner kroner inklusiv avgift.

Konsernet er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon (AFP). Premie betales med 2,5 prosent av samlet lønn mellom 1 og 7,1 G.

Pensjonsberegningen for den kollektive ytelsesbaserte ordningen er foretatt av aktuar. Beregningen er basert på en rekke økonomiske og actuarielle forutsetninger. Ved beregningen av de fremtidige pensjonsplikter er følgende forutsetninger lagt til grunn:

	2020	2019
Diskonteringsrente	1,60 %	2,20 %
Lønnsregulering	2,00 %	2,00 %
Forventet utvikling i grunnbeløpet til folketrygden G	2,00 %	2,00 %
Årlig regulering av pensjonene	1,20 %	1,20 %
Dødelighetstabell	K2013	K2013

Diskonteringsrenten baserer seg på markedsrenten for obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) da det antas at markedet for disse obligasjonene er tilstrekkelig dypt.

Noter til regnskapet

NOTE 37

(forts.)

1. Pensjonskostnader

	2020	2019
Tidligere års kostnad	0,0	-0,1
Netto rentekostnad / - inntekt	0,0	0,0
Administrasjonskostnader	0,0	0,0
Arbeidsgiveravgift	0,0	0,0
Pensjonskostnad	102,5	103,5

2. Pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelse 01.01.	7,7	7,0
Årets pensjonsopptjening	0,0	0,0
Rentekostnad	0,2	0,2
Estimatendringer og avvik	0,6	0,6
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	8,5	7,7

3. Pensjonsmidler

Pensjonsmidler 01.01	9,6	9,4
Avkastning på midlene	0,2	0,2
Estimatendringer og avvik	-0,1	0,1
Innbetalinger av midler	0,0	0,0
Administrasjonskostnader	-0,1	-0,1
Pensjonsutbetalinger	0,0	0,0
Pensjonsmidler 31.12.	9,7	9,6

4. Avstemming netto pensjonsforpliktelse

Pensjonsforpliktelse 01.01.	-1,9	-2,4
Pensjonskostnad	0,0	0,0
Estimatavvik over totalresultatet	0,8	0,5
Pensjonsforpliktelse 31.12.	-1,2	-1,9

Bokført pensjonsforpliktelse

Tjenestepensjon	-1,2	-1,9
Pensjonsforpliktelse administrerende direktør	13,1	11,0
Gavepensjon	1,3	1,3
Arbeidsgiveravgift knyttet til kompensasjonsordning	1,5	1,7
Sum forpliktelse	14,8	12,0

Herav

balanseført pensjonsforpliktelse	16,0	13,9
balanseført pensjonsmidler	1,2	1,9

NOTE 37

(forts.)

5. Avstemming total pensjonskostnad	2020		2019	
	Morbank	Konsern	Morbank	Konsern
Pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensjon over drift	2,1	2,1	2,0	2,0
Kompensasjonsordning 12 G	0,3	0,4	0,3	0,4
Gavepensjon	0,0	0,0	1,3	1,3
Ordinært til innskuddspensjon	5,7	6,3	5,5	6,1
Ordinært til fellesordningen	1,3	1,7	1,1	1,5
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet (note 21)	9,4	10,4	10,2	11,4

Det er ikke forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2021.

Historisk utvikling i pensjonsforpliktelsen	31.12.20	31.12.19	31.12.18	31.12.17	31.12.16
Brutto pensjonsforpliktelse ytelsesordning ¹	8,5	7,7	7,0	5,8	14,5
Brutto pensjonsmidler	9,7	9,6	-9,4	-8,5	-11,0
Netto pensjonsforpliktelser ytelsesordning	-1,2	-1,9	-2,4	-2,6	3,5
Brutto pensjonsforpliktelse administrerende direktør	13,1	11,0	8,8	6,8	4,9
Gavepensjon	1,3	1,5			
Forpliktelse knyttet til kompensasjonsordning	1,5	1,4	1,1	1,3	1,1
Netto balanseført pensjonsforpliktelse	14,8	12,0	7,5	5,4	9,4

1 Pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

Sensitivitet pensjon

En ytelsesbasert pensjonsforpliktelse er spesielt sensitiv overfor endringer i diskonteringsrenten. En reduksjon i diskonteringsrenten vil isolert sett medføre

en økning i pensjonsforpliktelsen. For konsernet vil en endring i diskonteringsrenten på +/- 1 prosent gi uvesentlig endring i kostnad/forpliktelse.

NOTE 38 Transaksjoner med nærstående parter

(I MILL. KR)

Fana Sparebank definerer datterselskapene, tilknyttede selskap og ledende ansatte som nærstående parter. Transaksjoner med ledende ansatte, styret og øvrige tillitsvalgte fremkommer i note 39.

Transaksjoner med nærstående parter foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter. Dette omfatter balanseverdier pr. årsslutt og kostnader og inntekter ført gjennom året.

Konserninterne transaksjoner

Balanse	31.12.20	31.12.19
Utlån til datterselskap	750,5	614,4
Overførte lån til boligkredittforetaket(akkumulert)	10 859,8	8 847,6
Obligasjoner med fortrinnsrett	298,9	0,0
Andre fordringer i konsern *	6,5	0,0
Innskudd fra datterselskap	45,2	38,7
Resultat		
Mottatte rente og kredittprovisjoner fra datterselskaper	12,5	16,9
Rentekostnad innskudd fra datterselskaper	0,8	0,8
Andre gebyrer og provisjoner	25,8	23,0
Utbytte	0,0	0,5
Andre inntekter	4,4	3,1
Konsernbidrag til datterselskap *	6	0

* Fana Sparebank har gitt konsernbidrag til Fana Sparebank Eiendom AS. Fana Sparebank Eiendom AS avlegger årsregnskap i samsvar med god regnskapskikk for små foretak, og har tatt med bidraget i sitt årsregnskap.

Fana Sparebank Boligkreditt AS har en årlig rullerende rammekredittavtale hos Fana Sparebank på 400 millioner kroner. Pr. 31.12.20 var det benyttet 144,4 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31.12.19 var en ramme på 400 millioner kroner og optrukket 6,5 millioner kroner. Videre har Fana Sparebank Boligkreditt AS inngått en langsiktig ramme på 600 millioner kroner hos Fana Sparebank. Pr. 31.12.20 var det benyttet 600 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31.12.19 var en ramme på 600 millioner kroner og optrukket 600 millioner kroner. Rammene skal sikre finansiering til Fana Sparebank Boligkreditt AS ved ervervelse av boliglån og oppgjør ved forfall av OMF-er.

Det er gjort en leveranse og serviceavtale mellom Fana Sparebank og Fana Sparebank Boligkreditt AS. Fana Sparebank mottar en provisjon for arbeidet med forvaltning og oppfølging av utlånsporteføljen. Tilsvarende mottar Fana Sparebank en provisjon for arbeidet med likviditets og balansestyring. Provisjons-satsene er til markedsmessige vilkår og er gjenstand for årlig reforhandling.

Fana Sparebank Boligkreditt AS har i tillegg til tidligere nevnte trekkfasilitet 3 stk. RCF avtaler (revolving credit facility) mot Fana Sparebank:

- Avtale knyttet til overkollateralisering. Rammen kan benyttes til kjøp av ny sikkerhetsmasse i form av utlån eller andre instrument som kvalifiserer som likviditetsreserve. Rammen pr. 31.12.20 utgjør 1.395 millioner kroner og er avhengig av til hver tid utstedt OMF portefølje i selskapet.
- Avtale knyttet til finansiering av opptrekk av til enhver tid ubrukte flexilånsrammer. Rammen pr. 31.12.20 er 734 millioner kroner.
- Avtale som skal sikre OMF eiere oppgjør for renter og avdrag de neste 12 måneder, dersom boligkredittselskapet ikke er i stand til å gjøre opp for seg. Rammen for avtalen pr. 31.12.20 er 144 millioner kroner.

I tillegg har Fana Sparebank Eiendom en trekkfasilitet på 10 millioner kroner. Pr. 31.12.20 var det benyttet 5,8 millioner kroner. Tilsvarende tall pr. 31.12.19 var trekkfasilitet på 10 millioner kroner og benyttet 7,9 millioner kroner. Ved bruk betales en pris på markedsmessige vilkår.

NOTE 39

Godtgjørsler og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte

(I HELE TUSEN)

2020						
Bankens ledelse	Lønn	Honorar	Bonus ¹	Natural- ytelser	Lån/ kausjon ²	Pensjons- kostnad ³
Lisbet Karin Nærø – Administrerende direktør	3 228	6		214	4 550	1 964
Oddgeir Timberlid – Økonomidirektør	1 502			28		197
Kim Lingjærde – Finansdirektør	1 478			24	254	184
Marianne Wik Sætre – Direktør Innovasjon og digitale kanaler (fratrådt 2020)	1 436			136		349
Bjarne Amundsen – Direktør Kreditt og Juridisk	1 505			46	2 326	193
Marit Thommassen Liland – Direktør Organisasjons- utvikling (tiltrådt 2020)	562			12		80
Pål Kristian Haugetun – Direktør Bedriftsmarked (tiltrådt 2020)	1 190			41	2	129
Ann Kristin Thue Tveit – Direktør Personmarked (tiltrådt 2020)	1 181			19		140
Tone Merethe Gamlemshaug – Direktør Innovasjon og teknologi (tiltrådt 2020)	133			2		19
Styret						
Nils Magne Fjereide – styrets leder		276				
Peter Frølich – styrets nestleder		172				
Kjerstin Fyllingen		163				
Henriette Sæther Tveit		83				
Linn Cecilie Moholt (fratrådt 2020)		35				
Arnstein Bjørke – varamedlem		92				
Arnt Hugo Knudsen (ans. repr.)	823	148		38		
Hanne Magnussen (ans. repr.)	621	124		26		
Generalforsamling		213				

1 Det er ikke utbetalt bonus i 2020

2 Ansatte får rentevilkår med 25 prosent rabatt i forhold til laveste kunderente. Lånene blir fordelsbeskattet. Lånesum for funksjonærvilkår er avgrenset til 5 millioner, lån utover 5 millioner er til ordinære markedsvilkår. Medlemmer av styret og øvrige kontrollorgan har lån til ordinære markedsvilkår.

3 Banken har innskuddspensjonsordning for ansatte. Administrerende direktør har egen avtale om pensjon.

Noter til regnskapet

NOTE 39 Øvrige avtaler

(forts.)

Administrerende direktør har rett og plikt til å fratre ved fylte 62 år. Dersom administrerende direktør fratrer sin stilling etter ønske fra styret før fylte 62 år, har hun rett til kompensasjon tilsvarende 12 måneders fastlønn i tillegg til lønn i oppsigelsestiden på 3 måneder.

Det foreligger ellers ingen avtaler om særskilt vederlag ved fratredelse i banken for ledelsen eller valgte representanter.

2019

Bankens ledelse	Lønn	Honorar	Bonus ¹	Natural- ytelser	Lån/ kausjon ²	Pensjons- kostnad ³
Lisbet Karin Nærø – Administrerende direktør	3 086		110	192	4 850	1 942
Jon Arild Hellebust – Kundedirektør (fratrådt 2019)	1 594		57	57	4 291	313
Oddgeir Timberlid – Økonomidirektør	1 500		57	27	0	181
Kim Lingjærde – Finansdirektør	1 477		56	32	1 399	177
Marianne Wik Sætre – Direktør innovasjon og digitale kanaler	1 889		65	49	4 893	211
Bjarne Amundsen – Direktør kreditt og Juridisk	1 454		55		2 510	173
Styret						
Nils Magne Fjereide – styrets leder		214				
Peter Frølich – styrets nestleder		125				
Kjerstin Fyllingen		145				
Linn Cecilie Moholt		100				
Arnstein Bjørke – varamedlem		75				
Arnt Hugo Knudsen (ans. repr.)	730	125	27	26		50
Hanne Magnussen (ans. repr.)	597	100	23	24		42
Generalforsamling		195				

NOTE 40

Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

(I MILL. KR)

Forretninger utenom balansen	Morbank		Konsern	
	31.12.20	31.12.19	31.12.20	31.12.19
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	49,5	50,8	49,5	50,8
Kontraktsgarantier	82,1	92,1	82,1	92,1
Annet garantiansvar	17,7	17,8	17,7	17,8
Sum garantier for kunder	149,3	160,8	149,3	160,8
Forpliktelser				
Udisponerte ordinære rammekreditter	977,9	1 363,5	1 707,6	1 675,0
Lånetilsagn	552,1	306,6	552,1	306,6
Pantstillelser				
Pantsatte verdipapir – bokført verdi	1 312,7	490,5	1 312,7	490,5
Låneadgang i Norges Bank	1 226,6	468,3	1 226,6	468,3

Pantsatte verdipapir er i sin helhet deponert for å ha låneadgang i Norges Bank. Retningslinjene til Norges Bank tilsier at man må være fullt ut sikret for å ha trekkrettigheter og låne adgang. Fana Sparebank har pr. 31.12.20 F-lån i Norges Bank på 400 millioner kroner.

Trekkfasiliteter

Banken har i tillegg til ordinær balanseført funding fra markedet, trekkfasiliteter hos DNB. Trekkfasilitetene er en del av bankens likviditetsstrategi.

	Ramme 31.12.20	Benyttet 31.12.20
DNB (kontokreditt som fornyes hvert år)	200,0	0,0

Betingelsene er at vi betaler en løpende provisjon av rammen. Ved bruk betales en pris knyttet til markedsrente + en margin.

Betingede utfall

Fana Sparebank er ikke involvert i rettsaker eller tvister som kan påvirke bankens resultat i vesentlig grad.

Hendelser etter balansedagen

Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen med betydning for regnskapet for 2020.

Alternative resultatmål (APM)

Fana Sparebank sine alternative resultatmål (APM) er utarbeidet i henhold til ESMA sine retningslinjer for APM-er. Formålet er å gi nyttig tilleggsmåling til regnskapet. APM-er vektlegges ikke mer enn nøkkeltall definert i IFRS, men er ment å inkluderes i den finansielle rapporteringen for å gi en fylldigere beskrivelse av hvordan banken drives. APM-er representerer også viktige måltall for bankens ledelse. Tabeller med beregninger er tilgjengelig på bankens hjemmesider.

	Definisjon
Gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)	Beregnes som snittet av balansestørrelsene ved inngangen av perioden og hver måned til og med utgangen av perioden. Benyttes på nøkkeltall som måles mot gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK)
Bankvirksomheten	Beregnes som summen av morbank pluss boligkreditselskapet. Inntekter og kostnader fra Fana Sparebank Eiendom AS holdes utenfor.
Utlånsvekst siste 12 mnd.	Nøkkeltallet gir informasjon om veksten i bankens utlånsvirksomhet. $\frac{\text{Endring utlån til kunder siste 12 mnd.}}{\text{Brutto utlån til kunder for 12 mnd. siden}} \times 100$
Innskuddsvekst siste 12 mnd.	Nøkkeltallet gir informasjon om aktivitet og vekst i bankens innskuddsvirksomhet. $\frac{\text{Endring Innskudd fra kunder siste 12 mnd}}{\text{Innskudd fra kunder for 12 mnd. siden}} \times 100$
Innskuddsdekning	Nøkkeltallet gir informasjon om bankens evne til å finansiere utlån til kunder gjennom innskudd fra kunder, og gir viktig informasjon om bankens avhengighet av markedsfinansiering. $\frac{\text{Innskudd fra kunder pr. 31.12}}{\text{Brutto utlån til kunder pr. 31.12}} \times 100$
Kostnadsprosent	Nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader. Reflekterer hvor kostnadseffektivt konsernet drives. Nøkkeltallet er en kjent størrelse i bransjen. $\frac{\text{Sum driftskostnader}}{\text{Sum inntekter}} \times 100$
Kostnadsprosent (ekskl. gevinst/tap finansielle instrumenter)	Nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader korrigert for gevinst/tap på finansielle instrumenter. Nøkkeltallet sier noe om hvor kostnadseffektiv banken drives upåvirket av gevinster/tap på finansielle instrumenter. $\frac{\text{Sum driftskostnader}}{\text{Sum inntekter} - \text{Netto gevinst/tap finansielle instrumenter}} \times 100$
Kostnadsprosent fra bankvirksomhet	Nøkkeltallet gir informasjon om sammenhengen mellom inntekter og kostnader korrigert for gevinst/tap på finansielle instrumenter. Nøkkeltallet sier noe om hvor kostnadseffektiv banken drives upåvirket av gevinster/tap på finansielle instrumenter og eksklusive kostnader og inntekter fra Fana Sparebank Eiendom AS. $\frac{\text{Sum driftskostnader fra morbank og boligkreditselskapet}}{\text{Sum inntekter} - \text{Netto gevinst/tap finansielle instrumenter}} \times 100$
Egenkapitalavkastning resultat etter skatt	Nøkkeltallet angir avkastningen på konsernets resultat etter skatt. Egenkapitalavkastningen gir informasjon om driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital i virksomheten, og er et av Fana Sparebank sine viktigste måltall for virksomheten. Resultatet korrigeres for renter på hybridkapital, som iht. IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da hybridkapitalen er rentebærende og inngår som en del av bankens finansiering. $\frac{(\text{Resultat for perioden} - (\text{Rentekost hybridkapital})) \times (\frac{\text{Dager totalt}}{\text{Dager i perioden}})}{((\text{Sum egenkapital IB+UB})/2) - ((\text{Hybridkapital IB+UB})/2)} \times 100$
Egenkapitalavkastning totalresultat etter skatt	Nøkkeltallet angir avkastningen på konsernets totalresultat etter skatt. Egenkapitalavkastningen gir informasjon om driftens lønnsomhet i forhold til investert kapital i virksomheten. Totalresultatet korrigeres for renter på hybridkapital, som iht. IFRS er klassifisert som egenkapital, men som i denne sammenheng er mer naturlig å behandle som gjeld da hybridkapitalen er rentebærende og inngår som en del av bankens finansiering. $\frac{(\text{Totalresultat for perioden} - (\text{Rentekost hybridkapital})) \times (\frac{\text{Dager totalt}}{\text{Dager i perioden}})}{((\text{Sum egenkapital IB+UB})/2) - ((\text{Hybridkapital IB+UB})/2)} \times 100$
Tap i prosent av utlån	Nøkkeltallet viser tap på utlån og garantier i resultatet i prosent av brutto utlån på balansetidspunktet. $\frac{\text{Tap på utlån}}{\text{Brutto utlån}} \times 100$

Deloitte AS
Lars Hilles gate 30
Postboks 6013 Postterminalen
NO-5892 Bergen
Norway

Tel: +47 55 21 81 00
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Fana Sparebank

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Fana Sparebanks årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter.
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Fana Sparebank per 31. desember 2020 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Fana Sparebank per 31. desember 2020 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the "Deloitte organization"). DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no to learn more.

© Deloitte AS

Registrert i Foretaksregisteret Medlemmer av Den norske Revisorforening
Organisasjonsnummer: 980 211 282

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, 25. mars 2021
Deloitte AS

Helge-Roald Johnsen
statsautorisert revisor

Erklæring fra styret og administrerende direktør iht. verdipapirhandelloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet 2020 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Nesttun, 25. mars 2021

I styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
styrets leder

Peter Frølich
styrets nestleder

Kjerstin Fyllingen
styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
representant for ansatte

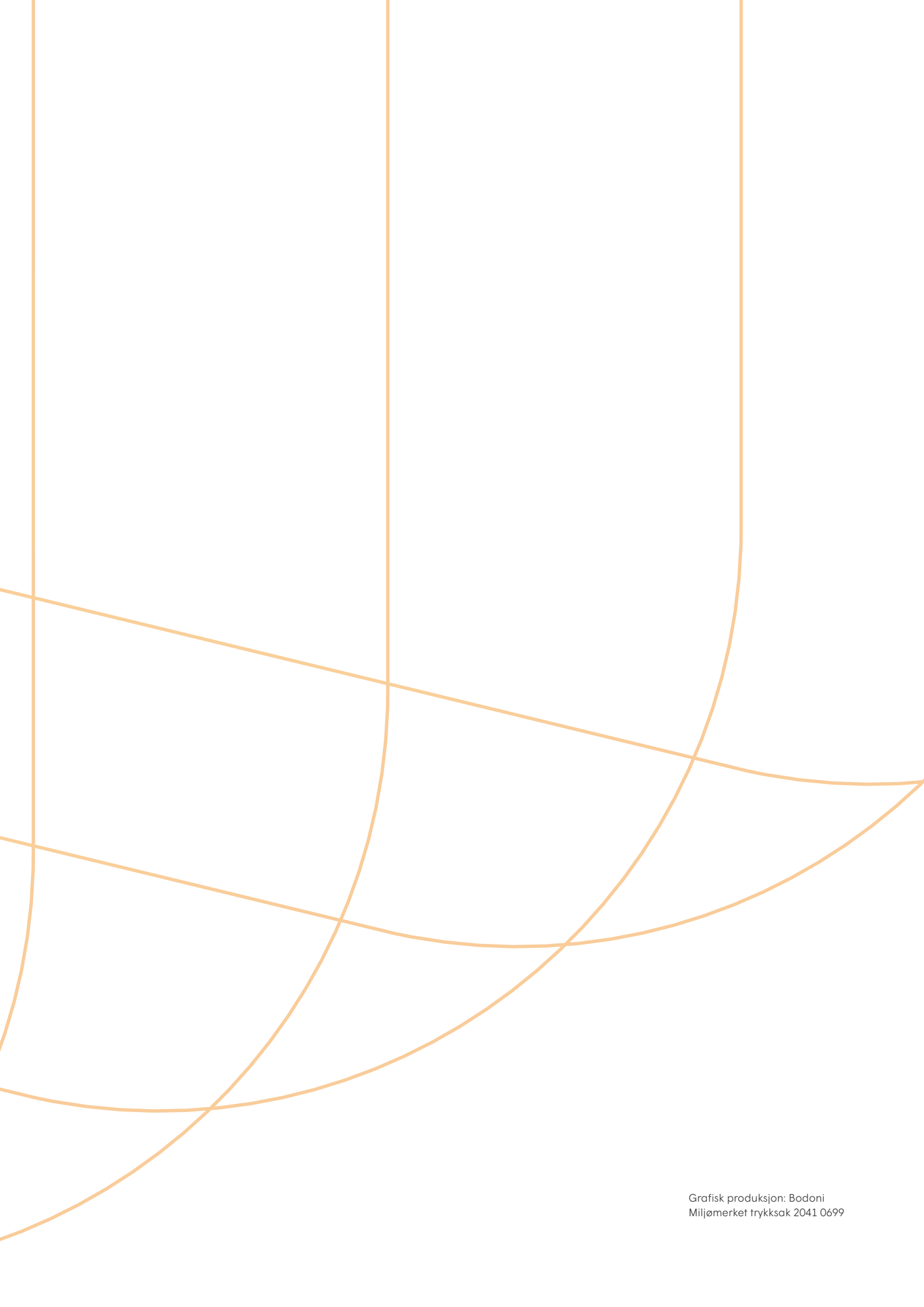

Hanne Magnussen
representant for ansatte

Lisbet K. Nærø
administrerende direktør

Østre Nestfunvei 1
121 Nestfun
91 50 34 11

fanasparebank.no
post@fanasparebank.no

Org.nr.: 937 896 859